

2024-01-31

Handläggare
Frida Petersson och Charlotte
Gredenberg
Telefon: 08-508 24 550

Till
Skärholmens stadsdelsnämnd

Verksamhetsberättelse VB 2023 för Skärholmens stadsdelsnämnd

Förslag till beslut

1. Skärholmens stadsdelsnämnd godkänner bokslut och verksamhetsberättelse, inklusive bilagor, för år 2023 och överlämnar den till kommunstyrelsen och stadens revisorer.
2. Resultatenheternas fonderade medel minskas med 0,1 mnkr till år 2024.
3. Skärholmens stadsdelsnämnd begär ombudgetering av trygghetsinvesteringsmedel för muralmålning och effektbelysning Kungens kurva om 0,7 mnkr (investering).
4. Beslutet förklaras omedelbart justerat.

Lisa Kinnari
Stadsdelsdirektör

Skärholmens stadsdelsnämnd

Måsholmstorget 20

08-508 24 550
0850824000
funktion.SD24.verksamhetsstyrning@stockholm.se
start.stockholm

Innehållsförteckning

Sammanfattande analys	5
Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål	7
KF:s inriktningsmål: 1. Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden	7
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.1 Alla barn och ungdomar ska ges möjlighet till jämlika uppväxtvillkor och trygghet samt en rik fritid	8
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.2 Alla barn ska ges likvärdig möjlighet till utveckling och lärande i förskolan och skolan	12
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.3 Stockholms stad ska ge stöd och omsorg där behoven är som störst	19
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.4 Stockholm ska vara en bra stad att åldras i - med god omsorg och stor trygghet	31
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.5 Alla stockholmare ska ha tillgång till ett rikt kultur-, idrotts- och föreningsliv	39
KF:s inriktningsmål: 2. Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning	45
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring	46
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.2 Stockholm ska vara en stad där den biologiska mångfalden ökar	50
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.3 Stockholm ska vara en stad där framkomligheten ökar och utsläppen minskar	53
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.4 Stockholmarens hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giftfria miljöer	55
KF:s inriktningsmål: 3. Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla	58
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.1 Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd	59
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb	62
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.3 I Stockholm ska alla ha rätt till ett bra boende som de har råd med	69
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb	73

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.5 Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden	77
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.6 Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser	81
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.7 Stockholm ska vara en öppen, jämställd och demokratisk stad som samarbetar internationellt	89
Uppföljning av ekonomi	94
Analys av resultaträkning - uppföljning av driftbudget.....	94
Resultatenheter	102
Investeringar	102
Försäljningar av anläggningstillgångar.....	103
Verksamhetsprojekt (driftprojekt)	104
Ombudgeteringar	104
Medel för lokaländamål.....	104
Analys av balansräkning.....	104
Övrigt.....	105
Särskilda redovisningar.....	105
Bedömning av nämndens interna kontroll	105
Systematiskt kvalitetsarbete.....	107
Systematiskt arbetsmiljöarbete	110
Checklista för årlig uppföljning.....	110
Övrigt	111
Bilagor	
<i>Bilaga 1: Sdn24 VB 2023</i>	
<i>Bilaga 2: Uppföljning av intern kontroll</i>	
<i>Bilaga 3: GDPR årsrapport</i>	
<i>Bilaga 4: Underlag till förskolerapport</i>	
<i>Bilaga 5: Uppföljning öppen fritidsverksamhet</i>	
<i>Bilaga 6: Uppföljning av trygghetsinvestering - Bredängs centrum växtbäddar</i>	
<i>Bilaga 7: Uppföljning av trygghetsinvestering - Ängen effektbelysning</i>	
<i>Bilaga 8: Sammanställning av synpunkter och klagomål</i>	

Bilaga 9: Sammanställning av medborgarförslag

Bilaga 10: Nyckeltal 2023 Skärholmen

Sammanfattande analys

Den sammanfattande analysen ger en övergripande bild av måluppfyllelse samt av förvaltningens arbete med de övergripande prioriteringarna i verksamhetsplanen.

Måluppfyllelse

Förvaltningen bedömer att nämnden bidrar till att uppnå kommunfullmäktiges tre inriktningsmål och att arbetet i stort har pågått i enlighet med verksamhetsplanen.

Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges inriktningsmål uppfylls helt. Bedömningen grundar sig på att tre av de underliggande verksamhetsområdesmålen bedöms ha uppfyllts helt och två bedöms ha uppfyllts delvis.

Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges inriktningsmål uppfylls helt. Bedömningen grundar sig på att samtliga av de underliggande verksamhetsområdesmålen bedöms ha uppfyllts helt.

Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges inriktningsmål uppfylls helt. Bedömningen grundar sig på att sex av de underliggande verksamhetsområdesmålen bedöms ha uppfyllts helt och ett bedöms ha uppfyllts delvis.

Summering förvaltningsövergripande frågor

Trygghetsarbete

Förvaltningens trygghetsarbete är brett och framgår av mål 1.1 *Alla barn och ungdomar ska ges möjlighet till jämlika uppväxtvillkor och trygghet samt en rik fritid*, mål 1.2 *Alla barn ska ges likvärdig möjlighet till utveckling och lärande i förskolan och skolan*, mål 1.3 *Stockholms stad ska ge stöd och omsorg där behoven är som störst* samt mål 3.6 *Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser*. Sammanfattningsvis väljer förvaltningen att lyfta arbetet mot otrygga och brottsutsatta platser samt arbetet i relation till unga i riskzon för destruktivt beteende som är två tydliga fokusområden i den lokala samverkansöverenskommelsen.

Inom platsamverkan har sammanlagt 15 platsamverkansmöten genomförts i de fyra centrumområdena med representanter från bland annat fastighetsägare, polis och skola. Målet att platsaktivera vid 40 tillfällen har under året justerats löpande uppåt och vid årets slut har 70 platsaktiveringar genomförts i egen regi.

Gällande unga i riskzon har förvaltningen tillsammans med utbildningsförvaltningen och lokalpolisområdet utvecklat och infört mer konkreta arbetsätt för samverkan på grupp- och individnivå mellan skola, socialtjänst, polis och fritidsverksamhet (SSPF) samt också fortsatt arbetat med Trefas, vilket bland annat förtydligat bilden av den lokala nätverkskriminaliteten.

Hög beredskap och stark rådighet

Arbetet under året har bland annat omfattat fortsatt kontinuitetsplanering, implementering av riskreducerande åtgärder och ytterligare insatser för att stärka förmågan att hantera samhällsstörningar. Förvaltningen deltar också aktivt i processen med att upprätta och bemanna stadens krigsorganisation och på andra sätt stärka det civila försvaret. En struktur för

förvaltningens krigsorganisation har tagits fram och bemanning av denna pågår. Förvaltningen ingår också som en av tre utpekade stadsdelar i Stockholms stads struktur och sektorsorganisation för civil beredskap.

Demokrati

Förvaltningen arbetar löpande och i linje med kvalitetsprogrammet för att öka den lokala förankringen och involvera invånare, brukare, näringsidkare och föreningsliv i utvecklingen av verksamheten och området. Exempel kan nämnas inom ramen för trygghetsarbetet där förvaltningen i platssamverkan utvecklat dialogen med näringsidkare och också arbetar för att inhämta invånarens synpunkter och förslag kring centrumområdena. Ett annat exempel är planering av den medborgardialog som ska ske tillsammans med bland annat Exploateringskontoret och som ska ge input både till arbetet med lokalt utvecklingsprogram och till det fortsatta arbetet med Fokus Skärholmen. Arbetet bygger på det stora antal dialoger som redan genomförts i olika faser av arbetet med Fokus Skärholmen.

Regional utveckling

Under året har förvaltningen fortsatt arbetat i nära samverkan med Huddinge kommun med fokus på den regionala kärnan Kungens kurva - Skärholmen, inom ramen för den samverkansöverenskommelse som tecknades föregående år. Samarbetet har omfattat flera aktiviteter mot näringslivet i båda kommunerna med den regionala kärnan som utgångspunkt. En uppdaterad inriktning för arbetet under år 2024 har tagits fram, baserad på de insatser som gjordes under år 2023.

Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser

I budget framkommer direktiv till samtliga nämnder och bolagsstyrelser. Nedan framgår vilka verksamhetsområdesmål arbetet redovisas under alternativt beskrivs arbetet som bedrivs.

Långsiktigt hållbar ekonomi i en turbulent omvärld

Arbetet beskrivs främst under mål 3.1 - *Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd* och 3.5 - *Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden*.

Klimatpolitiken – hela stadens ansvar

Arbetet beskrivs främst under mål 2.1 - *Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring*, 2.2 - *Stockholm ska vara en stad där den biologiska mångfalden ökar* 2.3 - *Stockholm ska vara en stad där framkomligheten ökar och utsläppen minskar* och 2.4 - *Stockholmarnas hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giftfria miljöer*.

Innovation, digitalisering och upphandling

Arbetet beskrivs främst under mål 3.5 - *Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden* och 3.7 - *Stockholm ska vara en öppen, jämställd och demokratisk stad som samarbetar internationellt*.

Staden som arbetsgivare

Arbetet beskrivs främst under mål 3.4 - *Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb*.

Samverkan för en trygg och säker stad

Arbetet beskrivs främst under mål 3.5 - *Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden* och 3.6 - *Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser*.

Samverkan för trygga barn och ungdomar med rättvisa livsvillkor

Arbetet beskrivs främst under mål 1.1 - *Alla barn och ungdomar ska ges möjlighet till jämlika uppväxtvillkor och trygghet samt en rik fritid*, 1.2 - *Alla barn ska ges likvärdig möjlighet till utveckling och lärande i förskolan och skolan* 1.3 - *Stockholms stad ska ge stöd och omsorg där behoven är som störst*, 1.5 - *Alla stockholmare ska ha tillgång till ett rikt kultur-, idrotts- och föreningsliv*, 3.2 - *I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb* och 3.3 - *I Stockholm ska alla ha rätt till ett bra boende som de har råd med*.

Ett Stockholm med hållbar tillväxt

Arbetet beskrivs främst under mål 2.3 - *Stockholm ska vara en stad där framkomligheten ökar och utsläppen minskar*, 3.2 - *I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb* och 3.6 - *Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser*.

Stockholm som kulturellt centrum

Arbetet beskrivs främst under mål 1.5 - *Alla stockholmare ska ha tillgång till ett rikt kultur-, idrotts- och föreningsliv*.

Samverkan för ökat bostadsbyggande och en hållbar stadsutveckling

Arbetet beskrivs främst under mål 3.1 - *Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd* och 3.6 - *Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser*.

En hållbar och demokratisk stad

Arbetet beskrivs främst under mål 3.7 - *Stockholm ska vara en öppen, jämställd och demokratisk stad som samarbetar internationellt*.

Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål

KF:s inriktningsmål: 1. Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden

 Uppfylls helt

Analys

Måluppfyllelse

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges inriktningsmål uppfylls helt. Bedömningen grundar sig på att tre av de underliggande verksamhetsområdesmålen bedöms ha uppfyllts helt och två har uppfyllts delvis. Avseende nämndmålen är bedömningen att fyra nämndmål har uppfyllts helt och ett nämndmål har uppfyllts delvis.

Arbete inom respektive prioritering

Se respektive verksamhetsområdesmål för information om vilka åtgärder arbetet bygger på.

Prioritering	Status
Fritidsverksamhetens främjande arbete för barn och unga	Enligt plan

Prioritering	Status
Förskolans språkutvecklande arbetssätt	Enligt plan
Arbetet för att öka inskrivningsgraden i förskolan	Enligt plan
Arbetet med riktade, förebyggande insatser för att förhindra skjutningar och rekrytering av barn, unga och utsatta grupper till kriminella nätverk.	Enligt plan
Arbetssätt för systematiserad uppföljning och utvärdering av beviljade insatser inom socialtjänstens myndighetsutövning.	Enligt plan
Arbetet för att förbättra hälsan för målgruppen* genom att främja motion och rörelse *Inom LSS och socialpsykiatri	Enligt plan
Omstart av tidigare planerad satsning att utveckla Sätra vård- och omsorgsboende till ett "demenscentrum"	Enligt plan
Arbetet för att äldre ska uppleva att de kan vara delaktiga och påverka sin vardag	Enligt plan
Arbetet för att invånare ska känna till och ta del av kultur i offentlig miljö.	Enligt plan

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.1 Alla barn och ungdomar ska ges möjlighet till jämlika uppväxtvillkor och trygghet samt en rik fritid

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppfylls helt. Bedömningen grundar sig på:

- utförda insatser utifrån framtagna prioriteringar.
- genomförande av kommunfullmäktiges aktiviteter.
- förväntade resultat kopplade till underliggande nämndmål som uppnås helt.

Förvaltningens fritidsverksamheter erbjuder en trygg och meningsfull fritid för barn och unga i stadsdelsnämndsområdet. Nämnden har beslutat om en utvecklingsplan för fritidsverksamheten som innehåller flera satsningar. Implementeringsarbetet av utvecklingsplanen för fritidsgårdarna har påbörjats där särskilt fokus har varit att stärka unga och bidra till deras utveckling, att fritidsgårdar bidrar till jämlika och jämställda uppväxtvillkor samt arbetet med ungas delaktighet och inflytande. Det har gjorts bland annat genom att mer systematiskt arbeta med besökare i beslutsprocesser, planering, utförande och utvärdering av verksamheten.

Under hösten har Vårbergs fritidsgård öppnats upp igen, och en dag i veckan är den fritidsgården öppen exklusivt för tjejer i syfte att ge denna målgrupp en helt egen arena. Besökarna är med och planerar verksamheten och har bland annat utfört aktiviteter som att gå på en fotbollsmatch i Damallsvenskan och besökt Gröna Lund under höstlovet. Under våren 2023 hade Bredängs fritidsgård ett samarbete med Kulturskolan, där tjejer varje fredag eftermiddag erbjöds egna aktiviteter såsom skapande med gips och lera samt akvarellmålning.

Ytterligare en aktivitet inom ramen för detta är att fritidsverksamheten genomför en utbildning för att bli HBTQI-certifierade. Denna påbörjades under hösten och kommer att pågå fram till och med början av 2024.

Prioriterade insatser

Fritidsverksamhetens främjande arbete för barn och unga

Arbetet har under året löpt enligt plan:

- *Utförda insatser:* Genomförd behovsanalys och resursplanering av fritidsverksamheten ☞ Framtagning och implementering av utvecklingsplan för fritidsverksamheten med grund i Stockholms stads strategi för fritids- och ungdomsgårdar 2022-2025 ☞ HBTQI-certifiering av fritidsgårdar och parklekar påbörjades under hösten och pågår fram till mars 2024.

Förväntade resultat

Nedan redogörs för de förväntade resultat som är kopplade till underliggande nämndmål.

Uppnådda resultat

Antal flickor och pojkar som besöker förvaltningens parklekar per dag ökar

Förvaltningen uppnår årsmålet om 80 stycken. I genomsnitt har 98 besökare kommit till parklekarna per dag. Under föregående år var utfallet 74 besökare per dag, så årets resultat är en ökning jämfört med föregående år.

Under hösten utökades Vårgårdens parklek sina öppettider med en extra dag: lördagar. Detta ger en ökad möjlighet för familjer som inte kan besöka parklekarna under veckodagarna att få ta del av verksamheten.

Andel flickor och pojkar som uppger att de känner sig trygga när de besöker förvaltningens fritidsgårdsverksamheter ökar

Förvaltningen uppnår årsmålet om 85 %, då 100 % av besökarna till fritidsgårdsverksamheterna som besvarat frågan om trygghet har svarat att de känner sig trygga i fritidsgårdsverksamheterna.

Delvis uppnådda resultat

Antal flickor och pojkar som besöker förvaltningens fritidsgårdsverksamheter per dag ökar

Utfallet för året uppgår till 72 stycken, vilket innebär att årsmålet om 80 pojkar och flickor uppnås delvis. Under hösten gjordes en åtgärdsplan för att nå årsmålet, då öppettiderna utökades och fritidsgården i Vårberg åter öppnade under hösten. Besökarantalet har ökat sedan tertiäl 2 men trots satsningen har inte utfallet påverkats i den utsträckning som önskats. Förvaltningens analys är att det delvis beror på att det tar tid att få besökare att ställa om till nya tider och verksamheter men även den yttre faktorn att flera våldsbrott skett i närheten av verksamheten och besökarna själva uppger att deras vårdnadshavare inte tillåter dem att vistas ute i området i samma utsträckning som tidigare. Förvaltningen kommer att fortsätta att jobba med att förstärka marknadsföring och samverkan med skolorna. Förvaltningen kommer även att fortsätta arbetet med delaktighet för att skapa verksamheter och aktiviteter som är attraktiva för målgruppen.

Goda exempel

Nya aktiviteter

Förvaltningens samarbete mellan Vårgårdens parklek och biblioteket i Skärholmen har gett möjligheten att erbjuda besökarna på Vårgårdens parklek aktiviteten högläsning. Under året har 16 tillfällen med högläsning erbjudits, där 167 besökare i åldrarna 7-12 år har tagit del av aktiviteten. Samarbetet med scouterna har resulterat i att barn under lov och hösten haft möjlighet till utomhusaktiviteter som gett nya friluftslivserfarenheter. Aktiviteterna har varit uppskattade av besökare, samverkande skolor och personal. Under sommarlovet så deltog 369 barn i dessa aktiviteter.

Mellanstadieklubb

Förvaltningen och Sätterskolan samverkar och driver tillsammans mellanstadieklubben i Sätra. Mellanstadieklubben i Sätra har 100 % nöjdhet vad gäller trivsel och trygghet bland sina besökare utifrån årets brukarundersökning. Ett resultat som ligger högre än snittet i Stockholms stad (88 %). Under hösten har förvaltningen även startat upp en ny mellanstadieklubb i Bredäng, ett samarbete med Bredängsskolan och Slättgårdsskolan som bland annat lett till att antalet inskrivna elever på mellanstadieklubben överskrider tidigare års siffror.

Jämställdhetsanalys

Förvaltningens fyra fritidsgårdar besöks var och en i högre utsträckning av pojkar än flickor. Förvaltningen har påbörjat ett aktivt arbete med att lyfta jämställdhetsfrågor och vara attraktiva verksamheter för alla barn och unga. Arbetet innebär att medvetet lyfta och ställa frågor till tjejer, killar och icke-binära, vad de önskar för aktiviteter och genomföra dessa. Under årets första halva kunde förvaltningen se att flickornas deltagande ökade i flera verksamheter. På Sätra fritidsgård kan under första tertialet 2023 ses en ökning av högstadies flickor med cirka 43 % och på Bredängs fritidsgård en ökning på cirka 36 %, jämfört med sista tertialet 2022. Under årets andra del har antalet tjejer som besöker fritidsgårdarna gått ner, något som dock också skett med pojkarna i samma utsträckning.

Under hösten har Vårbergs fritidsgård öppnats upp igen, och en dag i veckan är den fritidsgården öppen exklusivt för tjejer i syfte att ge denna målgrupp en egen arena.

Agenda 2030

Inom ramen för Agenda 2030 kopplar arbetet framför allt till:

- Mål 1 - Ingen fattigdom
- Fritidsverksamhetens främjande arbete för barn och unga
- Mål 3 - God hälsa och välbefinnande
- Fritidsverksamhetens främjande arbete för barn och unga
- Mål 4 - God utbildning för alla
- HBTQI-certifiering av fritidsgårdar och parklekar
- Mål 5 - Jämställdhet
- Förvaltningens arbete med jämställdhetsanalyser
- Förvaltningens arbete för att nå flickor i fritidsverksamheterna
- Mål 10 - Minskad ojämlikhet
- Fritidsverksamhetens främjande arbete för barn och unga
- Mål 16 - Fredliga och inkluderande samhällen

- HBTQI-certifiering av fritidsgårdar och parklekar
- Fritidsverksamhetens främjande arbete för barn och unga

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kulturnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och i samråd med fastighetsnämnden utforma en strategi för användande och utveckling av parkleksverksamheten och användning av parkleksbyggnader	2023-01-01	2023-06-30	

Nämndmål: I Skärholmen har barn och ungdomar möjlighet till jämlika uppväxtvillkor, trygghet och en rik fritid

 Uppfylls helt

Beskrivning

Inom ramen för målet prioriterar förvaltningen särskilt att utveckla:

- Fritidsverksamhetens främjande arbete för barn och unga

Förväntat resultat

Se indikatorerna kopplade till detta mål på nämndmålsnivå för att se hur det förväntade resultatet följs upp.

Antal flickor och pojkar som besöker förvaltningens fritidsgårdsverksamheter per dag ökar
 Antal flickor och pojkar som besöker förvaltningens parklekar per dag ökar
 Andel flickor och pojkar som uppger att de känner sig trygga när de besöker förvaltningens fritidsgårdsverksamheter ökar

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att nämndmålet uppfylls.

Bedömningen grundar sig på:

- utförda insatser utifrån framtagna prioriteringar.
- förväntade resultat som uppnås helt och delvis.
- utfall från två av tre nämndindikatorer som uppnås. En indikator uppnås delvis.

Jämställdhetsanalys

Se analys under ovanstående verksamhetsområdesmål.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel flickor och pojkar som uppger att de känner sig trygga när de besöker förvaltningens fritidsgårdsverksamheter	100 %	100 %	100 %		85 %		2023

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 ♀ Antal flickor och pojkar som besöker förvaltningens fritidsgårdsverksamheter per dag	72 st	44 st	28 st	80 st	80 st		VB 2023
<p>Analys</p> <p>Utfallet för året uppgår till 72 stycken, vilket innebär att årsmålet om 80 pojkar och flickor uppnås delvis. Under hösten gjordes en åtgärdsplan för att nå årsmålet, då öppettiderna utökades och en ny verksamhet öppnade i Vårberg. Besökarantalet har ökat sedan tertial 2 men trots satsningen har inte utfallet påverkats i den utsträckning som önskats. Förvaltningens analys är att det delvis beror på att det tar tid att få besökare att ställa om till nya tider och verksamheter men även den yttre faktorn att flera våldsbrott skett i närheten av verksamheten och besökarna själva uppger att deras vårdnadshavare inte låter dem vistas ute i området i samma utsträckning som tidigare.</p> <p>Åtgärdsplan</p> <p>Förvaltningen kommer att fortsätta att jobba med att förtydliga uppdraget och förstärka marknadsföring och samverkan med skolorna. Förvaltningen kommer även att fortsätta arbetet med delaktighet för att skapa verksamheter och aktiviteter som är attraktiva för målgruppen.</p> <p>Analys av skillnader i utfallet mellan kön</p> <p>Fler pojkar än flickor besöker fritidsgårdsverksamheterna, vilket bland annat skulle kunna bero på att fler pojkar än flickor attraheras av utbudet av aktiviteter. Besökarna är med och planerar verksamheten tillsammans med fritidsledarna, där fritidsledarna framförallt genom samtal och direkta frågor till besökarna tar in förslag på aktiviteter att erbjuda. På detta sätt kan ett varierat utbud som attraherar alla besökare oavsett kön erbjudas.</p>							
 ♀ Antal flickor och pojkar som besöker förvaltningens parklekar per dag	98 st	52 st	46 st	74 st	80 st		VB 2023

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.2 Alla barn ska ges likvärdig möjlighet till utveckling och lärande i förskolan och skolan

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppfylls helt. Bedömningen grundar sig på:

- utförda insatser utifrån framtagna prioriteringar.
- utfall från kommunfullmäktiges indikatorer där en av fyra uppnås. Tre indikatorer uppnås delvis.
- genomförande av kommunfullmäktiges aktiviteter.
- förväntade resultat kopplade till underliggande nämndmål som uppnås helt.

Förvaltningen bedömer att verksamhetsområdesmålet uppfylls helt även om tre av fyra indikatorer från kommunfullmäktige uppnås delvis. Detta eftersom arbetet med samtliga prioriteringar löpt enligt plan samt att förväntade resultat, kopplade till underliggande nämndmål, uppnås helt. Det systematiska kvalitetsarbetet fortsätter att utvecklas i syfte att bland annat tydligare få kunskap kring den enskilda förskolans utvecklingsbehov och vad kunskapen innebär för förvaltningen som helhet. Arbetet med en gemensam utbildningsidé för förskolorna har påbörjats med läroplanen och förskolornas kontext som utgångspunkt.

Förvaltningen ser därför att förskolorna behöver långsiktigt fokusera på språk, hälsa och demokrati där leken utgör en bottenplatta. Det innebär bland annat kompetensutveckling, exempelvis en processutbildning inom en enhet kring *Låt leken främja språket*. I utbildningen tydliggörs lekens betydelse för språket och pedagogens medvetna användning av lek som verktyg i att både arbeta språkutvecklande och att skapa samspel.

Förvaltningen utvecklar arbetet med förskolornas lärmiljöer utifrån de gemensamma basmiljöer som tidigare tagits fram. Lärmiljöerna är ett gemensamt ställningstagande kring pedagogernas arbete med utbildning och undervisning vilket sammanställs i ett internt dokument. En arbetsgrupp har under hösten fångat in behov genom referensgrupper på förskolorna och goda exempel från förskolornas miljöer har fotograferats.

Det språkutvecklande arbetet har följts upp och utvärderats genom bland annat dialoger i ledningsgruppen och verksamhetsbesök i samband med språkkurs i svenska för medarbetare. Kunskap om barns språkutveckling, andraspråksutveckling och hur barnen ska vara en del av en språkutvecklande förskola är grundläggande kunskap för alla pedagoger. Uppföljningar visar att kompetenshöjning hos pedagoger är nödvändig för att förvaltningen ska kunna säkerställa att alla barn ges goda grundläggande kunskaper i svenska språket. För att ytterligare stärka den språkpedagogiska kompetensen startades under året en intern fortbildning för samtliga pedagoger kring flerspråkighet och barns språkutveckling. Fortbildningen lyfter särskilt fram pedagogens avgörande betydelse för barns språkutveckling då forskning betonar vikten av pedagogers förhållningssätt och förmåga att agera språklig förebild. Genom att lärarna tillsammans med deltagarna konkretiserar hur detta språkarbete behöver utövas i praktiken samt att deltagarna får uppgifter som ska utföras i barngrupp är målet att pedagogen stärks i sin yrkesroll. Förvaltningen ser att kursen stöttat pedagoger, bland annat med förhållningssätt i att ge barnen tanke- och talutrymme samt dela in barnen i mindre grupper.

Förvaltningen har tagit fram en informationsfolder om förskola som riktar sig till vårdnadshavare med barn i förskoleålder. Informationsfoldern beskriver kortfattat vad förskola är, hur förskolan arbetar samt hur vårdnadshavare kan finna mer information och ansöka om förskoleplats. Informationsfoldern finns tillgänglig på förvaltningens medborgarkontor, inom de öppna förskolorna och delas ut inom hembesöksprogrammet.

Under året har förvaltningen inventerat samtliga vårdnadshavare i stadsdelsnämndsområdet med barn som har rätt till allmän förskola men inte går i förskola eller pedagogisk omsorg. Inventeringen visade att 40 % av de barn som inte är inskrivna i förskolan står i kö till förskola och inväntar önskat datum för placering längre fram. 32 % av barnen står inte i kö till förskola. Denna grupp har förvaltningen kontaktat både genom uppsökande arbete och direkterbjudanden om förskola i enlighet med nya bestämmelser i skollagen.

Förvaltningen har skickat information om förskolan till vårdnadshavare till barn (2-5 år) som inte har förskoleplats. Utsickerna har följts upp med telefonsamtal till vårdnadshavare där cirka en tredjedel (33 stycken) har varit möjliga att nå. Övriga saknar telefonnummer eller har inte ett telefonnummer i bruk. I samtal beskriver 10 vårdnadshavare att deras barn inte befinner sig i Sverige, fyra planerar en flytt inom kort och fyra är hemma med anledning av yngre syskon. Förvaltningen har informerat om fördelarna med förskola samt erbjudit stöd i

att söka förskoleplats.

Direkterbjudanden med angiven förskoleplats har skickats till vårdnadshavare som har bott i Sverige en kort tid eller där barnet bott i Sverige en kort tid. Erbjudandet om förskoleplats innehöll information om vad förskola är, att allmän förskola är avgiftsfri samt att förskolan serverar lunch. Förvaltningen har följt upp samtliga riktade erbjudanden genom att kontakta vårdnadshavare över telefon. Förvaltningen kom i kontakt med hälften av vårdnadshavarna (13 av 26). Fyra vårdnadshavare tackade ja till förskoleplatsen. Förvaltningen ser en utmaning med att komma i kontakt med vårdnadshavare då kontaktuppgifter ofta saknas eller inte är korrekta.

Under slutet av året har förvaltningen märkt en ökad oro kring förskoleavgifter hos vårdnadshavare. Förvaltningen hänvisar till budget- och skuldrådgivare vid behov och ser tillsammans med vårdnadshavare över möjligheten till allmän avgiftsfri förskola för att undvika uppsägning av förskoleplatsen på grund av ekonomiska skäl.

Prioriterade insatser

Förskolans språkutvecklande arbetssätt

Arbetet har under året löpt enligt plan:

- *Utförda insatser:* Påbörjat projekt av pilot kring AI-verktyg för språkanalys ☞ Svenskutbildning för pedagoger samt uppföljning på förskolorna ☞ Läslyftet för pedagoger ☞ Tillgång till den digitala boktjänsten Polyglutt med inlästa böcker ☞ Förskolornas språkplaner ingår i det systematiska kvalitetsarbetet ☞ Fortbildning för pedagoger kring flerspråkighet i förskolan.

Arbetet för att öka inskrivningsgraden i förskolan

Arbetet har under året i stort löpt enligt plan:

- *Utförda insatser:* Inhämtat kunskap från andra kommuner och inom staden för att öka inskrivningen ☞ Kartläggning av ej inskrivna barn ☞ Ökad kommunikation om förskolan i förvaltningens sociala medier ☞ Dialog med föräldrarådgivare ☞ Påbörjad processbeskrivning för arbetet med att öka inskrivningsgraden ☞ Utskickade erbjudanden om allmän förskola ☞ Kontinuerlig inventering av antal inskrivna barn ☞ Visualisera process om särskilt erbjudande i förvaltningens ledningssystem ☞ Utskickad information om förskola till ej inskrivna samt uppföljande arbete ☞ Analys av orsaker för ej inskrivna barn
Arbete som kvarstår till nästa år: ☞ Planering av fortsatt arbete utifrån identifierade orsaker.

Förväntade resultat

Nedan redogörs för de förväntade resultat som är kopplade till underliggande nämndmål.

Uppnådda resultat

Andel vårdnadshavare som upplever att barnen uppmuntras till att utveckla sitt språk ökar jämfört mot föregående år

Indikatorns utfall om 78 % innebär en ökning med tre procentenheter jämfört mot tidigare år. Det finns en variation mellan förskolorna där 13 av 21 förskolor har ett högre utfall jämfört

mot förvaltningens snitt. Förvaltningen arbetar på flera sätt med att synliggöra det språkarbete som sker på förskolan. Under året startades en intern fortbildning kring flerspråkighet och barns språkutveckling som samtliga pedagoger kommer att delta i.

Andel legitimerade förskollärare av totalt antal anställda ligger kvar på samma nivå som föregående år

Det förväntade resultatet uppnås under året då andelen legitimerade förskollärare uppgår till 34,9 % jämfört mot 33,8 % år 2022. Ökningen beror främst på att antalet barnskötare har minskat samtidigt som antalet förskollärare är kvar på samma nivå.

Goda exempel

Ljusmanifestationen

För att uppmärksamma barnkonventionen och barnens rättigheter tändes den 20 november hundratals ljus på förskolegårdar och allmänna platser runt om i Skärholmen, Vårberg, Sätra och Bredäng. Tidigare år har ljusmanifestationen gjorts på förskolegårdar men i år gick de, för att ytterligare betona barnens rätt att synas, ut med lyktor i de olika stadsdelscentrumen. När förskolorna arbetat med temat har de bland annat läst böcker som förklarar barns rättigheter och pratat om hur de ska praktisera det i vardagen. Samtalen har bland annat handlat om att alla har rätt att ha det bra, att det är viktigt att ta hand om varandra och lyssna på vad andra säger, tycker och tänker. En viktig del i förskolans demokratiarbete är att alla barn har rätt att uttrycka sin åsikt.

Sagoprojekt

Barn från förskolor i Skärholmen har tillsammans med en förskola i Gamla stan ett sagoprojekt. Varannan vecka träffas barn och pedagoger, i Skärholmen eller i Gamla stan, för gemensam sagoläsning, lek och lunch tillsammans. Barnen, både i Skärholmen och Gamla stan, har fått en större bild av staden och nya kompisar. Barnen får också ett språkligt utbyte med nya barn och pedagoger.

Kapprumsbibliotek

Under året har tre förskolor erbjudit kapprumsbibliotek i samarbete med Skärholmens bibliotek. Det innebär att familjer kan låna hem böcker direkt från förskolan. Förskolorna beskriver att biblioteken har varit uppskattade av både barn och vuxna och bidragit till en samverkan med hemmen. Totalt för alla tre förskolorna har familjer lånat hem 382 böcker.

Jämställdhetsanalys

Flera förskolor arbetar fördjupat med demokrati och att se till alla barns delaktighet och möjlighet till inflytande i förskolan. Genom att synliggöra demokratiarbetet och arbeta med att låta alla barns röster bli viktiga gynnas jämställdhetsarbetet. Här inkluderas även förskolans likabehandlingsarbete samt att involvera barnkonventionens artiklar. Genom att använda sociogram och observationer kan pedagoger få syn på hur pojkar och flickor leker tillsammans och på vilka platser pojkar och flickor leker olika lekar. En förskola observerade att utomhus är pojkar längre bort från pedagoger och rör sig mer över hela gården medan flickor håller sig närmre pedagoger. Pojkarna ägnade sig mer åt fysiskt aktiva lekar, att springa, klättra, cykla, spela fotboll medan flickorna deltar i de stationer och aktiviteter som pedagogerna anordnar, exempelvis lek i sandlådan, dansa till musik eller regellekar. Skillnaden i fysisk aktivitet märktes inte bland de yngre barnen utan främst hos de äldre

barnen. Pedagogernas närvaro i fysiska lekar och sporter ökar deltagandet hos fler. Barnens val av aktivitet handlar mycket om pedagogernas förhållningssätt i att skapa en nyfikenhet kring vad förskolan som mötesplats kan erbjuda. Utifrån observationen arbetar förskolan vidare med att se över hur organisation, lärmiljöer och aktiviteter kan anpassas för att tilltala både pojkar och flickor.

Särskilda redovisningar

Arbete med barns rättigheter

Förvaltningens förskolor arbetar på olika sätt med att öka medarbetares och barns kunskaper kring FN:s barnkonvention och barnens rätt till lika möjligheter. Flera förskolor fördjupar sig i utvalda artiklar från barnkonventionen med barnen, bland annat i projektarbeten.

Undervisningen organiseras i mindre grupper så att alla barn ska kunna vara delaktiga och göra sin röst hörd. Barnen involveras i olika beslut ur ett demokratiperspektiv och förskolornas projekt utgår utifrån barnens intressen och frågor. Vid förändringar i verksamheten som påverkar barnen genomförs konsekvens- och riskanalyser kopplade till barngruppen.

Utbud och efterfrågan av förskola på nationella minoritetsspråk

Förvaltningen tar kontakt med de vårdnadshavare som kryssat i minoritetsspråk i ansökan till förskola och informerar om de förskolor i staden som helt eller till väsentlig del har undervisning på något av språken. Under året har en vårdnadshavare visat intresse för förskoleverksamhet på finska för sitt barn. Den aktuella förskolan har en pedagog som talar finska och en planering har genomförts med vårdnadshavare. Idag finns inte någon efterfrågan för förskola på meänkieli eller samiska. Förvaltningen inventerar årligen de språk som talas av pedagoger och barn inom förskolan.

Agenda 2030

Inom ramen för Agenda 2030 kopplar arbetet framför allt till:

- Mål 1 - Ingen fattigdom
 - Likvärdig tillgänglig förskola
- Mål 3 - God hälsa och välbefinnande
 - Tillgång till fysisk aktivitet
 - Tillgång till bra mat
 - Förskolan som skyddsfaktor
- Mål 4 - God utbildning för alla
 - Tillgång till förskola
 - Tillgång till undervisning
 - Språkarbetet i förskolan
- Mål 5 - Jämställdhet
 - Förvaltningens arbete med jämställdhetsanalyser
 - Tillgång till undervisning
 - Språkarbetet i förskolan
 - Förvaltningens arbete med demokrati i förskolan
- Mål 10 - Minskad ojämlikhet
 - Förskolan som skyddsfaktor

- Tillgång till förskola
- Språkarbetet i förskolan
- Mål 11 - Hållbara städer och samhällen
 - Tillgång till förskola

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel legitimerade förskollärare av totalt antal anställda (årsarbetare)	34,9 %	1,4 %	33,5 %	33,8 %	33 %	33 %	VB 2023
Analys							
Analys i skillnader i utfall gällande kön							
Förvaltningen har enbart tre manliga förskollärare vilket utgör en låg andel. Vid rekrytering av förskollärare är det få manliga sökande vilket förklaras av att det är få män som läser utbildningen. Enligt Universitetskanslersämbetet hade program mot förskolläraryxamen i Sverige könsfördelningen 94 % kvinnor och 6 % män läsåren 2020/2021. På förskolorna i Sverige utgör männen cirka 3 % av samtliga förskollärare, enligt Statistiska centralbyråns statistikdatabas 2022.							
  Antal barn per grupp	15,8 barn/avd.			15,6 barn/avd.	15	15	VB 2023
Analys							
Barngruppernas storlek varierar över året och utfallet under hösten på 15,8 barn per grupp är lägre än utfallet i T1 om 16,8 barn per grupp. Sänkningen beror främst på att det är färre barn inskrivna vilket följer det mönster som finns sedan tidigare år med färre barn inskrivna under hösten. Förvaltningen har en högre personaltäthet i barngrupper med yngre barn.							
Åtgärdsplan							
Barnen delas kontinuerligt in i mindre grupper under dagen där de deltar i olika aktiviteter. Den faktiska närvaron av barn skiljer sig mot antalet inskrivna och dagligen arbetar förskolorna med att anpassa bemanningen utifrån behovet. Statistik över närvaro och frånvaro av barn ses över för att säkerställa att barnen får ta del av förskola samt underlätta bemanningsplanering.							
  Antal förskolebarn per anställd (årsarbetare)	5,32 st			5,07 st	4,9	4,9	VB 2023
Analys							
Antalet barn inskrivna varierar över året och det är cirka 50 barn färre i förskolan jämfört mot under våren. Förskolornas arbets sätt med att barnen delas in i mindre barngrupper under dagen och den faktiska närvaron innebär att antalet barn per personal oftast är under KF:s mål.							
Åtgärdsplan							
Förskolorna arbetar kontinuerligt med att dela in barnen i mindre gruppen under dagen. Den faktiska närvaron av barn skiljer sig mot antalet inskrivna och dagligen arbetar förskolorna med att anpassa bemanningen utifrån behovet.							
  Förskollärartäthet	16,7 st				15,5 st	15,5	VB 2023
Analys							
Förvaltningen ser en utmaning med att nå målet om 15,5 barn per legitimerad förskollärare då det skulle innebära fler än en legitimerad förskollärare per avdelning. I nuläget är det 16,7 barn per förskollärare vilket är en förbättring jämfört med tertialrapport 1 då det var 18,2 barn per förskollärare. Förbättringen beror främst på att det är färre barn inskrivna under hösten. Indikatoren är rörlig då både antalet förskollärare och antalet barn varierar under året. I nuläget finns det två pedagoger som är klara med sina studier och väntar på legitimation. Genom stöd från grannavdelningar och från pedagogiska utvecklingsledare säkerställs kontinuerlig undervisning där det saknas en legitimerad förskollärare.							
Åtgärdsplan							
Förvaltningen arbetar aktivt med att fördela den förskollärarkompetens som finns för att säkerställa att alla barn tar del av förskollärarledd undervisning. Barnskötare uppmuntras till vidare studier och i nuläget är det fyra personer som studerar till förskollärare. Förvaltningen ser även över möjligheterna till att öka andelen förskollärare.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med utbildningsnämnden och socialnämnden samt i samråd polis och boende verka	2023-01-01	2023-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
preventivt för att öka tryggheten i skolan. Den samverkan ska ske på samma sätt gentemot fristående skolor			
✓ Utbildningsnämnden ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden och stadsdelsnämnderna utveckla stödet till elever med funktionsnedsättningar som går ut gymnasieskola och gymnasiesärskola	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Utbildningsnämnden ska i samarbete med förskolenämnden och stadsdelsnämnderna utreda hur staden kan förbättra elevhälsans organisation för förskola, grundskola och gymnasieskola, samt utreda möjligheten att införa nyckeltal för elevhälsan	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Utbildningsnämnden ska i samarbete med SISAB, förskolenämnden, stadsbyggnadsnämnden och stadsdelsnämnderna införa lekvärdesriktlinjer för förskolegårdar och skolegårdar. Riktlinjerna ska säkra tillräckliga ystörlekar	2023-01-01	2023-12-31	

Nämndmål: I Skärholmen har alla barn en likvärdig möjlighet till utveckling och lärande i förskolan

 Uppfylls helt

Beskrivning

Inom ramen för målet prioriterar förvaltningen särskilt att utveckla:

- Förskolans språkutvecklande arbetssätt
- Arbetet för att öka inskrivningsgraden i förskolan

Förväntat resultat

Se indikatorerna kopplade till detta mål på verksamhetsområdesmåls- och nämndmålsnivå för att se hur det förväntade resultatet följs upp.

Andel legitimerade förskollärare av totalt antal anställda ligger kvar på samma nivå som föregående år.

Andel vårdnadshavare som upplever att barnen uppmuntras till att utveckla sitt språk ökar jämfört mot föregående år.

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att nämndmålet uppfylls helt. Bedömningen grundar sig på:

- utförda insatser utifrån framtagna prioriteringar
- förväntade resultat som uppnås
- nämndindikatorn uppnås
- genomförande av nämndaktiviteter

Jämställdhetsanalys

Se analys under ovanstående verksamhetsområdesmål.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 ♀ Andel vårdnadshavare som upplever att barnen uppmuntras till att utveckla sitt språk	78 %	77 %	79 %		77 %		2023
Analys							
Analys i skillnader i utfall gällande kön							
Skillnaden mellan vårdnadshavare till pojkar respektive flickor är två procentenheter där vårdnadshavare till flickor är mer nöjda. Samma skillnad fanns föregående år då vårdnadshavare till flickor var tre procentenheter mer nöjda. I förskoleundersökningen är vårdnadshavare till flickor generellt mer nöjda avseende förskolans pedagogiska miljö och att barnets utveckling och lärande synliggörs. Dessa skillnader analyseras vidare i förskolorna.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förvaltningen söker medel för språkkurs i svenska från Omställningsfonden.	2023-01-01	2023-12-31	
 Förvaltningen söker vikarieersättning för språkkursen från kompetensutvecklingsansatsningen.	2023-01-01	2023-12-31	
 Förvaltningen söker vikarieersättning för vidareutbildning till förskollärare från staden.	2023-01-01	2023-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.3 Stockholms stad ska ge stöd och omsorg där behoven är som störst

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppfylls helt. Bedömningen grundar sig på:

- utförda insatser utifrån framtagna prioriteringar.
- utfall från kommunfullmäktiges indikatorer där fyra av tolv uppnås. Sex indikatorer uppnås delvis. En indikator uppnås inte. En indikator saknar utfall.
- genomförande av kommunfullmäktiges aktiviteter.
- förväntade resultat kopplade till underliggande nämndmål där två uppnås helt och ett uppnås delvis.

Av de indikatorer som delvis uppnås är det två som ligger en procent och lägre från att helt uppfyllas. Den indikator som inte uppnås omfattar samma underlag som ett av de förväntade resultaten som bedöms uppnås helt. Anledningen till denna skillnad är att indikatorn mäter andel medan förväntade resultatet mäter antal. Helhetsbilden är att målet uppnås.

Under året vann förvaltningens dagliga verksamhet Daglig verksamhet 127

Kvalitetsutmärkelsen i sin kategori, med motiveringen att det bland annat finns en tydlig organisationsstruktur samt att verksamhetens arbetsätt och metoder utgår från deltagarnas behov och önskemål där rätten till kommunikation står i fokus. Förvaltningen har under året haft ett pågående arbete med KomBo (kommunikationsstöd i boende och daglig verksamhet).

Utförrarverksamheterna har även avslutat en utbildningssatsning i lågaffektivt bemötande och motiverande samtal (MI) i syfte att medarbetarna ska få en ökad förståelse och kunskap kring att bemöta människor med oro samt minska eller undvika konflikter/utbrott. Medarbetarna inom LSS har även deltagit i en ADHD-utbildning innehållande både föreläsning och möjlighet att prova en ADHD-låda (en digital upplevelse av hur vardagen för en person med ADHD kan se ut).

Under året har det bildats ett nytt råd för funktionshinderfrågor som är verksamt mot både Skärholmens och Hägersten-Älvsjös stadsdelsförvaltningar vilket har medfört en ökad samverkan mellan förvaltningarna i vissa frågor. Ett antal av LSS-verksamheterna har genomgått en förbättring av lokalerna och en ny servicebostad har öppnat. Daglig verksamhet har arrangerat en pridevecka för brukarna i syfte att synliggöra HBTQI-frågor, att främja en inkluderande daglig verksamhet och inkludering i samhället samt att genom detta även höja kvaliteten i verksamheten. Som en avslutning på årets arbete inom ramen för platsaktivering har förvaltningen arrangerat en Vintermarknad där samtliga utförrarverksamheter i egen regi fanns representerade.

Förvaltningens arbete för att minska risken att barn, unga och särskilt utsatta grupper hamnar i kriminalitet fortlöper enligt plan. Arbetet sker både genom förebyggande insatser och genom insatser hos förvaltningens myndighetsutövning. Sedan årets början ingår förvaltningen i ett stadsgemensamt samverkansprojekt med polisen och kriminalvården kallat Trefas. Genom arbetsmetoden Trefas har bilden av den lokala nätverkskriminaliteten förtydligats. Enligt det lokala polisområdet i Skärholmen är nätverkskriminaliteten i stadsdelsnämndsområdet är av en sammansatt och komplex karaktär. Processutvärdering av Trefas är genomförd av STAD (Stockholm förebygger drog- och alkoholproblem). Under 2024 kommer en kompletterande effektutvärdering att genomföras. Inom ramen för arbetet att minska risken att barn, unga och särskilt utsatta grupper hamnar i kriminalitet har förvaltningen startat samverkan för social prevention enligt modellen SSPF (skola, socialtjänst, polis och fritid).

Förvaltningen har under året arbetat med att utveckla den systematiska uppföljningen av socialtjänstens biståndsbedömda insatser i syfte att öka kvalitet och generera kunskap för utveckling och förbättring. Arbetet har genomförts av en utsedd arbetsgrupp som under året inventerat befintliga rutiner samt behovet av att revidera rutiner och arbetssätt. Inventeringen har lett till beslut om uppdatering av samtliga uppföljningsrutiner samt gemensamt arbetssätt i mötet med den enskilde under uppföljning av insats.

Föräldramottagningens enskilda stödsamtal har ökat med 26,5% (från 256 stödsamtal under 2022 till 324 stödsamtal under 2023) i jämförelse med år 2022. Antalet anmälda till föräldrastödsprogrammen i stadsdelsnämndsområdet har ökat från 112 personer år 2022 till 206 personer år 2023, en ökning med 84 %. Antal föräldrar som fullföljt hela föräldrastödsprogrammet har också ökat, från 62 % år 2022 till 73 % år 2023.

Under perioden juni-december har förvaltningens fältverksamhet förstärkts med en person vilket innebär att arbetsgruppen kan arbeta fler vardagskvällar och varje fredag kväll/natt.

Ungdomsmottagningens kuratorer har under perioden 1 januari – 30 november 2023 tagit emot 218 nya ungdomar och haft 1326 bokade samtal, att jämföra med 194 nya ungdomar och

1303 samtal under samma period under 2022. Kuratorerna har avslutat kontakt med 190 ungdomar under året där 71 % av de avslutade ungdomarna har uppgett att de har blivit hjälpta av stödinsatsen på ungdomsmottagningen vilket förvaltningen bedömer vara ett gott resultat.

Inom ramen för förvaltningens samlade arbete med nyanländas etablering i samhället så har samverkan med organisationer i civilsamhället riktade till målgruppen fördjupats. Förvaltningen har besökt nio föreningar för att informera om förvaltningens arbete med nyanlända och erbjudit föreningar hjälp med att marknadsföra sina aktiviteter, detta har lett till en närmare samverkan mellan medborgarinformatörerna och föreningarna samt att informationen om medborgarinformatörernas uppdrag har spridits till föreningsmedlemmarna. Förvaltningen har även anordnat temakvällar för nyanlända med teman av relevans för nyanländas etablering, såsom hälsa och välbefinnande, sommaraktiviteter, arbetsrätt samt kultur och fritid. Vid dessa tillfällen har förvaltningen alltid tolkar närvarande (För ytterligare information om arbetet med nyanlända se mål 3.2 och 3.3).

Prioriterade insatser

Arbetet med riktade, förebyggande insatser för att förhindra skjutningar och rekrytering av barn, unga och utsatta grupper till kriminella nätverk

Arbetet har under året löpt enligt plan:

- *Utförda/pågående insatser:* Pågående brottsförebyggande forum enligt SSPF-modellen (skola, socialtjänst, polis, fritid) för operativ samordning och informationsutbyte med fokus barn och unga ☞ Implementerat arbetssätt för samverkan med polisen och kriminalvården på individnivå enligt Trefas ☞ GAP-analys (analys av nuläge och målbild) av förvaltningens fältverksamhet i relation till Stockholmsstandarden för socialt fältarbete samt handlingsplan framtagen ☞ Pilot samt utvärdering av föräldrastödsprogrammet "På rätt väg" för föräldrar till barn i riskzon för kriminalitet genomförd och föräldrastödsprogrammet är implementerat i ordinarie verksamhet ☞ Rekrytering av skolsociologer samt implementering av skolsociala team (SST) på fem grundskolor i stadsdelsnämndsområdet.

Arbetssätt för systematiserad uppföljning och utvärdering av beviljade insatser inom socialtjänstens myndighetsutövning

Arbetet har under året löpt enligt plan:

- *Utförda insatser:* Genom arbetsgrupp har socialtjänsten inventerat och kartlagt rutiner och behov av utveckling av uppföljningsprocess. ☞ Framtagande och implementering av arbetssätt för uppföljning ☞ Utbildning i arbetet med genomförandeplaner inom förvaltningens utförarverksamheter i egen regi.

Arbetet för att förbättra hälsan för brukare inom LSS och socialpsykiatri i egen regi genom att främja motion och rörelse

Arbetet har under året löpt enligt plan:

- *Utförda/pågående insatser:* Spridning av information om idrottsförvaltningens aktiviteter och arbete för ökat deltagande inom dessa ☞ Framtagande av individuellt

anpassade aktiviteter för att främja rörelse och motion ☞ Nätverksträffar med hälso- och aktivitetsombud från respektive utförarverksamhet för utbyte av idéer och inspiration ☞ Hälsofrämjande aktiviteter under *Häng med-festivalen* ☞ Utvärdering i form av en enkätundersökning av arbetet med att erbjuda gratis friskvårdskort.

Förväntade resultat

Nedan redogörs för de förväntade resultat som är kopplade till underliggande nämndmål.

Uppnådda resultat

Fler placerade barn i skolåldern klarar målen i kärnämnen i grundskolan i relation till föregående år

Förvaltningen uppnår målet då antalet barn som klarar målen i kärnämnen har ökat till 22 under år 2023 i jämförelse med 20 under 2022. Det är framförallt de barn som är placerade i familjehem som har en förbättrad skolgång, där antalet pojkar som klarar kärnämnen i grundskolan gått från 7 till 10 och antalet flickor ökat från 9 till 12, sammantaget har 6 fler placerade barn i familjehem klarat kärnämnen i grundskolan i relation till föregående år.

I andel har alltjämt antalet barn som klarar målen i kärnämnen i grundskolan minskat från föregående år vilket är ett resultat av att antalet barn som ingår i mätningen blivit fler. Därmed syns inte skolframgångarna i indikatorns resultat (vilket presenteras nedan).

Förvaltningen arbetar för att skapa stabilitet för de placerade barnen med få uppbrott från familjehemmen, samt i samarbete med skolor skapa individuella åtgärdsplaner för varje placerat barn vilka följs upp regelbundet. Dessutom arbetar förvaltningen med att konkretisera nödvändiga insatser för barnets skolgång vid såväl framtagande av genomförandeplaner som uppföljning av placering, men även i ärendegenomgångar med biträdande enhetschef. Detta sammantaget skapar bättre förutsättningar för skolgången. Under året är andelen familjehemsplacerade barn som följt vården enligt plan hög, 94 %, vilket på lång sikt är positivt för skolgången genom färre avbrott. Förvaltningens arbete svarar upp mot den orsaksförklaring socialstyrelsen framhåller gällande skolmisslyckanden hos placerade barn och unga på nationell nivå. Skolmisslyckanden kan bland annat förklaras av instabil uppväxtmiljö, återkommande byten av familjehem och skolor, att skolgången har varit en lågt prioriterad fråga för socialtjänsten samt att det råder en oklar ansvarsfördelning mellan skola och socialtjänst(socialstyrelsen.se).

Arbetet med placerade barns skolgång är avhängigt placeringsform, institutionsplacering är vanligtvis kortare än familjehemsplacering vilket gör skolresultaten svårare att påverka. Eftersom barn placerade i HVB i regel vistas kortare än ett år vid sin placering är det svårare att på lång sikt följa deras skolresultat i relation till placering.

Andelen personer som själva upplever att de får en förbättrad situation av insatsen/insatserna de fått från socialtjänsten är på en fortsatt hög nivå.

Förvaltningen uppnår målet. I mätningen ingår personer i behov av insatser gällande relationsvåld, missbruk samt socialpsykiatri. Mätningarna visar att upplevelsen av förbättrad situation är hög inom målgrupperna relationsvåld, 100 %, och missbruk, 90 %. Gällande insatser inom socialpsykiatri saknas utfall.

Förvaltningen har erbjudit insatser till både våldsutsatta och våldsutövare genom deltagande i

behandling, antingen individuellt eller i grupp. Behandlingen ger våldsutsatta möjlighet att bearbeta våldet samt bilda sig en ökad förståelse för våldets mekanismer och konsekvenser. För våldsutövare är det viktigt att de får en förståelse för definitionen av våld och tar ansvar för det våld som de har utövat och hittar alternativa vägar att hantera ilska och det våldsamma beteendet. Resultatet av behandlingen följs upp genom Socialstyrelsens brukarenkät *Systematiskt uppföljning våld*. Klienten fyller i brukarenkäten efter avslutad insats.

Förvaltningen möter personer i missbruk genom att formulera individuella mål tillsammans med brukaren med hjälp av förhållningssättet motiverande samtal (MI). Utredning sker genom till exempel utredningssamtal eller ASI (Addiction Severity Index) eller UngDok som är standardiserade bedömningsmetoder för att säkerställa likställighet. Förvaltningen har korta utredningstider och insatser under utredningstiden kan beviljas. Förvaltningen samverkar internt och externt kring de personer som har en komplex problematik och behov. Detta inkluderar personer i behov av insatser från socialpsykiatri.

Delvis uppnådda resultat

Andelen brukare som är nöjda med sin insats ligger på en fortsatt hög nivå

Utfallet uppgår till 81 % och det förväntade resultatet med årsmål om 86 % uppnås delvis.

Förvaltningens utfall ligger 5 procentenheter under stadens snitt. Resultatet har försämrats med 5 procentenheter sedan senaste undersökningen 2022. En orsak till det försämrade resultatet skulle kunna vara att förvaltningen har en högre svarsfrekvens på undersökningen än tidigare och därmed också får en mer rättvis bild av nöjdheten hos brukarna inom samtliga verksamheter. Resultatet kan även kopplas till frågan om bemötande vars resultat har försämrats i årets undersökning. En annan orsak kan vara att det finns brukare som upplever att de bor inom ”fel” boendeform, exempelvis är beviljad servicebostad men önskar mer stöd som i en gruppboendestad. Det kan även finnas brukare som upplever att de går på ”fel” inriktning inom daglig verksamhet, exempelvis deltar i en sysselsättningsverksamhet men har önskemål att arbeta mer arbetsmarknadsinriktat. Förvaltningen fortsätter att arbeta för att brukarens nöjdhet ska öka. Detta görs bland annat genom projektet KomBo vars syfte är att öka förutsättningarna till rätt kommunikativt stöd samt att anpassa stöd som redan ges efter det behov som finns genom att kartlägga och undersöka vilket stöd som är förenligt med önskemål och behov.

Goda exempel

Öppnande av Familjens hus

I september öppnade Familjens hus, med öppen förskola och föräldramottagning under samma tak. Syftet med verksamheten är att skapa ett mer lättillgängligt och samordnat stöd för föräldrar och blivande föräldrar i Vårberg, Skärholmen, Sätra och Bredäng med barn i åldern 0-18 år. Utöver öppen förskola och föräldrarådgivning erbjuder verksamheten också föräldrastödsprogram, tematräffar kring föräldraskap samt SFI för föräldralediga.

Team kring placerade barn

Förvaltningen har utvecklat ett arbetssätt med team kring varje familjehemsplacerat barn. Syftet med teammodellen är ett sammanhållet arbete i familjer där många professionella är inblandade vilket det ofta är i komplexa ärenden. Teammodellen används både vid utredning och pågående insats/familjebehandling. Vid komplexa situationer och placeringar har

teamarbetet bidragit till tydliga roller och uppdrag. Som en effekt av arbetsmodellen har 8 barn flyttat hem till sina ursprungshem under året där barnet har garanterats en trygg eftervård då familjebehandlare har funnits med i övergång och eftervård av barnet.

Festival för personer med funktionsnedsättning

Under våren arrangerade förvaltningens utförarverksamheter i egen regi en festival för personer med funktionsnedsättning (Häng med-festivalen). Syftet med festivalen var att synliggöra målgruppen och verksamheterna, fokusera på delaktighet och att skapa kontaktpunkter. Målet med aktiviteterna under festivaldagarna var att de skulle vara väl anpassade för målgruppen samt locka så många besökare som möjligt. Flera av förvaltningens brukare involverades i arbetet både inför men även under festivalen. Varje aktivitet besöktes av allt mellan ett fåtal upp till cirka 100 personer. Exempel på festivaldagarnas innehåll: TV-speltturneringar, konstprojekt, orientering, podcastinspelning, föreläsare, dans, interaktiv föreställning med dragshowteatersällskap samt disco. Av de mer namnkunniga artisterna som deltog kan nämnas Mr Positive, Clownen Manne, Jean Banan och dragshowartisten Inga Tvivel.

Jämställdhetsanalys

Förvaltningens jämställdhetsarbete inom de berörda verksamhetsområdena sker integrerat i ordinarie verksamhet och är ett ständigt pågående arbete. Som exempel har ungdomsmottagningen under året initierat en referensgrupp med ungdomar för inkludering i de fysiska lokalerna. Ungdomarna fick titta på ungdomsmottagningens lokaler utifrån ett intersektionellt perspektiv; HBTQI, antirasism, funktionshinder. Som ett resultat av detta fick lokalerna en annan utformning för att vara mer välkomnande och inkluderande.

Förvaltningen arbetar även med att analysera könsuppdelad statistik i verksamheterna för att synliggöra kvinnors och mäns förutsättningar, livsvillkor och behov. Vid jämställdhetsanalyser av olika processer och arbetssätt i socialtjänstens verksamheter har vissa skillnader mellan kvinnor/flickor och män/pojkar uppmärksammats. Framförallt uppmärksammas större skillnader mellan kön inom målgrupperna våldsutsatta i nära relation, unga och vuxna i kriminalitet, personer i hemlöshet samt personer med insatser enligt LSS. Förvaltningen arbetar för att möta varje enskilds individuella behov likställt oavsett kön.

Särskilda redovisningar

Tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning

Stockholms stad har högt ställda mål för att garantera alla som bor och verkar i Stockholm full delaktighet i samhällslivet och för att öka tillgängligheten i staden och delaktigheten i samhället för personer med funktionsnedsättning. Förvaltningen arbetar aktivt med de fokusområden som finns i stadens program. För att säkerställa medarbetarnas kunskaper om tillgänglighet och delaktighet utbildas kontinuerligt nyanställda i det pedagogiska ramverket.

Inom fokusområdet *Rätten till arbete och försörjning* arbetar förvaltningen för att öka förutsättningarna för personer med funktionsnedsättning ska få sin arbetsförmåga utredd, ta sig in på den reguljära arbetsmarknaden, ta sig ut på praktik och in på utbildningar genom externa samarbetspartners och interna resurser.

Inom fokusområdet *Rätten att delta i demokratin och Rätten till information och*

kommunikation arbetar förvaltningen bland annat med deltagarråd/husmöten inom daglig verksamhet och LSS-bostäder där brukarna ges möjlighet att påverka verksamhetens innehåll och utbud. Vid dessa forum lyfts även de senaste nyhetshändelserna upp. Under förvaltningens *Häng med- festival* (festival för personer med funktionsnedsättning) i maj var flera aktörer såsom *UNG FUB*, *Relationer som funkar*, *HBTO-hänget* och fritidsutvecklarna inbjudna. Se även *Rätten till individuellt stöd* (arbetet med *KomBo*) nedan.

Inom fokusområdet *Rätten att få tillgång till ny teknik* bedriver förvaltningen olika projekt, till exempel podcasten *Unika Folket*, där brukare och personal tillsammans delar erfarenheter. Under *Häng med-festivalen* i maj erbjöds besökarna möjlighet att testa VR-glasögon och TV-spel. Förvaltningens LSS-bostäder har installerat digitala lås i syfte att skapa utökat självbestämmande för personer med funktionsnedsättning. I projektet *KomBo* har talknappar implementerats som ett sätt att öka delaktigheten för deltagarna genom att de får tillgång till tekniska kommunikativa hjälpmedel.

Utifrån fokusområdet *Rätten till meningsfull fritid* samarbetar förvaltningen med idrottsförvaltningen och fritidsutvecklarna i Stockholms stad för att kunna erbjuda ett tillgängligt kultur- och fritidsutbud för personer med funktionsnedsättning. Varje vecka får medarbetare tips med alla former av fritid, motion, idrott, kultur, friluftsliv och social samvaro som brukarna kan delta i en aktiv och meningsfull fritid. Fritidsutvecklarna var även representerade under *Häng med- festivalen* vilket har varit positivt för samarbetet.

Inom fokusområdet *Rätten till individuellt stöd* har förvaltningen genomfört en större utbildningsinsats i lågaffektivt bemötande och *Motiverande samtal* (MI) för medarbetare som jobbar med personer med funktionsnedsättning. Målet med utbildningsinsatsningen är att höja kvaliteten och främja utvecklingsarbete med bemötandefrågor samt arbetet med icke-diskriminering. Förvaltningen har även ett pågående arbete med *KomBo* (kommunikationsstöd i boende och daglig verksamhet). Syftet är att bygga upp en miljö där kommunikation är en självklar del för alla som vistas där. Både att anpassa miljön men även kunskap om kommunikationshjälpmedel och samspelet med personer med kommunikationssvårigheter.

Inom fokusområdet *Rätten till bästa möjliga hälsa* arbetar förvaltningens utförarverksamheter inom LSS med att erbjuda friskvårdskort till samtliga brukare inom grupp- och servicebostad. Utsedda hälso- och aktivitetsombud inom verksamheterna deltar även i gemensamma nätverksträffar för att inhämta idéer och inspirera varandra i arbetet för att förbättra hälsan för brukare inom LSS och socialpsykiatri.

Agenda 2030

Inom ramen för Agenda 2030 kopplar arbetet framför allt till:

- Mål 1 - Ingen fattigdom
 - Förvaltningens arbete för att säkerställa att barns grundläggande behov tillgodoses
 - Samhällsvägledning för nyanlända
 - Stadsdelsmammornas uppsökande arbete för att sprida kunskap och ge stöd till nyanlända kvinnor
- Mål 2 - Ingen hunger

- Förvaltningens arbete för att säkerställa att barns grundläggande behov tillgodoses
- Mål 3 - God hälsa och välbefinnande
 - Genomföra barnkonsekvensanalyser i samtliga utredningar där det finns barn i hushållet
 - Förvaltningens arbete enligt stadens strategi för att minska risken att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet.
 - Fältassistenternas uppsökande arbete
 - Förvaltningens arbete med *Aktiv fritid* inom LSS och mötesplatser för målgruppen socialpsykiatri
- Mål 4 - God utbildning för alla
 - Förvaltningens arbete enligt stadens strategi för att minska risken att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet.
- Mål 5 - Jämställdhet
 - Likställighet i bedömningar, beslut och stöd mellan könen
 - Arbete med jämställdhetsanalyser
- Mål 10 - Minskad ojämlikhet
 - De insatser förvaltningen beviljar med stöd av SoL och LSS efter individuella behovsbedömningar
 - Samhällsvägledning för nyanlända
 - Stadsdelsmammornas uppsökande arbete för att sprida kunskap och ge stöd till nyanlända kvinnor
 - Samverkan med rådet för funktionshinderfrågor
 - Förvaltningens arbete enligt stadens strategi för att minska risken att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet.
- Mål 16 - Fredliga och inkluderande samhällen
 - Samhällsvägledning för nyanlända
 - Stadsdelsmammornas uppsökande arbete för att sprida kunskap och ge stöd till nyanlända kvinnor
 - Rättssäker myndighetsutövning

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Arsmål	KF:s årsmål	Period
   Andel barn och unga som åter blir föremål för anmälan/ansökan efter avslutad utredning	24,6 %	25,3 %	23,7 %	25 %	24 %	24 %	VB 2023
<p>Analys</p> <p>Utfallet uppgår till 24,6 % och målet om 24 % uppnås delvis. Detta är en marginell försämring från tertial 2, med 0,3 procentenheter, då målet markerades uppnått. Att ett ärende åter blir föremål för anmälan/ansökan efter avslutad utredning är svårt att helt förebygga, men genom ett aktivt arbete med att höja mottagligheten för vissa insatser är det möjligt att sänka antalet återaktualiserade ärenden.</p> <p>Åtgärdsplan</p> <p>Förvaltningen fortsätter att inom enheten för barn och unga implementera arbetssättet Signs of Safety, för att inkludera familj och nätverk för att hitta lösningar, bygga på styrkor som redan finns samt eliminera den oro som är anledning till utredning. Arbetssättet innefattar redskap för ökad transparens och tydlighet vilket kan bidra till bättre förutsättningar för mottaglighet hos den individ/familj som beviljas insatser. Hög grad av mottaglighet, i sin tur, bidrar till att målen för insatsen uppnås i högre grad och minskar återaktualisering.</p>							

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period	
Analys av skillnader i utfallet mellan kön								
Skillnaden mellan kön är 1,6 procentenheter och bedöms inte relevant för en analys.								
 	Andel brukare inom omsorgen för personer med funktionsnedsättning som inte upplever diskriminering	83 %	88 %	76 %	80 %	84 %	öka	2023
<p>Analys</p> <p>Utfallet uppgår till 83 % och årsmålet om 84 % uppnås delvis.</p> <p>Förvaltningens utfall ligger 2 procentenheter under stadens snitt. Resultatet har förbättrats med 3 procentenheter sedan den förra undersökningen 2022. Flera möjliga förklaringar finns till att årsmålet för indikatorn inte uppnås. Svårighet att förstå betydelsen av ordet diskriminering kan vara en orsak. Det är därför viktigt att i samband med brukarundersökningen presentera och förklara begreppet på ett pedagogiskt sätt. Det viktiga är att skilja på begreppet diskriminering från fall av olikhet i bemötande, resurser eller valfrihet. Sådana olikheter kan uppfattas negativa av brukaren även när de är motiverade.</p> <p>I enlighet med nivåbedömningar ges individuellt anpassat stöd till brukare. Brukare med högre nivåbedömning har ofta högre personalbemanning och mer stöd i vardagen. Detta kan väcka känslor av orättvisa hos brukare som inte har fullt så mycket stöd. Vidare sker affektutbrott bland brukare i LSS-verksamheter. Den affektpåverkade brukaren kan i samband med detta uttrycka nedvärderande ord till andra brukare i närheten vilket kan leda till en känsla av diskriminering. En avgörande faktor att beakta för att minimera upplevelsen av diskriminering är att brukarna är i en beroendeposition till personalen vilket medför att maktövertag kan förekomma exempelvis i form av begränsningar i brukarens valfrihet.</p> <p>Åtgärdsplan</p> <p>Förvaltningen fortsätter arbeta för att så få som möjligt ska känna sig diskriminerade. Ett särskilt arbete behöver riktas mot kvinnor som i högre utsträckning än män känner sig diskriminerade. Utifrån diskrimineringsgrundarna ska lämpligt material tas fram som kan användas i samtal med brukaren för att tydliggöra ordets mening och ge personal en större förståelse av vilka sammanhang som brukaren kan känna sig diskriminerad. Förvaltningen fortsätter arbetet med brukarens inflytande, att alla ska få sin röst hörd och få sina åsikter respekterade. Vikten av integritetsfrågor ska också belysas genom exempelvis filmer som <i>Stopp min kropp</i>. Att bekräfta varandras olikheter och öka förståelsen för varandra är viktiga budskap för personal att sprida. Stöd ska ges till brukare som känner sig diskriminerade och även till den som orsakat händelsen. Kontinuerliga diskussioner om maktövertag som förekommer i verksamheterna behöver belysas så att de förekommer i så liten utsträckning som möjligt. Befintliga rutiner kring diskriminering ska ses över och åtgärdsplaner uppdateras för att enhetschefer och personal bättre ska kunna möta brukare som upplever diskriminering.</p> <p>Analys av skillnader i utfall gällande kön</p> <p>Utfallet för män uppgår till 88 % och utfallet för kvinnor uppgår till 76 %. En anledning till detta kan vara att upplevd diskriminering hos kvinnor är större generellt bland befolkningen. Enligt en undersökning som statistiska centralbyrån gjort (<i>Delmål 10.3 – Säkerställ lika rättigheter för alla och utrota diskriminering (scb.se)</i>) rörande andel av befolkningen som uppper sig upplevt diskriminering de senaste 12 månaderna är utfallet för kvinnor 13 % och utfallet för män 8 %. Detta resultat påvisar att kvinnor i större utsträckning än män upplever att de blir diskriminerade.</p>								
 	Andel brukare inom socialpsykiatri som inte upplever diskriminering	89 %	91 %	88 %	95 %	95 %	öka	2023
<p>Analys</p> <p>Utfallet uppgår till 89 % och årsmålet om 95 % uppnås delvis.</p> <p>Förvaltningens utfall ligger 2 procentenheter över stadens snitt. Resultatet har försämrats med 6 procentenheter sedan den förra undersökningen 2022. Inom målgruppen finns individer som upplever ett stigma i samhället kring just psykisk ohälsa vilket kan avspeglats i enkätsvaren. Frågeställningen kan även upplevas svår dels då begreppet diskriminering kan vara svårt att förstå och dels då frågan är omvänt ställd.</p> <p>Åtgärdsplan</p> <p>Förvaltningen fortsätter att arbeta vidare med bemötandefrågor. Verksamheterna i egen regi har bland annat genomgått en utbildning i ESL (Ett Självständigt Liv) som ska implementeras under 2024. Verksamheterna är även HBTQI-certifierade och det finns utsedda HBTQI-ansvariga inom varje enhet som ansvarar för att arbetet med diskrimineringsfrågor hålls levande. Den skriftliga rapporten som verksamheterna kommer att få ta del av, och som baseras på resultaten från brukarundersökningen, ska lyftas med medarbetarna. Då finns även möjlighet att ta fram eventuellt ytterligare åtgärder tillsammans.</p> <p>Analys av skillnader i utfallet mellan kön</p> <p>Skillnaden mellan kön är 3 procentenheter och bedöms inte vara relevant för en analys.</p>								

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel brukare som är nöjd med sin insats - Funktionsnedsättning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	81 %	85 %	79 %	86 %	86 %	80 %	2023
<p>Analys</p> <p>Utfallet uppgår till 81 % och årsmålet om 86 % uppnås delvis.</p> <p>Förvaltningens utfall ligger 5 procentenheter under stadens snitt. Resultatet har försämrats med 5 procentenheter sedan senaste undersökningen 2022. En orsak till det försämrade resultatet skulle kunna vara att förvaltningen har en högre svarsfrekvens på undersökningen än tidigare och därmed också får en mer rättvis bild av nöjdheten hos brukarna inom samtliga verksamheter. Resultatet kan även kopplas till frågan om bemötande vars resultat har försämrats i årets undersökning. En annan orsak kan vara att det finns brukare som upplever att de bor inom "fel" boendeform, exempelvis är beviljad servicebostad men önskar mer stöd som i en gruppboende. Det kan även finnas brukare som upplever att de går på "fel" inriktning inom daglig verksamhet, exempelvis deltar i en sysselsättningsverksamhet men har önskemål att arbeta mer arbetsmarknadsinriktat.</p> <p>Åtgärdsplan</p> <p>Förvaltningen fortsätter att arbeta för att brukarens nöjdhet ska öka. Detta görs bland annat genom projektet KomBo vars syfte är att öka förutsättningarna till rätt kommunikativt stöd samt att anpassa stöd som redan ges efter det behov som finns genom att kartlägga och undersöka vilket stöd som är förenligt med önskemål och behov.</p> <p>Analys av skillnader gällande kön</p> <p>Resultatet visar att män är mer nöjda än kvinnor. Detta kan hänga ihop med att det även är fler män än kvinnor som enligt undersökningen känner sig trygga, som inte känner sig diskriminerade samt upplever att de blir väl bemötta av personalen.</p>							
  Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de blir väl bemötta av stadens personal (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	87 %	89 %	88 %	94 %	90 %	90 %	2023
<p>Analys</p> <p>Utfallet uppgår till 87 % och årsmålet om 90 % uppnås delvis.</p> <p>Förvaltningens utfall ligger 3 procentenheter under stadens snitt. Resultatet har försämrats med 7 procentenheter sedan senaste undersökningen 2022. Det finns skillnader från föregående år i upplevelsen av bemötande från personal inom samtliga av förvaltningens LSS-verksamheter. Inom daglig verksamhet har utfallet dock inte minskat lika mycket som inom grupp- och servicebostad. En förklaring kan vara att daglig verksamhet har arbetat med KomBo och rätten till kommunikation vilket är något som behöver implementeras inom grupp- och servicebostäder för att främja ett bättre bemötande och öka möjligheten till kommunikativa arbetssätt. På frågan som avser om personal pratar med brukaren så att denne förstår vad som menas har förvaltningen också ett lägre resultat inom samtliga verksamheter. Kommunikationen bedöms vara kopplad till just bemötande och visar att förvaltningen behöver arbeta vidare med både bemötande och kommunikativa hjälpmedel som gagnar målgruppen.</p> <p>Åtgärdsplan</p> <p>Förvaltningen fortsätter att arbeta för att öka brukarens positiva upplevelser av bemötande. Detta görs genom att fortsatt arbeta med att öka kunskaperna om rätten till kommunikation och sprida KomBo även inom grupp- och servicebostäder. Förvaltningen skickar även fortsättningsvis medarbetare som nyanställts på utbildning i det Pedagogiska ramverket. I samband med ett ambassadörsnätverk för ambassadörer i det pedagogiska ramverket planeras ett fokusområde handla om just bemötandefrågor.</p> <p>Analys av skillnader i utfallet mellan kön</p> <p>Skillnaden mellan kön är 1 procentenhet och bedöms inte vara relevant för en analys.</p>							
  Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de kan påverka insatsens utformning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	83 %	82 %	84 %	82 %	80 %	79 %	2023

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Analys							
Analys av skillnader i utfallet mellan kön							
Skillnaden mellan kön är 2 procentenheter och bedöms inte vara relevant för en analys.							
■ 	Andel personer som själva upplever att de får en förbättrad situation av insatserna de fått från socialtjänsten (socialpsykiatri)			71,43 %	70 %	Tas fram av nämnd	2023
Analys							
Inget utfall.							
Brukarundersökning har inte genomförts under året. Enheten planerar att genomföra undersökningen 2024.							
● 	Andel personer som själva upplever att de får en förbättrad situation av insatserna de fått från socialtjänsten (vuxna missbruk)	90	70 %	30 %	91,3	80 %	Tas fram av nämnd
Analys							
Analys av skillnader i utfallet mellan kön							
Utfallet speglar könsfördelningen av de ärenden i målgruppen förvaltningen arbetat med under året samt att fler män än kvinnor erhåller insatser.							
● 	Andel personer som själva upplever att de får en förbättrad situation av insatserna de fått från socialtjänsten (våld i nära relation)	100 %	100	100		70 %	Tas fram av nämnd
■ 	Andel placerade barn i skolåldern som klarar målen i kärnämnen i grundskolan	59,46	52,63 %	66,67 %	71,43	80 %	75 % VB 2023
Analys							
Utfallet uppgår till 59,46 % och målet uppnås inte. I antal har alltså antalet barn som klarar målen i kärnämnen i grundskolan ökat från föregående år vilket är ett resultat av förvaltningens arbete med de familjehemsplacerade barnen. Då antalet barn som ingår i mätningen blivit fler syns inte skolframgångarna i indikatorns resultat.							
Av de barn som är placerade i familjehem som klarar målen har andelen minskat till 68,75 % även om antalet barn som klarat målen ökat med sammanlagt 6 personer. Av de familjehemsplacerade flickorna klarar 75 % målen i kärnämnen i skolan, medan motsvarande siffra för pojkarna är 62,5 %. Innevarande år är andelen familjehemsplacerade barn som följt vården enligt plan hög, 94 %, vilket på lång sikt är positivt för skolgången genom färre avbrott.							
Vid mättilfallet är 5 barn aktuella för placering vid HVB, samtliga har skolproblematik från tiden före placering, inget av barnen når skolmålen. Eftersom barn placerade i HVB i regel vistas kortare än ett år vid sin placering var de barn som ingår i mätningen vid tertial 1 och tertial 2 inte nödvändigtvis är samma som vid verksamhetsberättelsen. Detta är anledning till att antalet barn sjunkit från mätningen i tertial 1 och tertial 2, och detta kan även påverka indikatorns utfall. Under året har placerade barn i grundskoleålder blivit omplacerade och befinner sig i dagsläget jourhem i väntan på nytt familjehem, dessa barn syns inte aktuell mätning.							
Åtgärdsplan							
Förvaltningen fortsätter sitt arbete med:							
<ul style="list-style-type: none"> • individuell åtgärdsplan i skolan som regelbundet följs upp av socialsekreterare • modellen <i>SAMS-samverkan socialtjänst skola – obruten skolgång för placerade barn och unga</i>. • Informera familjehemmet om skolcoacher och initiera skolcoach när behov finns. • en särskild satsning för de familjehemsplacerade barnen för att konkretisera av nödvändiga insatser för barnets skolgång vid såväl framtagande av genomförandeplaner som uppföljning av placering, men även i 							

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
<p>ärendegenomgångar med biträdande enhetschef.</p> <p>Analys av skillnader i utfallet mellan kön Det går bättre i skolgången för de flickor som är placerade än för pojkarna. Skolverkets statistik visar att flickor under lång tid har tenderat att uppnå bättre skolresultat och betyg än pojkar. Det finns, enligt SKR, forskningsstöd för att könsskillnaderna i skolresultat uppstår i ett samspel mellan samhälleliga och sociokulturella faktorer, såsom genusnormer, skolkultur, förväntningar från vuxna och kamrater, samt motivation (www.skr.se).</p>							
 	Andel utredningar av barn och unga där barnet varit delaktigt och fått återkoppling	70,38	69,87 %	70,23 %	44,07	80 %	Tas fram av nämnd VB 2023
<p>Analys Utfallet uppgår till 70,38 % och målet uppnås delvis. Sedan föregående år har en förbättring om 26,31 procentenheter skett för att nå detta mål. Förbättringen är störst i arbetet med barn och unga som får beslut enligt socialtjänstlagen, där ökningen gått från 31 % 2022 till 70 % 2023. Indikatorn mäter delaktighet genom information om anledning till utredning, möjlighet att komma till tals samt återkoppling. Delaktigheten genom information och att komma till tals ligger båda högre i jämförelse med återkoppling.</p> <p>Åtgärdsplan Förvaltningen utvecklar arbetet med delaktighet och återkoppling till samtliga barn genom bland annat enkätverktyget Viewpoint, där arbetet med implementering har påbörjats under 2023 och kommer fortsätta under 2024 i syfte att säkerställa att samtliga barn har fått återkoppling oavsett ålder och mognad.</p> <p>Analys av skillnader i utfallet mellan kön Skillnaden mellan kön är för liten för att analyseras.</p>							
  	Brukarens upplevelse av trygghet - LSS-boende, vuxna och barn (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	86 %	90 %	81 %	87 %	80 %	Tas fram av nämnd 2023
<p>Analys Analys av skillnader gällande kön Resultatet visar att fler män/pojkar upplever trygghet än kvinnor/flickor. Detta speglar samhället i stort där kvinnor generellt upplever en större otrygghet än män. I årets brukarundersökning finns även skillnader mellan könen avseende upplevelsen av diskriminering, där kvinnor/flickor upplever diskriminering i högre grad än män/pojkar, vilket skulle kunna kopplas till upplevelsen av trygghet.</p>							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 	Socialnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna förbereda för en centralisering av hälso- och sjukvården inom socialpsykiatrins bostäder med särskild service från den 1 januari 2024	2023-01-01	2023-12-31
 	Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna samla och följa statistik över antal ansökningar, beslut och avslag avseende ledsagning/ledsagarservice och biträde av kontaktperson i syfte att säkerställa likställighet	2023-01-01	2023-12-31
 	Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med utbildningsnämnden och socialnämnden vidareutveckla skolsociala team i hela staden, samt utöka socialtjänstens närvaro i skolan, fritidshem och fritidsklubbar	2023-01-01	2023-12-31

Nämndmål: Skärholmen ger stöd och omsorg där behoven är som störst

 Uppfylls helt

Beskrivning

Inom ramen för målet prioriterar förvaltningen särskilt att utveckla:

- Arbetet med riktade, förebyggande insatser för att förhindra skjutningar och rekrytering av barn, unga och utsatta grupper till kriminella nätverk
- Arbetsätt för systematiserad uppföljning och utvärdering av beviljade insatser inom socialtjänstens myndighetsutövning
- Arbetet för att förbättra hälsan för brukare inom LSS och socialpsykiatri i egen regi genom att främja motion och rörelse

Förväntat resultat

Se indikatorerna kopplade till detta mål under verksamhetsområdesmål för att se hur det förväntade resultatet följs upp.

Andelen personer som själva upplever att de får en förbättrad situation av insatsen/insatserna de fått från socialtjänsten är på en fortsatt hög nivå.

Fler placerade barn i skolåldern klarar målen i kärnämnen i grundskolan i relation till föregående år.

Andelen brukare som är nöjda med sin insats ligger på en fortsatt hög nivå.

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att nämndmålet uppfylls helt. Bedömningen grundar sig på:

- utförda insatser utifrån framtagna prioriteringar
- förväntade resultat där ett uppnås, ett uppnås delvis, ett uppnås inte.
- genomförande av nämndaktiviteter.

Jämställdhetsanalys

Se analys under ovanstående verksamhetsområdesmål.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Förvaltningen söker medel från Sociala investeringsfonden för arbete med projekt Förstärkta familjehem i samverkan Hägersten-Älvsjös SDF.	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Förvaltningen söker medel för sociala insatsgrupper (SIG) från socialförvaltningen.	2023-01-01	2023-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.4 Stockholm ska vara en bra stad att åldras i - med god omsorg och stor trygghet

◆ Uppfylls delvis

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppfylls delvis. Bedömningen grundar sig på:

- utförda insatser utifrån framtagna prioriteringar.
- utfall från kommunfullmäktiges indikatorer där tre av tio uppnås. Sju indikatorer uppnås delvis.
- förväntade resultat kopplade till underliggande nämndmål som uppnås delvis.

Förvaltningen bedömer att verksamhetsområdesmålet uppfylls delvis då de prioriterade insatserna löpt enligt plan men att flertalet indikatorer inte uppnås. Det är framförallt utfall för indikatorer som kommer från Socialstyrelsens brukarundersökning *Vad tycker de äldre om äldreomsorgen?* som inte uppnås. Utfallen för tre av dessa indikatorer ligger fyra till fem procentenheter från att uppnås och en ligger en procentenhet ifrån.

Förvaltningen har under året vidareutvecklat arbetssätten för rättssäker myndighetsutövning och självbestämmande. Förvaltningen har även kompetensutvecklat samt samverkat inom området äldre med komplexa behov och samsjuklighet utifrån psykisk ohälsa, demens, missbruk och våld i nära relationer. Arbetet med att systematisera uppföljning och utvärdering av beviljade insatser för socialtjänstens målgrupper inkluderar även äldre (för utförligare beskrivning se mål 1.3).

Under året har nyckelfri hemtjänst implementerats inom stadsdelsnämndsområdet vilket har möjliggjort ökad trygghet för brukarna i form av säkrare nyckelhantering, en ökad flexibilitet och en snabbare inställelse vid larm. Ett arbete som även pågått är ”hemtjänstens år” där bland annat ledarskapet har förstärkts med en utökad chefstjänst vilket skapat ökade förutsättningar till att utveckla verksamheten (se även *Prioriterade insatser* nedan). Hemtjänsten har också flyttat in i nya ändamålsenliga lokaler. Under våren arrangerade hemtjänsten en trygghetsfika där preventionsstrateg höll ett kortare föredrag om trygghet med fokus på bedrägeribrott mot äldre. Ytterligare ett föredrag på samma tema arrangerades under hösten men då i samarbete med polisens bedrägerisektion.

Sätra vård- och omsorgsboende Silviahemscertifierades 2013 och firade därmed 10-årsjubileum som certifierat vård- och omsorgsboende. Under året har verksamheten även anordnat en anhörigvecka för alla medarbetare i syfte att belysa anhörigas situation, bemötandefrågor samt att skapa ett tryggt boende för brukarna. Boendets kök och entré har också renoverats under året. Skärholmens stödverksamhet har arrangerat aktiviteter i förvaltningens hubb. Bland annat i form av öppna föreläsningar, en på temat demenssjukdom med inriktning på bemötande och kommunikation och en på temat äldre/åldrande.

Samarbetet med civilsamhället har utökats under året. För att minska den ofrivilliga ensamheten bland äldre har förvaltningens äldrefältare arrangerat olika aktiviteter för seniorer såsom trivselvandring, utomhusträning, kostföredrag samt musikföreställning. För att minska det digitala utanförskapet har även äldrefältaren anordnat IT-utbildningar för seniorer. En del av alla aktiviteter som har arrangerats har varit i samarbete med andra verksamheter inom förvaltningen och/eller i samarbete med föreningar och organisationer.

Prioriterade insatser

Omstart av tidigare planerad satsning att utveckla Sätra vård- och omsorgsboende till ett "demenscentrum"

Arbetet har under året löpt enligt plan:

- *Utförda insatser:* Arbetsgrupp har utsetts för uppdraget med de planerade insatserna
 - ☞ Kartläggning av efterfrågan och behov
 - ☞ Kontakter har tagits med externa parter
 - ☞ Projektplan har upprättats för ovanstående satsning
 - ☞ En projektgrupp har bildats.

Arbetet för att äldre ska uppleva att de kan vara delaktiga och påverka sin vardag

Arbetet har under året löpt enligt plan:

- *Utförda insatser (inom hemtjänsten):* Kartläggning av informationskanaler och -behov
 - ☞ Framtagande av informationsmaterial och kommunikationsplan
 - ☞ Genomförande av informationsaktiviteter i samband med trygghetsfika samt ett utskick
 - ☞ Framtagande av nya kundpärmar (information till nya brukare om bland annat hemtjänstens verksamhet)
 - ☞ Påbörjande av ett internt kvalitetsarbete med revision av rutiner och processer samt hantering av synpunkter och klagomål.

Förväntade resultat

Nedan redogörs för de förväntade resultat som är kopplade till underliggande nämndmål.

Delvis uppnådda resultat

Andelen omsorgstagare inom äldreomsorgen som är nöjda med de insatser som ges är fortsatt hög.

Inom vård- och omsorgsboende är utfallet 81 % och årsmålet om 82 % uppnås delvis. Utfallet ligger 3 procentenheter över rikssnittet och 4 procentenheter över stadens snitt. Utfallet är 1 procentenhet högre än föregående mätning 2022.

För hemtjänsten är utfallet 81 % och årsmålet om 86 % uppnås delvis. Utfallet ligger 5 procentenheter under rikssnittet och 2 procentenheter under stadens snitt. Resultatet är 1 procentenhet högre än föregående mätning 2022.

För att öka brukarnöjdheten fortsätter verksamheterna i egen regi, inom ramen för Silviahems-certifieringen, att arbeta utifrån de fyra hörnstenarna i Silviahemmets vårdfilosofi. En av hörnstenarna är *symtomkontroll* (för att följa hur den enskildes demenssjukdom fortskrider och anpassa omsorgen efter detta, exempelvis kring måltidssituation och utevistelse). En hörnsten är *anhörigstöd* (för att arbeta tillsammans med anhöriga, exempelvis för att kunna få värdefull information om vad den enskilde tidigare har tyckt om och arbeta individanpassat med det, stödja den anhörige i den process som det är att en närstående utvecklar en demenssjukdom). En hörnsten är *teamarbete* (för att säkerställa att alla professioner arbetar i samverkan med varandra, det kan exempelvis handla om att prova ut hjälpmedel som fungerar utomhus eller vid måltiden). En hörnsten är *kommunikation och relation* (för att stärka kunskaperna att kommunicera och skapa en relation med den enskilde för att kunna skapa en personcentrerad omvårdnad som passar den enskilde där den befinner sig just då).

Hemtjänsten i egen regi fortsätter en starkt samverkan med beställarenheten och hemsjukvården kring personer med komplexa behov. Genomförandeplanen är även ett viktigt instrument för att dokumentera och tydliggöra hur den enskilde görs delaktig i hur hjälpen utförs och för att på så sätt öka brukarnöjdheten. För att motverka ofrivillig ensamhet sker ett samarbete med aktivitetscenter. Äldrefältaren fortsätter att arbeta för att stärka det

hälsöfrämjande arbetet för äldre inom stadsdelsnämndsområdet.

Goda exempel

Samarbete med Södertörns högskola

Förvaltningen har sedan hösten 2020 haft ett fördjupat samarbete med Södertörns högskola. Samverkan har bland annat innefattat att följeforskare har deltagit i flera av socialtjänstens verksamheter såsom Beställarenheten för äldre. Följeforskarna har gett reflektioner på de olika verksamheterna och delat med sig av erfarenheter i sin egen forskning men också bidragit till socialtjänstavdelningens utveckling. Arbetet på Beställarenheten för äldre har resulterat i en vetenskaplig publikation om äldreomsorg som publicerades i januari 2023. Uppföljande artikel kommer att publiceras under året och även en tredje artikel sammanställs för publicering. Arbetet har även utmynnat i att flera medarbetare och enhetschef, tillsammans med följeforskaren samt nationella forskare, skrivit delar i en antologi. Denna är avsedd för socionomstudenter och är baserad på när aktuell forskning möter praxis. Antologin gavs ut under våren 2023.

Seniordagarna

Under hösten har förvaltningen anordnat de årliga Seniordagarna. Under dessa dagar hade besökarna möjlighet att delta i olika aktiviteter såsom dans, motion, mat, guidad busstur, samhällsinformation, besök på Hälsodagen, uppträdanden och föredrag. Seniordagarna är ett av flera samarbeten som Stödverksamheten och den uppsökande verksamheten haft för målgruppen äldre under det gångna året. Dagarna har bidragit till nya besökare hos Stödverksamheten.

Matkulturdagarna

Under hösten arrangerade förvaltningens äldrefältare, tillsammans med lokala föreningar, matkultur dagar med fokus på just mat, kultur, gemenskap och att bryta social isolering. Förutom möjlighet att äta mat från andra tider och kulturer innehöll dagarna bland annat en etiopisk kaffeceremoni, föredrag om svensk mat från 1700-talet samt information om isländsk kosthållning. Matkulturdagarna arrangerades inom ramen för satsningen *Matlyftet* med syfte att motverka undernäring och social isolering bland äldre.

Jämställdhetsanalys

Under året har förvaltningen arbetat med att analysera könsuppdelad statistik samt att genomföra jämställdhetsanalyser inom socialtjänsten. Förvaltningen har även fortsatt med arbetssättet att använda jämställdhetschecklistor. En mätning som gjorts visar att jämställdhetschecklistan har använts i 100 % av ärendena under året. Föregående år var utfallet 81 % (*Verksamhetsberättelsen 2022*). Detta visar att arbetet med jämställdhetschecklistan har etablerats och därmed har den enskilde getts större möjlighet till likställiga bedömningar, beslut och insatser.

Särskilda redovisningar

Äldrevänlig stad

Inom ramen för Äldrevänlig stad har förvaltningens äldrefältare bland annat genomfört en hälsosatsning tillsammans med Skärholmens sim- och idrottshall där seniorer bjudits in till inspirationsträff kring en hälsosam livsstil, gruppträningspass och dans med instruktör. Förvaltningen har även anordnat föredrag av dietist på temat goda matvanor för seniorer.

Föredraget var öppet för alla medborgare och ingår i satsningen *Matlyftet* med syfte att motverka undernäring och social isolering bland äldre. Förvaltningen har även arrangerat matkultur dagar för seniorer som också det är en del i arbetet med att motverka undernäring och social isolering.

Hemtjänsten i egen regi har arrangerat trygghetsfika där preventionsstrateg inom förvaltningen höll ett kortare föredrag om trygghet med fokus på bedrägeribrott. Förvaltningens äldrefältare har deltagit vid trygghetsvandringar som förvaltningen arrangerar i samarbete med polisen.

För att bryta social isolering finns mötesplatser och träffpunkter inom stadsdelsnämndsområdet där seniorer är välkomna att delta i olika aktiviteter i social samvaro med andra. Förvaltningen har även anordnat de årliga Seniordagarna där besökarna kan delta i olika aktiviteter och där förvaltningen har möjlighet att nå ut med information om sina verksamheter. I syfte att motverka det digitala utanförskapet bland äldre har förvaltningens äldrefältare, i samarbete med *Unga IT-utbildare* (program och sommarjobb för ungdomar i Stockholms stad som anordnas av Rookie Startups), anordnat IT-utbildning för seniorer.

Förvaltningen tar även hänsyn till handlingsplanen för Äldrevänlig stad när stadsmiljön utvecklas. Det finns flera exempel på åtgärder som är i linje med handlingsplanen såsom karteringen av hur trädplantering ska ske för att öka krontäckningsgraden och ge skugga i området.

Agenda 2030

Inom ramen för Agenda 2030 kopplar arbetet framför allt till:

- Mål 3 - God hälsa och välbefinnande
 - Förebyggande insatser genom öppna träffpunkter och mötesplatser
- Mål 5 - Jämställdhet
 - Likställighet i bedömningar, beslut och stöd mellan könen
 - Förvaltningens arbete med jämställdhetsanalyser
- Mål 10 - Minskad ojämlikhet
 - De insatser förvaltningen beviljar med stöd av SoL och LSS efter individuella behovsbedömningar
 - Arbetet med nationella minoriteter och aktiviteter inom finskt förvaltningsområde
 - Samverkan med pensionärsrådet
- Mål 16 - Fredliga och inkluderande samhällen
 - Rättssäker myndighetsutövning

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs i hemtjänsten	82 %	87 %	80 %	83 %	87 %	87 %	2023
Analys							
Det totala utfallet uppgår till 82 % och årsmålet om 87 % uppnås delvis. Utfallet ligger 2 procentenheter under rikssnittet och 2 procentenheter under stadens snitt. Resultatet är 1 procentenhet lägre							

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period	
<p>än föregående mätning 2022. Svarefrekvensen på hela brukarundersökningen var 61,4 % för hemtjänst. Flera enheter har så få svar att ett resultat inte kan redovisas.</p> <p>Åtgärdsplan Genomförandeplanen är ett viktigt instrument för att dokumentera och tydliggöra hur den enskilde görs delaktig i hur hjälpen utförs. Hemtjänsten i egen regi fortsätter att utveckla genomförandeplanen som ett viktigt arbetssätt för att skapa delaktighet i insatserna. Det finns en möjlighet att lyfta ut väsentliga delar ur genomförandeplanen till de mobiler som hemtjänsten använder för att logga och dokumentera sitt arbete. I och med att specifik information finns om hur den enskilde vill ha sitt stöd ökar möjligheten att alla hemtjänstmedarbetare kan göra ett gott arbete hos den enskilde. En god dokumentation, där även ändringar i preferenser kommuniceras mellan medarbetarna, ökar också möjligheten för att den enskildes önskemål tas tillvara direkt. Hemtjänsten arbetar också med att förbättra kontaktvägarna till verksamheten och kommunicera detta till sina brukare.</p> <p>Analys av skillnader gällande kön Utfallet per kön visar skillnad på män och kvinnors upplevelser av hur de kan påverka hemtjänsten. Kvinnor ligger 7 procentenheter under årsmålet medan männen ligger på samma nivå som årsmålet. Analysen av förvaltningens resultat visar att andelen kvinnor som uppger att de sällan eller aldrig upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs i hemtjänsten ökade i 2022 års undersökning men har sedan minskat 2023. Andelen kvinnor som uppger att de ibland upplever att de kan påverka har ökat under åren 2022-2023. Det självskattade hälsotillståndet påverkar hur en person svarar på frågan där de som skattar sitt hälsotillstånd som "någorlunda", "ganska dåligt" eller "mycket dåligt" oftare uppger att de upplever att de sällan eller aldrig kan påverka hur hjälpen utförs. I stadsdelsnämndsområdet är det fler kvinnor än män som skattar sitt hälsotillstånd som "ganska dåligt" eller "mycket dåligt". Det är också fler kvinnor än män som uppger att de har vissa eller stora svårigheter att röra sig inomhus eller att de inte kan gå alls. En nedsatt mobilitet leder ofta till ett ökat behov av hjälp och hjälpmedel, hur hjälpmedel används är svårt att individanpassa då till exempel lyftar kräver ett enhetligt användnings sätt. Detta kan vara en del av anledningen till att fler kvinnor än män upplever att de sällan eller aldrig kan påverka hur hjälpen utförs. Därför är det än mer viktigt att arbeta personcentrerat och använda genomförandeplan och dokumentation som verktyg för att tillse att individens önskemål tillvaratas och tillmötesgår.</p>								
 	Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs på vård- och omsorgsboende	75 %	71 %	76 %	74 %	79 %	79 %	2023
<p>Analys Utfallet uppgår till 75 % och årsmålet om 79 % uppnås delvis. Förvaltningens utfall ligger fyra procentenheter under riksnittet och två procentenheter under stadens snitt. Resultatet är en procentenhets förbättring ifrån föregående mätning 2022. Svarefrekvensen på hela brukarundersökningen var 41 % för vård- och omsorgsboende och flera enheter har så få svar att ett resultat inte kan redovisas. Faktorer som kan påverka den här indikatorn är hur den enskilde upplever sig bli informerad om tillfälliga förändringar och hur den enskilde upplever att medarbetarna har tid att utföra sitt arbete. Undersökningen visar att dessa faktorer kan förbättras ytterligare. En annan faktor som kan påverka resultatet är i hur hög grad den enskilde upplever att denne är involverad i planering av aktiviteter till exempel kring samvaro och måltider. Analysen visar att det självskattade hälsotillståndet påverkar upplevelsen av möjligheten att påverka hur hjälpen utförs där de som skattar sitt hälsotillstånd som "någorlunda", "ganska dåligt" eller "mycket dåligt" oftare uppger att de upplever att de sällan eller aldrig kan påverka utförandet.</p> <p>Åtgärdsplan Förvaltningens verksamhet i egen regi är Silviahemscertifierade och fortsätter att arbeta med de fyra hörnstenarna i Silviahemmets vårdfilosofi: <i>symtomkontroll, anhörigstöd, teamarbete samt kommunikation och relation</i>. Välkomstsamtal används även som en metod för att fånga upp frågeställningar och att informera om verksamheten. Dessa samtal skulle dock kunna förbättras ytterligare i syfte att tydliggöra möjligheter att tillgodose eventuella önskemål.</p> <p>Analys av skillnader gällande kön Utfallet per kön visar att män hamnar 8 procentenheter under årsmålet och kvinnor 3 procentenheter under årsmålet. Kvinnorna ligger därmed närmare målet än männen. Andelen män som uppger att de sällan eller aldrig upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs har minskat mellan 2020 och 2023. Kvinnor uppger också i högre utsträckning än män att de upplever att personalen på deras vård- och omsorgsboende har tillräckligt med tid för att utföra sitt arbete hos dem.</p>								
 	Andel seniorer som är nöjda med tillgången till information om Stockholm Stad och dess verksamheter	54 %				60 %	Tas fram av nämnd	2023

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
<p>Analys</p> <p>Utfallet uppgår till 54 % och årsmålet om 60 % uppnås delvis.</p> <p>Förvaltningens utfall ligger 21 procentenheter över stadens snitt på 33 %.</p> <p>Åtgärdsplan</p> <p>Förvaltningens äldrefältare har tagit fram en informationsbroschyr som riktar sig till seniorer inom stadsdelsnämndsområdet. I materialet finns bland annat information om verksamheter inom kultur- och hälsoområdet, träffpunkter, anhörigstöd med mera. Broschyren har skickats hem till personer 85 år och äldre under sommaren. Den delas även ut i samband med arrangerade aktiviteter, på träffpunkter och medborgarkontoret. Information om broschyren har också publicerats i lokaltidningen och hemtjänsten samt biståndshandläggare är behjälplig med spridning av den. Äldrefältaren fortsätter även sitt arbete med att sprida information om förvaltningens verksamheter i samband med samverkan med bland annat civilsamhällets organisationer.</p>							
  Andel äldre personer som vet vart de ska vända sig för att ansöka om hjälpinsatser	75 %				65 %	65 %	2023
  Andel äldre som anger att de känner till stadsdelens aktivitetscenter och mötesplatser	75 %				60 %	Tas fram av nämnd	2023
  Andel äldre som på det hela taget är nöjda med möjligheten att ta del av ledarledd idrott/motion i Stockholm	57 %				60 %	Tas fram av nämnd	2023
<p>Analys</p> <p>Utfallet uppgår till 57 % och årsmålet om 60 % uppnås delvis.</p> <p>Förvaltningens utfall ligger 7 procentenheter under stadens snitt på 64 % för åldersgruppen. Förvaltningens resultat har försämrats sedan senaste undersökningen 2022 med 1 procentenhet.</p> <p>Det bedrivs olika slags hälsofrämjande aktiviteter inom förvaltningens aktivitetscenter/öppna mötesplatser. En orsak till det låga resultatet kan vara att information om olika aktiviteter inte når ut till målgruppen i den omfattning som önskas.</p> <p>Åtgärdsplan</p> <p>Förvaltningens äldrefältare har tagit fram en informationsbroschyr som riktar sig till äldre inom stadsdelsnämndsområdet. I materialet finns bland annat information om ledarledd motion i Skärholmens sim- och idrottshall. Broschyren har skickats hem till personer 85 år och äldre under sommaren. Den delas även ut i samband med arrangerade aktiviteter, på träffpunkter och medborgarkontoret. Information om broschyren har också publicerats i lokaltidningen och hemtjänsten samt biståndshandläggare är behjälplig med spridning av den.</p> <p>Förvaltningens äldrefältare har även genomfört en hälsosatsning tillsammans med Skärholmens sim- och idrottshall där seniorer bjöds in till inspirationsträff kring en hälsosam livsstil, gruppträningspass och dans med instruktör i början av hösten.</p>							
  Andelen nöjda omsorgstagare i dagverksamhet	100 %			100 %	95 %	93 %	2023
  Andelen nöjda omsorgstagare i hemtjänst	81 %	84 %	79 %	80 %	86 %	86 %	2023
<p>Analys</p> <p>Utfallet uppgår till 81 % och årsmålet om 86 % uppnås delvis.</p> <p>Förvaltningens utfall ligger 5 procentenheter under rikssnittet och 2 procentenheter under stadens snitt. Resultatet är 1 procentenhet högre än föregående mätning 2022. Svarsfrekvensen på hela brukarundersökningen var för hemtjänsten 61 % och flera enheter har så få svar att ett resultat inte kan redovisas.</p> <p>Sambandet mellan självskattat hälsotillstånd och nöjdhet är klarlagt, fler som skattar till hälsotillstånd som "någorlunda", "ganska dåligt" eller "mycket dåligt" uppger också att de är ganska eller mycket missnöjda med hemtjänsten. Andelen som uppger att de är ganska eller mycket missnöjda ökar något om det är enbart någon annan som har svarat på enkäten.</p> <p>Analyserna kring självskattat hälsotillstånd, besvär av oro, ångslan och ångest samt rörlighet inomhus visar på skillnader mellan stadsdelsnämndsområdet, staden och riket. I stadsdelsnämndsområdet är det exempelvis en större del av de som</p>							

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period	
<p>skattar sitt hälsotillstånd som ganska eller mycket dåligt i de lägre åldersgrupperna 65-74 år och 75-84 år. I den första gruppen (65-74 år) är det ovanligt att behöva stöd av hemtjänsten vilket tyder på att kan finnas inslag av sämre folkhälsa inom stadsdelsnämndsområdet.</p> <p>Åtgärdsplan Hemtjänsten i egen regi fortsätter en stärkt samverkan med beställarenheten och hemsjukvården kring personer med komplexa behov. Hemtjänsten kommer även att ingå i ett projekt med regionen och beställarenheten, under ledning av Äldrecentrum, för att analysera processen kring egenvård. Genomförandeplanen är även ett viktigt instrument för att dokumentera och tydliggöra hur den enskilde görs delaktig i hur hjälpen utförs och för att på så sätt öka brukarnöjdheten.</p> <p>Analys av skillnader gällande kön Utfallet per kön visar skillnad på andelen män och kvinnor som är nöjda omsorgstagare i hemtjänsten. Kvinnor ligger 7 procentenheter under årsmålet medan män ligger 2 procentenheter under årsmålet. Fler kvinnor än män uppgav att de var ganska eller mycket missnöjda med hemtjänsten under 2022. I stadsdelsnämndsområdet är det fler kvinnor än män som skattar sitt hälsotillstånd som "ganska dåligt" eller "mycket dåligt". Det är också fler kvinnor än män som uppger att de har vissa eller stora svårigheter att röra sig inomhus eller att de inte kan gå alls. Det är också fler kvinnor än män som uppger att de har vissa eller svåra besvär av oro, ångslan eller ångest och fler som uppger att de ofta besväras av ensamhet. Det finns ett klarlagt samband mellan att må sämre både fysiskt och psykiskt och missnöje. Analysen tyder på att en sämre folkhälsa i stadsdelsnämndsområdet även är ett jämställdhetsproblem då fler kvinnor än män rapporterar sämre hälsotillstånd både fysiskt och psykiskt.</p>								
  	Andelen nöjda omsorgstagare i vård- och omsorgsboende	81 %	79 %	83 %	80 %	82 %	82 %	2023
<p>Analys Utfallet uppgår till 81 % och årsmålet om 82 % uppnås delvis. Utfallet ligger 3 procentenheter över riksgenomsnittet och 4 procentenheter över stadens snitt. Utfallet är 1 procentenhet högre än föregående mätning 2022. Svarsfrekvensen på hela brukarundersökningen var för särskilt boende 41 % och flera enheter har så få svar att ett resultat inte kan redovisas. Flera faktorer påverkar den övergripande nöjdheten: måltidssituation, möjlighet till utevistelse samt att kunna påverka hjälpens utformning. Detta är alla faktorer som kan ha bidragit till att resultatet för nöjdhet uppnås delvis. Andelen som svarat att de är ganska eller mycket missnöjda med sitt vård- och omsorgsboende har minskat under åren 2020-2023, dock har fler svarat att de är "varken nöjd eller missnöjd". Enhetschefer för vård- och omsorgsboende i egen regi har framhållit att det är en stor andel anhöriga som svarar på brukarundersökningen (2023 var det 61 % som besvarades enbart av någon annan än den äldre själv) och att resultatet till viss del återspeglar deras upplevelse. Det är därför viktigt att arbeta med anhörigstöd, både för att få nycklar till att arbeta personcentrerat med den enskilde men också för att skapa förtroende och trygghet hos den anhörige. Anhörigstöd är viktigt för att kunna stödja den anhörige i processen när en närstående drabbas av en demenssjukdom. Sambandet mellan självskattat hälsotillstånd och nöjdhet är klarlagt då fler som skattar till hälsotillstånd som "någorlunda", "ganska dåligt" eller "mycket dåligt" också uppger att de är ganska eller mycket missnöjda med sitt vård- och omsorgsboende.</p> <p>Åtgärdsplan Förvaltningens egen regi-verksamhet är Silviahemscertifierad och fortsätter att arbeta med de fyra hörnstenarna i Silviahemmets vårdfilosofi: <i>symtomkontroll, anhörigstöd, teamarbete</i> samt <i>kommunikation och relation</i>.</p> <p>Analys av skillnader gällande kön Utfallet per kön visar skillnad i hur män och kvinnor uppger nöjdhet med sitt vård- och omsorgsboende. Resultatet för män hamnar under årsmålet med 3 procentenheter medan kvinnors utfall är 1 procentenhet över årsmålet. Kvinnor på vård- och omsorgsboende som svarat på enkäten skattar i högre utsträckning än män sitt hälsotillstånd som "mycket gott/ganska gott". Däremot är det fler kvinnor än män som rapporterar att de har lätta besvär av oro, ångslan eller ångest men fler män än kvinnor som har svåra besvär. En möjlig förklaring till utfallet skulle kunna vara att ett försämrat psykiskt hälsotillstånd påverkar nöjdheten negativt.</p>								
 	Antal personal en hemtjänsttagare med minst två besök om dagen möter under en 14-dagarsperiod	9,3		8,6	9	Max 10 personer		2023
<p>Analys Utfallet uppgår till 9,3 personal och årsmålet om 9 personal uppnås delvis. Utfallet är 0,7 personal högre än föregående mätning 2022. Stadens snitt ligger på 11,7 personal.</p>								

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Åtgärdsplan							
Verksamheten arbetar för att förbättra personalkontinuiteten genom att effektivisera planeringen. Detta görs bland annat genom att arbeta med områdesindelning och arbetslag.							

Nämndmål: Äldre i Skärholmen får en god omsorg och är trygga

 Uppfylls helt

Beskrivning

Inom ramen för målet prioriterar förvaltningen särskilt att utveckla:

- Omstart av tidigare planerad satsning att utveckla Sätra vård- och omsorgsboende till ett "demenscentrum"
- Arbetet för att äldre ska uppleva att de kan vara delaktiga och påverka sin vardag

Förväntat resultat

Se indikatorerna kopplade till detta mål på verksamhetsområdesmålsnivå för att se hur det förväntade resultatet följs upp.

Andelen nöjda omsorgstagare i vård- och omsorgsboende ligger på en fortsatt hög nivå.
Andelen nöjda omsorgstagare i hemtjänst ligger på en fortsatt hög nivå.

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att nämndmålet uppfylls helt. Bedömningen grundar sig på:

- utförda insatser utifrån framtagna prioriteringar
- förväntade resultat som uppnås delvis
- genomförande av nämndaktiviteter.

Jämställdhetsanalys

Se analys under ovanstående verksamhetsområdesmål.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förvaltningen söker medel från Äldreförvaltningen för utveckling av multiprofessionellt arbetssätt med inriktning mot personer med demenssjukdom eller kognitiv svikt.	2023-01-01	2023-12-31	
 Förvaltningen söker medel från Äldreförvaltningen gällande Matlyftet.	2023-01-01	2023-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.5 Alla stockholmare ska ha tillgång till ett rikt kultur-, idrotts- och föreningsliv

 Uppfylls delvis

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppfylls delvis. Bedömningen grundar sig på:

- utförda insatser utifrån framtagna prioriteringar.
- utfall från kommunfullmäktiges indikatorer där fyra indikatorer uppnås delvis. En indikator uppnås inte.
- genomförande av kommunfullmäktiges aktiviteter.
- förväntade resultat kopplade till underliggande nämndmål som uppnås delvis.

Förvaltningen ser en positiv trend för de fyra indikatorer som är kopplade till målet och som har utfall från tidigare år att jämföra med. En av de fem kopplade indikatorerna är ny för året och det finns därför inga utfall från tidigare år att jämföra med. Indikatorerna kopplade till målet mäter dock huvudsakligen ungdomars deltagande i och nöjdhet med kultur, idrott och föreningsliv medan målområdet omfattar en bredd av verksamheter och insatser för alla åldrar, riktade såväl direkt till brukare i verksamheterna som utåt till allmänheten. Arbetet med kultur-, idrotts- och föreningsliv återfinns under flera av verksamhetsområdesmålen. För mer information, än vad som redovisas under detta mål, om arbetet med;

- fritidsaktiviteter för ungdomar, se mål 1.1,
- tillgång till och utövande av kultur i förskolan, se mål 1.2,
- stöd till nyanlända att komma i kontakt med förvaltningens kultur- och fritidsverksamhet och aktiviteter samt områdets föreningsliv, se mål 1.3,
- fritidsaktiviteter, kultur och eget skapande inom förvaltningens utförarverksamheter för äldre och personer med funktionsnedsättning i egen regi, se mål 1.3 och 1.4
- kultur i offentlig miljö inom ramen för platsamverkan, se mål 3.6 och
- projekt om samskapande av konst i offentlig miljö (muralmålning), se mål 3.7.

Genom nämndens beviljade föreningsbidrag och arrangörsbidrag för stadsdelsdagar har civilsamhället getts förbättrade förutsättningar att tillgängliggöra aktiviteter inom kultur-, idrotts- och föreningsliv. Inte minst till barn, unga och familjer. 11 av 21 föreningar som har blivit beviljade föreningsbidrag har fått bidrag för aktiviteter som riktar sig till barn och unga eller till familjer. Två av fyra föreningar som har blivit beviljade arrangörsbidrag för stadsdelsdagar har fått bidrag för aktiviteter som riktar sig till barn och unga och därutöver anordnas stadsdelsdagen i Skärholmen för alla.

Avseende samverkan med civilsamhället har förvaltningen på uppdrag av nämnden arbetat fram en handlingsplan, som beslutats av nämnden under år 2023. Handlingsplanen innehåller 18 aktiviteter varav tio har påbörjats under året. Bland annat har en nätverksträff för civilsamhällets aktörer hållits, där 26 aktörer deltog, och en ny träff har planerats till april 2024. Vidare har förvaltningen sett över informationen om förvaltningens föreningsbidrag genom att förtydliga i ansökningsdokumenten och bjuda in föreningar till informationsmöte om föreningsbidrag.

Förvaltningens parklekar och fritidsgårdar erbjuder regelbundna och ledarledda aktiviteter inom ramen för den egna verksamheten och i samverkan med föreningar och kulturaktörer,

såsom scouterna, Samhällsmatchen, Löparakademin och Kulturskolan. Förvaltningens arbete med platsaktivering (se mer under mål 3.6) innebär ökad tillgång till kultur, exempelvis konsertserien som bland annat riktar sig till barn och unga. Under sommaren har totalt tio konserter genomförts i Bredäng, Sättra, Skärholmen och Vårberg, och konsertserien drog totalt en publik om 1670 personer, att jämföra med 1370 personer under 2022 då lika många konserter anordnades. Utvärdering av konsertserien har gjorts under hösten för att inför kommande år ytterligare utveckla arbetet med bland annat säkerhetsbedömningar, polistillståndsförfarande samt kommunikation kring eventen.

Förvaltningen planerar att starta ett fritidsbibliotek efter Fritidsbankens modell. Fritidsbanken är som ett bibliotek med sport- och friluftsutrustning. Här går att låna utrustning som exempelvis skidor, skridskor, flytvästar, tält, bollar, klubbor, fotbollsskor, hjälmar och friluftskök. Fritidsbanken Sverige är en ideell, nationell förening som äger varumärket Fritidsbanken och som kommer stötta förvaltningen i frågor kring nyetablering, utveckling, utbildning, information, marknadsföring och nätverkande med andra kommuner och intressenter. Förvaltningen planerar att söka samverka inom staden för att möjliggöra en nyetablering av denna verksamhet. Ett avtal med Fritidsbanken Sverige har tecknats, dialog med fastighetsägare pågår i syfte att hitta en lämplig lokal i centrummiljö och planering för bemanning av verksamheten påbörjas inom kort.

Prioriterade insatser

Arbetet för att invånare ska känna till och ta del av kultur i offentlig miljö

Arbetet har under året i stort löpt enligt plan:

- *Utförda insatser:* Påbörjat arbetet med att kartlägga olika målgruppers förutsättningar att ta del av kulturaktiviteter i offentlig miljö och i förvaltningens öppna verksamheter ☞ Kartläggning påbörjad av hur förvaltningens processer för kultur i verksamheterna och i offentlig miljö ser ut, för att kunna utveckla dessa på ett strukturerat sätt.
- *Planerade insatser som kvarstår till nästa år:* Utveckla förvaltningsövergripande strukturer för att stärka berörda verksamheters arbete med kultur.

Förväntade resultat

Nedan redogörs för de förväntade resultat som är kopplade till underliggande nämndmål.

Delvis uppnådda resultat

Andel barn och ungdomar som är nöjda med tillgången till kulturaktiviteter på fritiden ökar
Utfallet uppgår till 64 % och årsmålet var 68 %. Även 2022 var utfallet 64 %, vilket innebär att resultatet är oförändrat. Resultatet uppnås därmed delvis. 2021 var utfallet 63 %, vilket innebär att årets resultat är jämnt i förhållande till de två föregående åren.

Goda exempel

Utvecklat arbete med samverkansöverenskommelser

Förvaltningen har utvecklat arbetssättet med samverkansöverenskommelser med aktörer som tillhandahåller aktiviteter för barn och unga. Arbetssättet leder till kvalitetssäkrade samarbeten och tillgång till aktiviteter som förvaltningen annars inte skulle kunna erbjuda inom fritidsgårdar och parklekar. Förvaltningen har tecknat samverkansavtal med scouterna, Samhällsmatchen och Löparakademin.

Jämställdhetsanalys

Årets skolenkät visar att nöjdheten och deltagandet i kultur och idrott är högre för pojkar än flickor i fyra av fem indikatorer kopplade till detta mål i Skärholmens stadsdelsnämndsområde. För indikatorn *Andel barn och ungdomar som är nöjda med tillgången till kulturaktiviteter på fritiden* är resultatet högre för flickor än pojkar. För staden som helhet så gäller samma förhållande för denna indikator. För indikatorn *Andel barn och ungdomar som deltar i kulturaktiviteter på fritiden* så avviker resultatet i Skärholmens stadsdelsnämndsområde i jämförelse med staden som helhet. I Skärholmen deltar flickor i lägre utsträckning än pojkar medan det omvända gäller för staden som helhet.

Se även 1.1 för jämställdhetsanalys om förvaltningens fritidsgårdar och parklekar.

Agenda 2030

Inom ramen för Agenda 2030 kopplar arbetet framför allt till:

- Mål 3 - God hälsa och välbefinnande
- Förvaltningens arbete för ett rikt kultur, idrotts- och föreningsliv
- Mål 4 - God utbildning för alla
- Förvaltningens arbete för ett rikt kultur, idrotts- och föreningsliv
- Mål 5 - Jämställdhet
- Förvaltningens arbete med jämställdhetsanalyser
- Mål 10 - Minskad ojämlikhet
- Förvaltningens arbete för ett rikt kultur, idrotts- och föreningsliv

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel barn och ungdomar som deltar i idrottsaktiviteter på fritiden	74	83 %	65 %	73	75 %	75 %	2023
Analys <p>Utfallet 2023 uppgick till 74 %. Årsmålet var 75 % och uppnås därmed delvis. Trenden sedan 2021 är dock positiv. 2022 var resultatet för stadsdelsnämndsområdet 73 % och 2021 69 %. Ungdomar i stadsdelsnämndsområdet deltar dock i lägre utsträckning i idrottsaktiviteter på fritiden jämfört med ungdomar i staden som helhet, där utfallet 2023 var 86 %. Även i enkäten år 2022 var resultatet för stadsdelsnämndsområdet (73 %) lägre än i övriga staden (85 %). Generellt deltar unga från familjer med större ekonomiska resurser i föreningsanknutna idrottsaktiviteter medan unga i familjer med mindre ekonomiska resurser i högre grad deltar i öppen verksamhet såsom bibliotek och fritids- och ungdomsgårdar. Orsakerna är dock komplexa och handlar om såväl möjligheter och hinder för den enskilde att delta som tillgång/utbud och stöd för att minska trösklarna till deltagande.</p> Åtgärdsplan <p>Fritidsverksamheten har en viktig roll i att jämna ut villkoren för ungas fritidssituation. Förvaltningens parklekar och fritidsgårdar erbjuder regelbundna och ledarledda aktiviteter inom ramen för den egna verksamheten och i samverkan med andra aktörer. Fritidsverksamheten främjar fysisk aktivitet och nyttjar stadsdelsnämndsområdets grönområden. Nämnden har beslutat om en utvecklingsplan för fritidsverksamheten som innehåller flera satsningar. Arbetet med implementeringen av utvecklingsplanen har påbörjats och fortsätter under 2024. Förvaltningen kommer också under kommande år att utreda möjligheten att starta ett pilotprojekt i förskolan med syfte att öka förskolebarns intresse för idrott och rörelse, samt att genomföra analys och utveckling av nämndindikatorer kring barn och ungas deltagande i idrottsverksamhet.</p> Analys av skillnader i utfall gällande kön <p>Skillnaden i utfall mellan flickor och pojkar är 18 procentenheter. I staden som helhet är skillnaden mellan flickor (84 %) och pojkar (87 %) lägre. Resultatet för flickor ökade från 61 % 2021, till 65 % 2022 och är oförändrat 2023 (65 %). Resultatet för pojkar har ökat från 69 % 2021, till 73 % 2022 och 74 % 2023. Orsakerna till skillnaderna mellan flickors och pojkars deltagande är flera men forskning visar att hinder kopplat till ojämlikhet och socioekonomiska utmaningar har betydelse liksom att flickor med utländsk bakgrund är en grupp med särskilt lågt deltagande. Se till exempel MUCF:s (Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor) rapport <i>Flickors deltagande i idrott</i>.</p>							

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel barn och ungdomar som deltar i kulturaktiviteter på fritiden	51	56 %	45 %		68 %	77%	2023
<p>Analys</p> <p>Utfallet 2023 uppgick till 51 %. Årsmålet var 68 % och uppnås därmed inte. Indikatorn är dock ny för året och det finns därför inte något resultat för 2022 att jämföra årets utfall med. Generellt deltar unga från familjer med större ekonomiska resurser i instrumentella, det vill säga strukturerade och ledarledda, kulturaktiviteter medan unga i familjer med mindre ekonomiska resurser i högre grad deltar i öppen verksamhet såsom bibliotek och fritids- och ungdomsgårdar. Orsakerna är dock komplexa och handlar om såväl möjligheter och hinder för den enskilde att delta som tillgång/utbud och stöd för att minska trösklarna till deltagande. Vid en jämförelse med andra förvaltningar i staden konstateras att staden genomgående har ett relativt svagt resultat, samt att diskrepansen mellan denna fråga och frågan om nöjdhet med tillgången till kulturaktiviteter på fritiden skiljer sig åt inom staden som helhet där man överlag uppger högre nöjdhet än deltagande. I Skärholmens stadsdelsnämndsområde är denna skillnad 13 procentenheter. Indikatorn bygger på resultat på frågan "På min fritid, efter skolan, deltar jag i kulturaktiviteter som jag tycker om" från skolenkäten som går till ungdomar i årskurs 5 och 8 i grundskolan. Förvaltningen ser att det kan finnas en utmaning i hur frågan tolkas och vad barn och unga anser vara kulturaktiviteter. Indikatorn behöver följas över tid.</p> <p>Åtgärdsplan</p> <p>Fritidsverksamheten har en viktig roll i att jämna ut villkoren för ungas fritidssituation. Förvaltningens parklekar och fritidsgårdar erbjuder regelbundna och ledarledda aktiviteter inom ramen för den egna verksamheten och i samverkan med andra aktörer. Fritidsverksamheten främjar fysisk aktivitet och nyttjar stadsdelsnämndsområdets grönområden. Nämnden har beslutat om en utvecklingsplan för fritidsverksamheten som innehåller flera satsningar. Implementeringsarbetet av utvecklingsplanen har påbörjats och fortsätter under året och 2024.</p> <p>Förvaltningen kommer under 2024 att ta fram en handlingsplan för utveckling av kulturverksamheten i förvaltningens öppna verksamheter, samt att genomföra analys och utveckling av nämndindikatorer kring barn och ungas deltagande i kulturverksamhet.</p> <p>Analys av skillnader i utfall gällande kön</p> <p>Det finns en skillnad i utfall mellan flickor och pojkar. Utfallet för flickor är 45 % och 56 % för pojkar. Forskningen kring skillnaderna mellan flickors och pojkars deltagande i idrott, kultur och föreningsliv pekar på liknande orsaker. Men visar också att frågan är komplex och att deltagandet till stor del också skiljer sig åt mellan olika åldersgrupper. Faktorer som ojämlikhet och socioekonomiska utmaningar har betydelse men också faktorer som egna kulturella resurser, förväntningar, förebilder med mera kan utgöra hinder för deltagande i kulturaktiviteter. Se till exempel rapporter från Ung livsstil <i>Hur många deltar inte i det offentligt subventionerade fritids- och kulturutbudet?</i>.</p>							
  Andel barn och ungdomar som är nöjda med tillgången till idrottsaktiviteter	67 %	72 %	64 %	66 %	68 %	76 %	2023
<p>Analys</p> <p>Utfallet 2023 uppgick till 67 %. Årsmålet var 68 % och uppnås därmed delvis. Trenden sedan 2021 är positiv. 2022 var resultatet för stadsdelsnämndsområdet 66 % och 2021 64 %. Ungdomar i stadsdelsnämndsområdet deltar i lägre utsträckning i idrottsaktiviteter på fritiden jämfört med ungdomar i staden som helhet, där utfallet 2023 var 77 %. Även i enkäten år 2022 var resultatet för stadsdelsnämndsområdet (66 %) lägre än i övriga staden (73 %). Generellt deltar unga från familjer med större ekonomiska resurser i föreningsanknutna idrottsaktiviteter medan unga i familjer med mindre ekonomiska resurser i högre grad deltar i öppen verksamhet såsom bibliotek och fritids- och ungdomsgårdar. Orsakerna är dock komplexa och handlar om såväl möjligheter och hinder för den enskilde att delta som tillgång/utbud och stöd för att minska trösklarna till deltagande.</p> <p>Åtgärdsplan</p> <p>Nämnden har beslutat om en utvecklingsplan för fritidsverksamheten som innehåller flera satsningar. Implementeringsarbetet av utvecklingsplanen har påbörjats och fortsätter under året och 2024. Förvaltningen fortsätter med förenings- och arrangörsbidrag och att utveckla arbeten med samverkansöverenskommelser (se goda exempel).</p> <p>Analys av skillnader i utfall gällande kön</p> <p>Skillnaden i utfall mellan flickor och pojkar är 8 procentenheter. I staden som helhet är skillnaden mellan flickor (76 %) och pojkar (78 %) lägre. Resultatet för flickor i stadsdelsnämndsområdet är svagt uppåtgående: 63 % 2021, 59 % 2022 och 64 % 2023. Resultatet för pojkar är något lägre 2023 (72 %) än 2022 (74 %) men något högre i jämförelse med 2021 då resultatet var 66 %. Orsakerna till skillnaderna mellan flickors och pojkars deltagande är komplext men forskning visar att ojämlikhet och socioekonomiska utmaningar har stor betydelse liksom att flickor med utländsk bakgrund är en grupp med särskilt lågt deltagande. Se till exempel MUCF:s rapport <i>Flickors deltagande i idrott</i>.</p>							

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel barn och ungdomar som är nöjda med tillgången till kulturaktiviteter på fritiden	64 %	63 %	67 %	64 %	68 %	77%	2023
<p>Analys</p> <p>Utfallet 2023 uppgick till 64 %. Årsmålet var 68 % och uppnås därmed delvis. Trenden sedan 2021 är svagt positiv. 2022 var resultatet för stadsdelsnämndsområdet 64 % och 2021 var det 63 %. Ungdomar i stadsdelsnämndsområdet är i lägre utsträckning nöjda med tillgången till kulturaktiviteter på fritiden jämfört med ungdomar i staden som helhet, där utfallet 2023 var 78 %. Även i enkäten år 2022 var resultatet för stadsdelsnämndsområdet (64 %) lägre än i övriga staden (75 %). Generellt deltar unga från familjer med större ekonomiska resurser i instrumentella, det vill säga strukturerade och ledarledda, kulturaktiviteter medan unga i familjer med mindre ekonomiska resurser i högre grad deltar i öppen verksamhet såsom bibliotek och fritids- och ungdomsgårdar. Orsakerna är dock komplexa och handlar om såväl möjligheter och hinder för den enskilde att delta som tillgång/utbud och stöd för att minska trösklarna till deltagande.</p> <p>Åtgärdsplan</p> <p>Nämnden har beslutat om en utvecklingsplan för fritidsverksamheten som innehåller flera satsningar. Implementeringsarbetet av utvecklingsplanen har påbörjats och fortsätter under året och 2024. Förvaltningen fortsätter med förenings- och arrangörsbidrag och att utveckla arbeten med samverkansöverenskommelser (se goda exempel). Förvaltningen kommer under 2024 att ta fram ett ramverk för etablering av ett nätverk mellan aktörer som driver kulturverksamhet för barn och unga i stadsdelsnämndsområdet.</p> <p>Analys av skillnader i utfall gällande kön</p> <p>Det finns en liten skillnad i utfall mellan flickor och pojkar, där resultatet för 2023 är högre för flickor (67 %) än för pojkar (63 %). Även för staden som helhet är utfallet för flickor (81 %) högre än utfallet för pojkar (76 %) år 2023. Forskningen kring skillnaderna mellan flickors och pojkars deltagande i idrott, kultur och föreningsliv pekar på liknande orsaker. Men visar också att frågan är komplex och att deltagandet till stor del också skiljer sig åt mellan olika åldersgrupper samt att arbete för att öka deltagande och nöjdhet handlar om att öka individernas egna förutsättningar likväl som att säkerställa god tillgång och stöd för att delta. Förvaltningens tre fritidsgårdar besöks var och en i högre utsträckning av pojkar än flickor. Förvaltningen har påbörjat ett aktivt arbete med att lyfta jämställdhetsfrågor och vara attraktiva verksamheter för alla barn och unga. Arbetet innebär att medvetet lyfta och ställa frågor till tjejer, killar och ickebinära, vad de önskar för aktiviteter och genomföra dessa. Under första tertiet ökade flickornas deltagande i flera verksamheter. På Sättra fritidsgård var det en ökning av högstadieflickor med cirka 43 % och på Bredängs fritidsgård en ökning på cirka 36 %, jämfört med sista tertiet 2022. Under årets andra tertial har siffrorna gått ned något liksom besöksantalet i stort.</p> <p>På förvaltningens parklekar är fördelningen mellan besökande flickor och pojkar mer jämnt fördelad. På Sättra fritidsklubb är det fler flickor än pojkar som besöker verksamheten.</p>							
  Andel ungdomar som deltar i föreningsliv	44 %	53 %	35 %	39 %	45 %	66 %	2023
<p>Analys</p> <p>Utfallet 2023 uppgick till 44 %. Årsmålet var 45 % och uppnås därmed delvis. Trenden sedan 2021 är positiv. 2022 var resultatet för stadsdelsnämndsområdet 39 % och 2021 var det 36 %. Ungdomar i stadsdelsnämndsområdet deltar i lägre utsträckning i föreningslivet jämfört med ungdomar i staden som helhet, där utfallet 2023 var 63 %. Även i enkäten år 2022 var resultatet för stadsdelsnämndsområdet (39 %) lägre än i övriga staden (61 %).</p> <p>Unga från familjer med större ekonomiska resurser tenderar att delta i föreningsliv och kulturskola, medan unga i familjer med mindre ekonomiska resurser i högre grad deltar i öppen verksamhet såsom bibliotek och fritids- och ungdomsgårdar (Utredning av Stockholms stads fritids- och ungdomsgårdar, 2021).</p> <p>Åtgärdsplan</p> <p>Förvaltningen fortsätter med förenings- och arrangörsbidrag och att utveckla arbeten med samverkansöverenskommelser (se goda exempel).</p> <p>Analys av skillnader i utfall gällande kön</p> <p>Den uppåtgående trenden gäller både flickor och pojkar. Resultatet för flickor har ökat från 28 % år 2021, till 29 % år 2022 och 35 % år 2023. Resultatet för pojkar har ökat från 44 % år 2021, till 49 % år 2022 och 53 % år 2023. Forskningen kring skillnaderna mellan flickors och pojkars deltagande i idrott, kultur och föreningsliv pekar på liknande orsaker. Forskningen visar också att frågan är komplex och att deltagandet till stor del också skiljer sig åt mellan olika åldersgrupper. Faktorer som ojämlikhet och socioekonomiska utmaningar har betydelse men också faktorer som egna kulturella resurser, förväntningar, förebilder med mera, som också kan skilja sig åt mellan flickor och pojkar, kan utgöra hinder eller möjligheter för deltagande i föreningsliv, likväl som för deltagande i idrott och kulturaktiviteter.</p>							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med idrottsnämnden, kulturnämnden, socialnämnden och stadsdelsnämnderna utreda hur staden kan förbättra och förenkla för föreningslivet i Stockholm med målet att Stockholm ska ha Sveriges bästa föreningsklimat	2023-01-01	2023-12-31	
  Kommunstyrelsen ska tillsammans med exploateringsnämnden, idrottsnämnden, miljö- och hälsoskyddsstyrelsen, trafiknämnden, stadsdelsnämnderna och Stockholms Hamn AB planera för inrättandet av fler strand- och bryggbad där det är lämpligt och kartlägga möjligheterna att anlägga fler vinterbadplatser med möjlighet till bastubad	2023-01-01	2023-08-31	

Nämndmål: I Skärholmen har alla tillgång till ett rikt kultur, idrotts- och föreningsliv

 Uppfylls delvis

Beskrivning

Inom ramen för målet prioriterar förvaltningen särskilt att utveckla:

- Arbetet för att invånare ska känna till och ta del av kultur i offentlig miljö

Förväntat resultat

Se indikatorerna kopplade till detta mål på verksamhetsområdesmålnivå för att se hur det förväntade resultatet följs upp.

Andel barn och ungdomar som är nöjda med tillgången till kulturaktiviteter på fritiden ökar

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att nämndmålet uppfylls delvis. Bedömningen grundar sig på:

- utförda insatser utifrån framtagna prioriteringar
- förväntade resultat som uppnås delvis.
- genomförande av nämndaktivitet.

Jämställdhetsanalys

Se analys under ovanstående verksamhetsområdesmål.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förvaltningen söker budgetjustering Stockholm vid vattnet i syfte att renovera bryggdäck och grillplats vid Skärholmens strandstig.	2023-01-01	2023-12-31	

KF:s inriktningsmål: 2. Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning

 Uppfylls helt

Analys

Måluppfyllelse

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges inriktningsmål uppfylls helt. Bedömningen grundar sig på att de fyra underliggande verksamhetsområdesmålen bedöms ha uppfyllts helt. Avseende nämndmålen är bedömningen att samtliga har uppfyllts helt.

Arbete inom respektive prioritering

Se respektive verksamhetsområdesmål för information om vilka åtgärder arbetet bygger på.

Prioritering	Status
Arbetet med energieffektivisering	Enligt plan
Arbetet med återbruk och recirkulation av resurser	Enligt plan
Arbetet med att minska matsvinn	Enligt plan
Arbetet för biologisk mångfald i naturreservatet och i parkmark.	Enligt plan
Upprustning och drift av gång- och cykelbanor samt arbetet för att främja cykling för fler	Enligt plan
Arbetet för att minska skadliga material i verksamheter för barn, minska avfall samt förbättra avfallssortering med särskilt fokus på plast	Enligt plan
Arbete för att öka andel ekologisk, växtbaserad lokalproducerad och säsonganpassad mat	Enligt plan

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppfylls helt. Bedömningen grundar sig på:

- utförda insatser utifrån framtagna prioriteringar.
- utfall från kommunfullmäktiges indikatorer där tre av tre uppnås
- genomförande av kommunfullmäktiges aktiviteter
- förväntade resultat kopplade till underliggande nämndmål som uppnås delvis

Utvecklingsarbetet fortsätter med energieffektivisering och minskade utsläpp i förvaltningens verksamheter. I början på året flyttade förvaltningen till ett nytt förvaltningskontor. Inredningen i det nya kontoret består främst av befintliga möbler (42 %) och renoverade möbler (19 %) från både Stocket och det gamla förvaltningskontoret. Under årets första period tog förvaltningen del av statistik kring elförbrukningen som inte varit helt rättvisande. Årets sista uppföljning av förvaltningens energiförbrukning visar nu en minskning jämfört med förra året. Arbetet med köksnätverket och kompetensutveckling för kockar i förskolan

har fortsatt och beskrivs mer utförligt under mål 2.4.

Prioriterade insatser

Arbetet med energieffektivisering

Arbetet har under året i stort löpt enligt plan:

- *Utförda/pågående insatser:* Månatlig uppföljning av elförbrukning per lokal ☞ Genomfört praktiska åtgärder för att minska elförbrukning, exempelvis ommöblering för att inte täcka element ☞ Nyhetsbrev till medarbetare med tips för att minska elförbrukning ☞ Fortsatta kommunikationsåtgärder och vägledning till medarbetare kring beteendeförändring ☞ Optimering av lokalernas arbetstemperatur i syfte att undvika separata energi- och kostnadsdrivande värmekällor.
- *Planerade insatser som kvarstår till nästa år:* Analys av månatlig energiförbrukning per lokal.

Arbetet med återbruk och recirkulation av resurser

Arbetet har under året i stort löpt enligt plan:

- *Utförda/pågående insatser:* Intern kommunikation kring att använda Stocket ☞ Återanvändning av möbler vid nytt förvaltningskontor ☞ Framtagning av rutin för användning av Stocket.
- *Planerade insatser som kvarstår till nästa år:* Utveckla rutin för beställning av remake tjänster, det vill säga att renovera eller konstruera om utifrån befintligt material.

Arbetet med att minska matsvinn

Arbetet har under året löpt enligt plan:

- *Utförda/pågående insatser:* Tips från föregående års mätning är delade i förskolans köksnätverk ☞ Påbörjad matsvinnsmätning inom Sätra vård- och omsorgsboende ☞ Planering för systematisk matsvinnsmätning i förskolan.

Förväntade resultat

Nedan redogörs för de förväntade resultat som är kopplade till underliggande nämndmål.

Uppnådda resultat

Andel hämtställen med matavfallsinsamling av hämtställen med möjlighet till matavfallsinsamling

Matavfallsinsamling har fortsatt att genomföras på alla hämtställen i stadsdelsnämndsområdet med möjlighet till matavfallssinsamling.

Klimatpåverkan från upphandlade livsmedel och måltider

Periodens utfall på 1,5 CO₂ per kg livsmedel är i linje med KF:s årsmål och är oförändrad jämfört med år 2022.

Köpt energi i stadens verksamheter

Resultatet uppnås med god marginal och periodens utfall är en minskning i jämförelse med år 2022.

Goda exempel

Arbetet med att minska matsvinn

Vid föregående års matsvinnsmätning i förskolorna intervjuades flera kockar om hur de såg på arbetet med att minska matsvinnet. Intervjuerna samlades till en rapport med flera goda exempel på åtgärder från förskolornas kockar i hur matsvinnet kan minska. Åtgärderna handlade bland annat om att minska på serveringssvinnet genom att skicka ut mat i omgångar till avdelningarna samt att halvera potatisar för underlätta för barn att orka äta upp det som finns på tallriken. Information om arbetet har delats mellan kockarna i förskolornas köksnätverk.

Jämställdhetsanalys

Förvaltningen har gjort bedömningen att en jämställdhetsanalys inte är relevant inom detta område.

Särskilda redovisningar

Stockholms stads miljöprogram 2020-2023

Samverkan

I stort är alla aktiviteter kopplade till miljöarbetet sådana som förutsätter samordning internt inom förvaltningen samt samverkan med förvaltningar inom staden och med externa aktörer.

Inköp

Förvaltningen arbetar med förbättrade rutiner för att garantera att upphandlingar bidrar till uppfyllelsen av flera av målen i miljöprogrammet.

Kommunikation och påverkansarbete

Förvaltningen arbetar med intern kommunikation till samtliga medarbetare såväl som till nyckelfunktioner som berörs av miljöarbetet.

Innovation

Förvaltningen genomför omvärldsbevakning kring nya möjliga lösningar, arbetssätt eller analysinitiativ som har potential att bidra till att verksamhetsutveckla förvaltningens tjänster och processer. Utifrån av budgetens prioriterade uppdrag och stadsdelsnämndsområdets lokala förutsättningar utvärderar förvaltningen samarbetet med externa aktörer.

Agenda 2030

Inom ramen för Agenda 2030 kopplar arbetet framför allt till:

- Mål 11 - Hållbara städer och samhällen
- Förvaltningens arbete med minskad klimatpåverkan
- Mål 13 - Bekämpa klimatförändringarna
- Förvaltningens arbete med avfallshantering och återvinning
- Förvaltningens arbete för minskad energiförbrukning

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel hämtställen med matavfallsinsamling av hämtställen med möjlighet till matavfallsinsamling	100 %			100 %	100 %	100 %	2023

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Klimatpåverkan från upphandlade livsmedel och måltider	1,5 kg CO2 per kg livsmedel			1,5 kg CO2 per kg livsmedel	1,6 kg CO2 per kg livsmedel	1,6 kg CO2 per kg livsmedel	2023
  Köpt energi i stadens verksamheter	1,21 GWh			1,39 GWh	1,35 GWh	1945 GWh	2023

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Stockholm Vatten och Avfall AB ska i samarbete med exploateringsnämnden, trafiknämnden, stadsdelsnämnderna, Stockholm Stadshus AB och Stockholm Exergi inventera hur mycket biokol som staden har behov av samt ta fram en plan för att etablera en storskalig anläggning för produktion av biokol som ska etableras senast år 2024	2023-01-01	2023-12-31	
  Trafiknämnden ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden och Stockholm Vatten och Avfall AB och i samråd med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna definiera ansvarsgränser och upprätta rutiner och former för skyfallskommunikation	2023-01-01	2023-12-31	

Nämndmål: Skärholmen har minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring

 Uppfylls helt

Beskrivning

Inom ramen för målet och miljöprogrammets mål två och tre prioriterar förvaltningen särskilt att utveckla:

- Arbetet med energieffektivisering
- Arbetet med återbruk och recirkulation av resurser
- Arbetet med att minska matsvinn

Förväntat resultat

Se indikatorerna kopplade till detta mål på verksamhetsområdesmåls- och nämndmålsnivå för att se hur det förväntade resultatet följs upp.

Alla hämtställen där det finns fysisk möjlighet till utsortering av matavfall ur arbetsmiljösynpunkt har matavfallsinsamling.

Förvaltningens upphandlade livsmedel och måltider har en minskad klimatpåverkan
Förvaltningens köpta energi minskar.

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att nämndmålet uppfylls helt. Bedömningen grundar sig på:

- utförda insatser utifrån framtagna prioriteringar
- förväntade resultat som uppnås delvis
- utfall från en av två nämndindikatorer som uppnås, en indikator uppnås inte
- genomförande av nämndaktiviteter.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel upphandlingar vars värde överstiger 1 mnkr som innehåller relevanta klausuler utifrån Miljöprogrammet	100 %			100 %	100 %		2023
 Minskad energiförbrukning i förvaltningens verksamheter	3,7 %				5 %		2023
<p>Analys Arbetet med energieffektivisering påbörjades intensivt i årsskiftet mellan 2022 och 2023. Resultatet av det är arbetet är en mindre minskning av energiförbrukning än målet men visar ändå på en förbättring.</p> <p>Åtgärdsplan De påbörjade insatserna för att minska energiförbrukningen i förvaltningens verksamheter kommer att fortsätta tillsammans med fler prioriterade insatser under kommande år för att identifiera särskilda åtgärder för att ytterligare minska energiförbrukningen.</p>							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förvaltningen söker klimatinvesteringsmedel för utbyte av ineffektiv belysning i förskolelokalerna.	2023-01-01	2023-12-31	
 Förvaltningen söker klimatinvesteringsmedel i syfte att plantera träd för skugga.	2023-01-01	2023-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.2 Stockholm ska vara en stad där den biologiska mångfalden ökar

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppfylls helt. Bedömningen grundar sig på:

- utförda insatser utifrån framtagna prioriteringar.
- genomförande av kommunfullmäktiges aktiviteter.
- förväntade resultat kopplade till underliggande nämndmål som uppnås helt.

Förvaltningen har beviljats medel för fyra budgetjusteringar som söktes i verksamhetsplan 2023: driftåtgärder för att främja habitatnätverk för mesfåglar, driftåtgärd för restaurering av ängsmark genom slåtter på Vårbergstoppen, investering i uppsättning av mulmholkar, samt

markering av naturreservatsgränser. I samband med tertialrapport 1 sökte förvaltningen ytterligare medel för stängsel för betesdjur i Sätmaskogens naturreservat. Förvaltningen har beviljats även dessa medel.

Prioriterade insatser

Arbetet för biologisk mångfald i naturreservatet och i parkmark

Arbetet har under året löpt enligt plan:

- *Utförda/pågående insatser:* Utöver de tre sökta budgetjusteringarna i samband med verksamhetsplan en 2023 sökte förvaltningen ytterligare budgetjustering i tertialrapport för investering i naturreservatet i form av stängsel för betesdjur vid Mälarhöjdsbadet ☞ Samtliga projekt som finansieras med sökta medel enligt ovan har genomförts under året.

Förväntade resultat

Nedan redogörs för de förväntade resultat som är kopplade till underliggande nämndmål.

Uppnådda resultat

Naturmiljöer tas omhand på sätt som gynnar biologisk mångfald och viktiga ekologiska funktioner

Samtliga projekt som förvaltningen sökt och tilldelats budgetjustering för är antingen slutförda eller under genomförande. I Sätmaskogens naturreservat genomförs drift- och investeringsinsatser såsom naturvårdsarbeten vid platsen Tusculum och fortsatt restaurering i Skärholmsdalen.

Goda exempel

Insatser för biologisk mångfald med stöd i stadsdelsvisa åtgärdsförslag för biologisk mångfald
Förvaltningen har under Miljöförvaltningens ledning bidragit till att ta fram stadsdelsvisa åtgärdsförslag för biologisk mångfald (SÅF) för Hägersten-Älvsjö och Skärholmen. Förvaltningen anser att det är ett bra planeringsunderlag för genomförande av insatser för biologisk mångfald och genomförandet har påbörjats skyndsamt.

Jämställdhetsanalys

Förvaltningen bedömer att en jämställdhetsanalys inte är relevant inom detta område.

Agenda 2030

Inom ramen för Agenda 2030 kopplar arbetet framför allt till:

- Mål 11 - Hållbara städer och samhällen
- Förvaltningens arbete för ökad biologisk mångfald i naturreservatet och i parkmark
- Mål 15 - Ekosystem och biologisk mångfald
- Förvaltningens arbete för ökad biologisk mångfald i naturreservatet och i parkmark

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, trafiknämnden och stadsdelsnämnderna ta fram en strategi för stadens utomhusbelysning som ska innefatta energieffektivisering, smart belysning vid rätt platser, biologisk mångfald, ljusföroreningar och trygghetsaspekten	2023-01-01	2023-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med trafiknämnden, stadsdelsnämnderna, AB Svenska Bostäder, Familjebostäder AB och Stockholmshem AB skapa nya växtbeklädda väggar	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Utbildningsnämnden ska i samarbete med förskolenämnden, stadsdelsnämnderna och SISAB ta fram en strategi för gröna skol- och förskolegårdar som ska syfta till att byta ut traditionella material, och hårdgjorda ytor mot mer gröna ytor och naturmaterial, samt prioritera plantering av fler träd och buskar på gårdar med höga temperaturer	2023-01-01	2023-08-31	
✓ Utbildningsnämnden ska i samarbete med förskolenämnden, stadsdelsnämnderna och SISAB, med Malmö stad som förebild, ta fram ett koncept för gröna skol- och förskolegårdar med en plan för hur detta kan genomföras på minst 15 skol- eller förskolegårdar under mandatperioden	2023-01-01	2023-12-31	

Nämndmål: I Skärholmen ökar den biologiska mångfalden

 Uppfylls helt

Beskrivning

Inom ramen för målet och miljöprogrammets mål fem prioriterar förvaltningen särskilt att utveckla:

- Arbetet för biologisk mångfald i naturreservatet och i parkmark.

Förväntat resultat

Se aktiviteterna kopplade till detta mål på verksamhetsområdesmåls- och nämndmålsnivå för att se hur det förväntade resultatet följs upp.

Naturmiljöer tas omhand på sätt som gynnar biologisk mångfald och viktiga ekologiska funktioner.

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att nämndmålet uppfylls helt. Bedömningen grundar sig på:

- utförda insatser utifrån framtagna prioriteringar.
- förväntade resultat som uppnås.
- genomförande av nämndaktiviteter.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Förvaltningen söker budgetjustering för att genomföra driftåtgärder för att gynna artgruppen fåglar.	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Förvaltningen söker budgetjustering för att genomföra driftåtgärder för restaurering av ängsmark genom slåtter på Vårbergstoppen.	2023-01-01	2023-12-31	

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Förvaltningen söker budgetjustering för att genomföra investering för att gynna artgruppen vedlevande insekter genom i uppsättning av mulmholkar.	2023-01-01	2023-12-31	
✓	Förvaltningen söker budgetjustering för att genomföra investering för gränsutsättning och markering av naturreservatsgräns.	2023-01-01	2023-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.3 Stockholm ska vara en stad där framkomligheten ökar och utsläppen minskar

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppfylls helt. Bedömningen grundar sig på:

- utförda insatser utifrån framtagna prioriteringar.
- genomförande av kommunfullmäktiges aktiviteter.
- förväntade resultat kopplade till underliggande nämndmål som uppnås delvis.

Andelen invånare i stadsdelsnämndsområdet som upplever att det är lätt att ta sig fram med cykel ökar jämfört med föregående år. Periodens utfall uppfyller inte årsmålet men bedöms vara i linje med förväntat resultat. De utförda insatserna utifrån framtagna prioriteringar är viktiga för målets uppfyllelse och dessa har gått enligt plan. Bedömningen är därför att målet uppfylls i sin helhet.

Prioriterade insatser

Upprustning och drift av gång- och cykelbanor samt arbetet för att främja cykling för fler

Arbetet har under året i stort löpt enligt plan:

- *Utförda/pågående insatser:* Genomfört kartläggning av vilka cykelovana grupper som finns inom stadsdelsnämndsområdet ☞ Samarbete med Cykelfrämjandet om planer för cykelkurser ☞ Planerat och genomfört cykelkurser för cykelovana grupper ☞ Planerat och genomfört offentliga evenemang där inslaget pop-up cykelmeck erbjuds, i samverkan med Cykelfrämjandet ☞ Inventering av beläggning, trappor och parkbänkar för förvaltningens femårsplan. ☞ Planera och genomföra ledarledda familjeutflykter ☞ Utvärdera genomförda insatser.

Förväntade resultat

Nedan redogörs för de förväntade resultat som är kopplade till underliggande nämndmål.

Uppnådda resultat

Andel invånare i stadsdelsnämndsområdet som upplever att det är lätt att ta sig fram med cykel ökar

Förvaltningen har fortsatt att utveckla det arbete med cykling som påbörjades redan under 2022, samt samarbete med civilsamhällesaktören Cykelfrämjandet. Arbetet bygger på en fördjupad kartläggning av vilka cykelovana grupper som finns inom stadsdelsnämndsområdet.

Goda exempel

Samarbete med Cykelfrämjandet

Fastighetsägare som förvaltningen samarbetar med inventerar varje år sina förråd efter övergivna och kvarglömda cyklar. Dessa lämnar fastighetsägarna numera till Återbruket som erbjuder förvaring. I Återbrukets cykelverkstäder kan Cykelfrämjandets mekaniker sedan plocka delar för att reparera cyklar. På cykeldagarna, som förvaltningen anordnar, säljer eller skänker Cykelfrämjandet cyklar som reparerats med hjälp av dessa delar i Återbrukets lokaler.

Jämställdhetsanalys

Kvinnors och mäns mobilitetsval skiljer sig åt. Studien Gender and (smart) mobility från 2021 genomfördes av Ramböll med stöd från bland annat regionen och Trafikverket. I studien konstateras att kvinnor i högre utsträckning än män går medan män åker bil och cyklar i högre grad än kvinnor. Förflyttning genom gång är oftare förknippat med ärenden och flertalet stopp än resa med bil som är mer förknippat med transport från en punkt till en annan. Samma studie visar att kvinnor upplever högre otrygghet än män när de förflyttar sig och att kvinnor ofta planerar och anpassar sina rörelsemönster och mobilitetsval för att undvika otrygga platser och tider. Förvaltningen fortsätter analysera mäns och kvinnors upplevelse av säkerhet och framkomlighet i stadsdelsnämndsområdet med syfte att säkerställa jämställda och säkra utomhusmiljöer för de som arbetspendlar, promenerar, rullar eller motionerar i park och naturmark.

Agenda 2030

Inom ramen för Agenda 2030 kopplar arbetet framför allt till:

- Mål 3 - God hälsa och välbefinnande
 - Förvaltningens arbete med park-, gång- och cykelbanorna
- Mål 5 - Jämställdhet
 - Förvaltningens arbete med jämställdhetsanalyser
- Mål 11 - Hållbara städer och samhällen
 - Förvaltningens arbete med park-, gång- och cykelbanorna

Nämndmål: I Skärholmen ökar framkomligheten och utsläppen minskar

Uppfylls helt

Beskrivning

Inom ramen för målet och miljöprogrammets mål ett prioriterar förvaltningen särskilt att utveckla:

- Upprustning och drift av gång- och cykelbanor samt arbetet för att främja cykling för fler

Förväntat resultat

Se indikatorerna kopplade till detta mål på verksamhetsområdesmåls- och nämndmålsnivå för att se hur det förväntade resultatet följs upp.

Andel invånare i stadsdelsnämndsområdet som upplever att det är lätt att ta sig fram med cykel ökar.

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att nämndmålet uppfylls. Bedömningen grundar sig på:

- utförda insatser utifrån framtagna prioriteringar
- förväntade resultat som uppnås
- utfall från nämndindikatorn som uppnås delvis.

Jämställdhetsanalys

Se analys under ovanstående verksamhetsområdesmål.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 ♀ Det är lätt att ta sig fram i min stadsdel på cykel	71 %	74 %	72 %	70 %	73 %		2023
Analys Utfallet uppgår till 71 % och årsmålet om 73 % uppnås delvis. År 2022 var utfallet 70 %, vilket innebär att årets resultat är en liten förbättring. I Stockholms stad totalt är årets utfall 76 %, vilket innebär att stadsdelsnämndsområdets utfall är något lägre. Det är emellertid svårt att dra alltför generella slutsatser utifrån resultaten i medborgarundersökningen på grund av den låga svarsfrekvensen samt tidpunkten för medborgarundersökningen i förhållande till utförandet av åtgärderna kopplade till indikatorn.							
Åtgärdsplan Förvaltningens pågående samarbete med Cykelfrämjandet fortsätter och bedöms vara en viktig del i arbetet med att uppnå årsmålet för indikatorn.							

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.4 Stockholmarnas hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giftfria miljöer

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppfylls helt. Bedömningen grundar sig på:

- utförda insatser utifrån framtagna prioriteringar.
- utfall från kommunfullmäktiges indikatorer där en av tre uppnås. Två indikatorer uppnås delvis.
- genomförande av kommunfullmäktiges aktiviteter.
- förväntade resultat kopplade till underliggande nämndmål som uppnås.

Kartläggning och upprättande av rutiner för avfallssortering har tidigare gjorts inom LSS-verksamheterna, vilket ligger till grund för ett kontinuerligt arbete.

Prioriterade insatser

Arbetet för att minska skadliga material i verksamheter för barn, minska avfall samt förbättra avfallssortering

Arbetet har under året i stort löpt enligt plan:

- *Utförda/pågående insatser:* Inköp i enlighet med vägledning för kemikaliesmart förskola ☞ Utfasning av engångsartiklar inom vård- och omsorgsboenden, exempelvis koppar och plastskeddar ☞ Utfasning av skadliga material inom LSS-verksamheten.
- *Planerade insatser som kvarstår till nästa år:* Kartläggning av användning av engångsartiklar, skoskydd och plasthandskar i förskolan.

Arbetet för att öka andel ekologisk, växtbaserad lokalproducerad och säsonganpassad mat

Arbetet har under året löpt enligt plan:

- *Utförda/pågående insatser:* Köksnätverk för förskolans kockar och påbörjat arbete med gemensam matsedel ☞ Andelen ekologiska inköp följs upp med förskolans kockar ☞ Förbättrade rutiner för att hjälpa ansvariga inköpare i verksamheter inom egen regi för att följa upp andelen ekologiska inköp. ☞ Föreläsare bjuds in för att öka kunskapen hos förskolans kockar kring vegetarisk matlagning och näringsberäkning ☞ Informationsinsatser riktade till funktioner som ansvarar för inköp av livsmedel.

Förväntade resultat

Nedan redogörs för de förväntade resultat som är kopplade till underliggande nämndmål.

Uppnådda resultat

Samtliga bygg och anläggningsentreprenader i förvaltningens regi använder

Byggvarubedömning

Förvaltningen har fortsatt att använda sig av byggvarubedömningen till 100 %.

Andel inköpta animalier med krav på djurskydd i nivå med svensk lagstiftning ökar

Andelen inköpta animalier med krav på djurskydd och restriktiv antibiotikaanvändning i nivå med svensk lagstiftning har ökat under de senaste åren. Utfallet för föregående år låg på 74 % och årets utfall på 87 % är en förbättring.

Andel inköpta ekologiska måltider och livsmedel ökar.

Andelen inköpta ekologiska måltider och livsmedel inom förvaltningen har ökat med 23,5 procentenheter jämfört med 2022.

Goda exempel

Utbildningar i förskolans köksnätverk

I förskolans köksnätverk samlas kockar och ekonomibiträden från samtliga förskolor. Köksnätverket leds av en måltidsstrateg som både ger kockarna individuell handledning i köken och utbildning i näringslära, matlagning och hygienkunskap. Köksnätverket innefattar även utbildning i hållbarhet och hållbar omställning i förskoleköken. Det innebär utbildning i att laga mat från grunden på ett hållbart sätt med vegetariska måltider och hantering av svinn.

Jämställdhetsanalys

Förvaltningen bedömer att en jämställdhetsanalys inte är relevant inom detta område.

Agenda 2030

Inom ramen för Agenda 2030 kopplar arbetet framför allt till:

- Mål 3 - God hälsa och välbefinnande

- Bra mat och giftfria miljöer i förskolan
- Mål 6 - Rent vatten och sanitet för alla
 - Förvaltningens arbete för att minska skadliga material i verksamheter för barn, minska avfall samt förbättra avfallssortering
- Mål 12 - Hållbar konsumtion och produktion
 - Förvaltningens arbete för att öka andel ekologisk, växtbaserad, lokalproducerad och säsonganpassad mat
- Mål 14 - Hav och marina resurser
 - Förvaltningens samverkan för god vattenstatus på områdets strandbad i stadsdelsnämndsområdet

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel bygg- och anläggningsentreprenader i stadens regi som uppfyller stadens krav avseende användning av Byggarubedömningen (BVB) eller därmed jämförliga system	100 %			100 %	100 %	100 %	2023
  Andel inköpta animalier med krav på djurskydd och restriktiv antibiotikaanvändning i nivå med svensk lagstiftning	87				88	88 %	2023
<p>Analys Andelen inköpta animalier med krav på djurskydd och restriktiv antibiotikaanvändning i nivå med svensk lagstiftning har ökat under de senaste åren. Utfallet för föregående år låg på 74 % och årets utfall på 87 % är en förbättring. Inom varukategori ost är andelen lägst men utfallet ökade med 50 procentenheter jämfört med 2022.</p> <p>Åtgärdsplan Arbetet med indikatorn ser olika ut i förvaltningens verksamheter. Utifrån rapport från Hantera Livs kommer livsmedelskategorier som har de lägsta utfallen identifieras och förslag för substitution för de kategorierna kommer att tas fram.</p>							
  Andel inköpta ekologiska måltider och livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta måltider och livsmedel	66,18%			43,66 %	70 %	70 %	2023
<p>Analys Arbetet med inköp av ekologiska inköp har gått framåt inom förvaltningen jämfört med föregående år. Det är fortfarande enheter som inte når målet och anledningarna varierar beroende på de olika verksamheternas förutsättningar. Det handlar dels om kostnadseffektivitet, tillgång och hållbarhet på ekologiska livsmedel.</p> <p>Åtgärdsplan Under 2024 kommer arbetet med att öka kunskapen hos inköpande funktioner om förutsättningar och möjligheter för att öka ekologisk och klimatsmart mat fortsätta. Målet med det arbetet är att ge bättre förutsättningar för alla verksamheter att nå målet för indikatorn.</p>							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Trafiknämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna och Stockholm Hamn AB samordna implementeringen av lagändringar	2023-01-01	2023-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
gällande nedskräpningsavgifter och producentansvar för tobaksvaror			

Nämndmål: I Skärholmen främjas invånarnas hälsa genom ren luft, rent vatten och giffria miljöer

 Uppfylls helt

Beskrivning

Inom ramen för målet och miljöprogrammets mål fyra, sex och sju prioriterar förvaltningen särskilt att utveckla:

- Arbetet för att minska skadliga material i verksamheter för barn, minska förekomsten av avfall samt förbättra avfallssortering med särskilt fokus på plast
- Arbete för att öka andel ekologisk, växtbaserad lokalproducerad och säsongsanpassad mat

Förväntat resultat

Se indikatorerna kopplade till detta mål på verksamhetsområdesmåls- och nämndmålsnivå för att se hur det förväntade resultatet följs upp.

Samtliga bygg och anläggningsentreprenader i förvaltningens regi använder

Byggvarubedömning

Andel inköpta animalier med krav på djurskydd i nivå med svensk lagstiftning ökar

Andel inköpta ekologiska måltider och livsmedel ökar.

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att nämndmålet uppfylls helt. Bedömningen grundar sig på:

- utförda insatser utifrån framtagna prioriteringar
- förväntade resultat som uppnås

KF:s inriktningsmål: 3. Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

 Uppfylls helt

Analys

Måluppfyllelse

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges inriktningsmål uppfylls helt. Bedömningen grundar sig på att sex av de sju underliggande verksamhetsområdesmålen bedöms ha uppfyllts helt och ett har uppfyllts delvis. Avseende nämndmålen är bedömningen att sex av sju nämndmål uppfyllts helt och ett har uppfyllts delvis.

Arbete inom respektive prioritering

Se respektive verksamhetsområdesmål för information om vilka åtgärder arbetet bygger på.

Prioritering	Status
Arbetet för budget i balans och en hög prognossäkerhet	Enligt plan
Det strategiska lokalplaneringsarbetet på förvaltningen	Enligt plan
Dialogen med det lokala näringslivet, inom ramen för platssamverkan	Enligt plan
Samarbetet med Huddinge kommun i näringslivsfrågor	Enligt plan
Samverkan internt och med externa aktörer för att personer som står långt från arbetsmarknaden ska nå egen försörjning	Enligt plan
Arbetet med att prioriterade grupper har ett stadigvarande boende	Enligt plan
Arbetet för att stärka cheferna i deras uppdrag och utveckla ledarskapet	Enligt plan
Arbetet med processkartläggning	Enligt plan
Det systematiska säkerhetsarbetet med fokus på krisberedskap, civilt försvar och informations säkerhet	Enligt plan
Det förvaltningsövergripande arbetet med lägesbild och analys för effektiv och kontinuerlig styrning av trygghetsarbetet	Enligt plan
Arbetet med otillåten påverkan.	Enligt plan
Arbetet mot välfärdsbrott.	Enligt plan
Arbetet med snabba, samordnade åtgärder i utpekade områden baserat på identifierade behov i lägesbild	Enligt plan
Lokalt utvecklingsarbete, utifrån dialog med invånare och lokala aktörer samt med koppling till Skärholmens roll i den regionala kärnan Skärholmen - Kungens kurva	Enligt plan

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.1 Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppfylls helt. Bedömningen grundar sig på:

- utförda insatser utifrån framtagna prioriteringar.
- utfall från kommunfullmäktiges indikatorer där samtliga indikatorer uppnås.
- förväntade resultat kopplade till underliggande nämndmål som uppnås helt.

Arbetet med prioriterade insatser har genomförts i stort enligt plan. Under året har förvaltningen arbetat med att kvalitetssäkra framtagna åtgärdsplaner och det arbetet kommer

att fortlöpa under 2024. Kontinuerlig genomgång av förvaltningens ekonomi har skett med samtliga chefer genom ett forum för att öka transparensen och förstärka helhetssynen än mer. En mer detaljerad redovisning av ekonomin per verksamhetsområde följer under avsnittet Uppföljning av driftbudget.

Prioriterade insatser

Arbetet för budget i balans och en hög prognossäkerhet

Arbetet har under året i stort löpt enligt plan:

- *Utförda insatser:* Uppföljning av arbetsprocessen med ekonomi- och verksamhetsuppföljning ☞ Kvalitetssäkring och uppföljning av åtgärdsplaner vid prognostiserat underskott ☞ Kvalitets- och budgetledning genomförs ☞ Under verksamhetsåret har arbets sättet med ekonomi- och verksamhetsuppföljning reviderats och anpassats efter socialtjänstavdelningens behov.

Det strategiska lokalplaneringsarbetet på förvaltningen

Arbetet har under året i stort löpt enligt plan:

- *Utförda insatser:* Inventering och kartläggning av lokalbehovet har genomförts ☞ Långsiktig lokalförsörjningsplan är framtagen ☞ Utbildningsinsatser för chefer genomfördes under hösten för att stärka deras kompetens ☞ Projekt och ärenden redovisade i lokalförsörjningsplanen har genomförts.

Förväntade resultat

Nedan redogörs för de förväntade resultat som är kopplade till underliggande nämndmål.

Uppnådda resultat

Förvaltningen har en hög prognossäkerhet

Förvaltningen redovisar en hög prognossäkerhet.

Förvaltningen har en god budgetföljsamhet

Förvaltningen har budget i balans före resultatöverföringar och ett överskott om 0,2 mnkr efter resultatöverföringar.

Goda exempel

Kvalitets- och budgetledning

Ett månatligt forum, kallat kvalitets- och budgetledning, genomförs där förvaltningens ledningsgrupp samt ledningsstöd går igenom status på ekonomi och verksamhet. Detta forum har bidragit till en gemensam bild av status i förhållande till verksamhetsplan och även ökat samarbete mellan avdelningar för pågående arbeten.

Jämställdhetsanalys

Förvaltningen har gjort bedömningen att en jämställdhetsanalys inte är relevant inom detta område

Agenda 2030

Inom ramen för Agenda 2030 kopplar arbetet framför allt till:

- Mål 16 - Fredliga och inkluderande samhällen

- Förvaltningens arbete för en effektiv och väl fungerande förvaltning

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Arsmål	KF:s årsmål	Period
  Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	100 %			100 %	100 %	100 %	VB 2023
  Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	100 %			100 %	100 %	100 %	VB 2023
  Nämndens prognossäkerhet T2	0 %			0 %	+/- 1 %	+/- 1 %	2023

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna upphandla och införa ett gemensamt digitalt system för handläggning av stadsdelsnämndernas föreningsbidrag	2023-01-01	2023-12-31	

Nämndmål: Skärholmens ekonomi är stark och hållbar

 Uppfylls helt

Beskrivning

Inom ramen för målet prioriterar förvaltningen särskilt att utveckla:

- Arbetet för budget i balans och en hög prognossäkerhet
- Det strategiska lokalplaneringsarbetet

Förväntat resultat

Se indikatorerna kopplade till detta mål på verksamhetsområdesmåls- och nämndmålsnivå för att se hur det förväntade resultatet följs upp.

Förvaltningen har en hög prognossäkerhet.
Förvaltningen har en god budgetföljsamhet.

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att nämndmålet uppfylls helt. Bedömningen grundar sig på:

- utförda insatser utifrån framtagna prioriteringar
- förväntade resultat som uppnås

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Hyreskostnaders andel av förvaltningens budget	7 %			6,9 %	7 %		2023

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppfylls helt. Bedömningen grundar sig på:

- utförda insatser utifrån framtagna prioriteringar.
- utfall från kommunfullmäktiges indikatorer där sex av åtta uppnås. Två indikatorer uppnås delvis.
- förväntade resultat kopplade till underliggande nämndmål som uppnås helt.

Förvaltningen ser att hushåll som är i behov av bistånd för att klara av sin försörjning fortsatt ligger på en lägre nivå i jämförelse med föregående år. Förvaltningen ger stöd och insatser till personer i syfte att främja vägen till sysselsättning, arbete och självförsörjning. Detta sker bland annat genom intern och extern samverkan samt genom uppsökande arbete, med fokus på utrikesfödda kvinnor samt långtidsbidragstagare. Samverkan sker med andra myndigheter, samhällsaktörer, näringsliv och civilsamhälle. Förvaltningen arbetar fortsatt med att utveckla befintliga samverkansforum samt initiera samverkan med nya aktörer för att personer som står långt ifrån arbetsmarknaden ska kunna nå egen försörjning.

Under 2023 har förvaltningen fortsatt samverkat med stadens förvaltningar och bolag i det gemensamma näringslivsarbetet i stadsdelsnämndsområdet, i linje med målen i näringslivpolicyn. Förvaltningen har även fortsatt samarbetet med Huddinge kommun i näringslivsfrågor med fokus på den regionala kärnan Kungens kurva-Skärholmen. Bland annat har gemensamma aktiviteter för målgrupper i existerande näringsliv genomförts. Arbetet konkretiseras mer i den särskilda redovisningen nedan.

Förvaltningen har sedan 2020 ökat årsmålet för indikatorn *Antal ungdomar som fått feriejobb i stadens regi*. Förvaltningen har både inför 2023 och efter första tertial 2023 höjt årsmålet. Målet ligger i det högre spannet i relation till andra stadsdelsförvaltningar i staden.

Prioriterade insatser

Samverkan internt och med externa aktörer för att personer som står långt från arbetsmarknaden ska nå egen försörjning

Arbetet har under året löpt enligt plan:

- *Utförda/pågående insatser:* Kartläggning och analys av befintliga samverkansforum för arbetet med olika målgruppers etablering på arbetsmarknaden genomfört

Arbetsätt rörande regelbundna samverkansträffar med Jobbtorgs jobbcoach och studievägledare avseende personer som står långt från arbetsmarknaden samt socialsekreterare hos Jobbtorg implementerat ☞ Årshjul för temakvällar/aktiviteter för kvinnors etablering på arbetsmarknaden är framtaget och arbetas nu utifrån ☞ Målgruppsanalys med bland annat Jobbtorg i syfte att stärka och öka samverkan kring målgruppen kvinnor som står långt från arbetsmarknaden ☞ Genomfört åtta stycken kvinnofika på olika platser i stadsdelsnämndsområdet med relevanta samverkansparter, med teman som syftar till att öka kvinnors möjlighet att komma i arbete.

Dialogen med det lokala näringslivet, inom ramen för platssamverkan

Arbetet har under året löpt enligt plan:

- *Utförda/pågående insatser:* Struktur för samtal med näringsidkare i samtliga stadsdelar är framtagen ☞ Enkät till näringsidkare är genomförd ☞ Uppsökande arbete och samtal med näringsidkare i samtliga fyra stadsdelar, med fokus på Bredäng, Sättra och Vårberg, i syfte att identifiera behov och samverkansmöjligheter.

Samarbetet med Huddinge kommun i näringslivsfrågor

Arbetet har under året löpt enligt plan:

- *Utförda/pågående insatser:* Frukostmöte tillsammans med Huddinge kommun för målgrupper inom existerande näringsliv och näringslivsutveckling genomförda ☞ Lunchmöte tillsammans med Huddinge kommun, för målgrupper inom existerande näringsliv, fokus på aktivering av platser i och intill den regionala kärnan genomfört ☞ Gemensam trygghetsvandring i den regionala kärnan genomförda ☞ Löpande dialog för koordinering av input till arbetet med regional utvecklingsplan ☞ Gemensamma aktiviteter med Huddinge kommun, på behovsstyrt tema (handelsn framtid samt näringslivets roll i kris och beredskap), för målgrupper inom existerande näringsliv genomfört ☞ Dialog kring möjligheter till gemensam tillfällig aktivering av den regionala kärnan genomfört.

Förväntade resultat

Nedan redogörs för de förväntade resultat som är kopplade till underliggande nämndmål.

Uppnådda resultat

Antal unga som fått feriejobb är högre i relation till föregående år.

Feriejobb är ett prioriterat område och förvaltningen tar emot ett högt antal feriearbetare varje år. Genom samarbete mellan olika enheter inom förvaltningen har målet för året att tillhandhålla 850 ferieplatser uppnåtts. Utöver att tillgodose ferieplatser till unga prioriterar förvaltningen även att arbetsplatser och feriearbetare upplever ferieperioden som meningsfull och givande. Förvaltningen har därför under 2023 utvecklat och förbättrat ferieperioden för inblandade parter genom att erbjuda de verksamheter som tar emot feriearbetare en kort utbildning. Projektledaren, som har omfattande erfarenhet av att arbeta med ungdomar i området, besöker olika verksamheter, både inom och utanför organisationen, med målet att dela användbara verktyg och metoder för att göra ferieperioden meningsfull och givande.

Andel barn som lever i familjer med ekonomiskt bistånd minskar i relation till föregående år. Förvaltningen når det förväntade resultatet. Andel barn som lever i familjer med ekonomiskt bistånd uppgår till 3 % och är lägre än årsmålet om 3,6 % samt har minskat sedan föregående år. Andelen barn som lever i familjer med ekonomiskt bistånd har stadigt minskat under de senaste åren. Förvaltningen arbetar med täta uppföljningar och med att erbjuda adekvata insatser utifrån enskilda individers förutsättningar. Barnfamiljer prioriteras när det kommer till Stockholmsjobb och insatsen bolots. Förvaltningen informerar och uppmanar barnfamiljer med barn i målgruppen för feriejobb att söka feriejobb.

Andel vuxna som är självförsörjande är högre i relation till föregående år.

Förvaltningen når det förväntade resultatet med ett utfall om 2,38 %. En högre andel vuxna är självförsörjande sedan utfall i verksamhetsberättelsen 2022. Förvaltningen förbättrar och utvecklar ständigt arbetssätt i syfte att öka förutsättningarna för den enskilde att bli självförsörjande. Klienter som har eller önskar stöd från andra enheter erbjuds Intern-SIP (samordnad individuell plan). Intern-SIP är ett samverkansforum inom socialtjänsten där den enskilde deltar tillsammans med berörda professionella. I de mer komplexa ärendena har förvaltningen ett intensifierat internt samverkansforum kallat Samvux. Samvux är ett tjänstemannaforum som syftar till att lyfta komplexa ärenden, exempelvis samsjuklighet, där bedömning är att den enskilde är i behov av stöd från flera enheter. I dessa forum delar deltagande parter kunskap och erfarenhet mellan varandra i syfte att kunna identifiera rätt stöd och insatser samt motivera den enskilde till att ta emot stöd. Därtill har förvaltningen regelbundna behandlingskonferenser med vårdgivare inom Region Stockholm för uppföljning och fortsatt samplanering i individärenden.

Goda exempel

Insatser för kvinnors inträde på arbetsmarknaden

Förvaltningen har under året fortsatt att vidareutveckla aktiviteten kvinnofika. Vid två tillfällen under året har förvaltningen bjudit in till jobbmässa för kvinnor i Vårbergs centrum med syftet att öka kvinnors möjlighet att komma ut på arbetsmarknaden. Förvaltningen bjöd in aktörer såsom Jobbtorg Skärholmen, Adecco, JobYard, ROO hemtjänst och Max Hamburgerrestaurang, som deltog vid aktiviteten i syfte att rekrytera på plats. Närvarande kvinnor fick vid dessa tillfällen möjlighet att få en arbetsintervju med deltagande aktörer.

Jämställdhetsanalys

Fler kvinnor än män uppstår långvarigt ekonomiskt bistånd inom stadsdelsnämndsområdet, det rör sig framförallt om ensamstående kvinnor med barn och kvinnor med sjukdom som försörjningshinder. När det gäller gruppen ensamstående kvinnor utan barn har förvaltningen den längsta genomsnittliga biståndstiden i staden, 8,7 månader i jämförelse med stadens genomsnitt om 7,6 månader (*Socialtjänstrapporten 2022*). En något större andel män har arbetslöshet som huvudsakligt försörjningshinder i jämförelse med kvinnor, som i större utsträckning har sjukdom som huvudsakligt försörjningshinder. Genom individuellt anpassat arbete uppmärksammas de stödbehov och de förutsättningar den enskilde individen har oavsett kön.

Särskilda redovisningar

Näringslivsfrämjande arbete

Nedan följer en summering av genomförda åtgärder hittills i år, kopplat till förvaltningens uppdrag enligt näringslivspolicyn.

Fokusområde 1: Stimulera tillväxt och företagsamhet

- Utvecklat samarbete med Huddinge kommun för näringslivsutveckling i relation till den regionala kärnan Kungens kurva-Skärholmen, i linje med samverkansavtalet mellan kommunerna. Detta bland annat genom:
 - Gemensamt frukostmöte, för målgrupper inom existerande näringsliv, för att informera om Stockholms stads och Huddinge kommuns samarbete för näringslivsutveckling i den regionala kärnan, samt för ökad förståelse för målgruppens behov i arbetet framåt.
 - Gemensamt lunchmöte, för målgrupper inom existerande näringsliv och som en del i ovannämnt samarbete, på temat platsaktivering. Representanter från förvaltningen och från Huddinge kommun berättade om pågående och planerat arbete för att aktivera den regionala kärnan och intilliggande områden, med ambitionen att bidra till ökad trygghet och till att göra platsen livfull och attraktiv för såväl företagare som för boende och besökare. Under lunchmötet gavs också en inspirationsföreläsning om kulturdriven stadsutveckling, både genom tillfälligt platsbyggande och som långsiktig strategi i stadsutvecklingen. Föreläsningen innefattade värdefulla erfarenheter från Slakthusområdet.
 - Löpande dialog (med varandra och med andra relevanta samverkansaktörer) för koordinering av input till framtagandet av den regionala utvecklingsplanen.
 - Gemensam trygghetsvandring i den regionala kärnan, i ett område som innefattar en del där kommungränserna möts.
 - Gemensamma aktiviteter med Huddinge kommun under Huddinge kommuns företagsvecka, för målgrupper inom existerande näringsliv och på behovsstyrt tema. En förmiddag med temat "Kunskap som utvecklar näringsliv och samhälle", som innefattade ett seminarium om framtidens handel och ett om näringslivets roll i kris och beredskap.
- Mål för platssamverkan för år 2023 i samtliga fyra stadsdelsnämndsområden framtagna och beslutade samt har följts upp av styrgrupp. Målen omfattar bland annat platsaktivering, trygghetsvandringar, centrumbesiktningar, gestaltning och kommunikation.
- Platssamverkansmöten (totalt 15 stycken) med involverade aktörer genomförda i samtliga stadsdelar, i alla fyra centrumområden, enligt plan. I Skärholmen särskilt fokus på Bredholmstorget, där aktörerna verksamma på platsen initierat ett arbete för att omgestalta och aktivera platsen. Ny basketplan anlagd och invigd på Bredholmstorget, på initiativ av SISAB.

Fokusområde 2: Förbättrad service, tillgänglighet och myndighetsutövning

- Fortsatt implementering av utvecklad avtals- och uppföljningsprocess inom socialtjänsten för att minska risken för välfärdsbrott. Därtill omförhandlas individavtal enligt befintliga rutiner och samtliga leverantörer förvaltningen har individavtal med kontrolleras.

- Två introduktionsutbildningar till medarbetare i hur välfärdsbrott kan motverkas har publicerats på Skärholmsakademin.
- Uppsökande arbete och samtal med näringsidkare i samtliga fyra stadsdelar i syfte att identifiera behov och samverkansmöjligheter. Fokus på Bredäng, Sättra och Vårberg.
- Framtagen struktur för samtal med näringsidkare i samtliga platssamverkansområden.
- Enkät till näringsidkare genomförd tillsammans med polisen som en del i förvaltningens arbete för utökat samarbete med det lokala näringslivet. Enkäten syftade till att ge förvaltningen en ökad förståelse för det lokala näringslivets behov och upplevelse av att bedriva företag i stadsdelsnämndsområdet. Resultaten är en av utgångspunkterna för det fortsatta arbetet, och analys av enkäten kommer att göras under början av 2024.

Fokusområde 3: Attraktivare miljöer och bättre framkomlighet

- Årshjul för platssamverkansarbetet framtaget och arbetet har bedrivits i linje med det. Platsaktivering av samtliga fyra centrumområden vid drygt 70 tillfällen under året.
- Arbetsgrupp med representanter från förvaltningens olika avdelningar har under året arbetat för gemensam planering av platsaktivering inom ramen för verksamheternas ordinarie uppdrag.

Fokusområde 4: Öka tillgången till arbetskraft med relevant kompetens

- Aktiviteter för att erbjuda feriejobb samt erbjudande om utbildning för interna samt externa verksamheter som tar emot feriearbetare.
- Genomförd uppföljning av feriearbetares upplevelse av avslutade feriejobb.

Agenda 2030

Inom ramen för Agenda 2030 kopplar arbetet framför allt till:

- Mål 1 - Ingen fattigdom
 - Förvaltningens arbete med feriejobb och Stockholmsjobb
 - Arbetet med att, efter individuell bedömning, bevilja ekonomiskt bistånd
 - Genomföra barnkonsekvensanalyser i samtliga bedömningar som rör ekonomiskt bistånd där det finns barn i hushållet
- Mål 2 - Ingen hunger
 - Säkerställa att ingen lider nöd
- Mål 3 - God hälsa och välbefinnande
 - Genomföra barnkonsekvensanalyser i samtliga utredningar där det finns barn i hushållet
- Mål 5 - Jämställdhet
 - Likställighet i bedömningar, beslut och stöd mellan könen
 - Förvaltningens arbete med jämställdhetsanalyser
- Mål 8 - Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt
 - Förvaltningens arbete med att säkerställa att unga och aspiranter får lämpliga arbetsuppgifter

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd	3 %			3,4 %	3,6 %	2,7 %	VB 2023
   Andel personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen	2,38 %	2,25 %	2,52 %	2,65 %	2,65 %	1,5 %	VB 2023
  Andel personer som själva upplever att de får en förbättrad situation av insatsen/insatserna de fått från socialtjänsten (ekonomiskt bistånd)	64,71 %	62,5 %	62,5 %	77,78 %	70 %	Tas fram av nämnd	2023
<p>Analys Förvaltningen redovisar ett utfall om 64,71 % och når delvis årsmålet om 70 %.</p> <p>Årets brukarenkät besvarades av färre brukare än föregående år. En möjlig orsak till det låga svarsantalet är att antalet faktiska besök påverkar antalet besvarade enkäter och därmed utfallet i stort. Generellt har uteblivna besök ökat. En annan möjlig orsak är att fler inte vill delta i undersökningen.</p> <p>Åtgärdsplan Att förbättra kommunikationen rörande brukarenkäten vid nästa mätperiod samt förbereda lättillgängliga brukarenkäter i anslutning till besöksrummen. Under nästa års mätperiod kommer förvaltningen även att mäta hur många personer det är som tackar nej till att delta i brukarenkäten.</p> <p>Analys av skillnader i utfall gällande kön Lika många kvinnor som män har besvarat enkäten och lika stor andel, 62,5 %, kvinnor och män upplever att de fått en förbättrad situation av de insatser de erhållit från socialtjänsten.</p>							
   Andel vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare	1,73 %	1,54 %	1,93 %	1,85 %	1,7 %	1,0 %	VB 2023
<p>Analys Förvaltningen redovisar ett utfall om 1,73 % och årsmålet om 1,7 % uppnås delvis.</p> <p>Andel vuxna med ett långvarigt behov av ekonomiskt bistånd har fortsatt minskat sedan 2021 men är fortfarande något högre jämfört med samtliga vuxna invånare i stadsdelsnämndsområdet. Genomsnittstiden för biståndshushåll i staden är 7,6 månader 2022, vilket är en liten ökning jämfört med 2021 (0,5 procent). Stadsdelsnämndområdets genomsnittstid ligger på 8 månader och är något högre än stadens genomsnitt. (<i>Ekonomiskt bistånd årsrapport 2022</i>). Gruppen vuxna med långvarigt behov av ekonomiskt bistånd har ofta en komplex problematik med en kombination av exempelvis långa sjukskrivningsperioder, låg grad av tidigare etablering på arbetsmarknaden, låga kunskaper i svenska samt hög ålder. Arbetet för att hitta försörjningsvägar såsom arbete, studier eller andra statliga ersättningar kräver gediget arbete och samverkan med framförallt Försäkringskassa, Arbetsförmedling, Jobbtorg och Regionen. För att förebygga att personer hamnar i ett långvarigt behov av ekonomiskt bistånd behöver inträde till arbetsmarknaden ske skyndsamt för arbetsföra personer och ett praktiskt stöd erbjudas för att stötta dem när de befinner sig inom arbetsmarknaden. Samverkan och kommunikation med andra aktörer såsom Arbetsförmedlingen och Jobbtorg är nödvändig för att uppnå detta. Förvaltningen är part i flera externa samverkansstrukturer med andra relevanta aktörer i syfte att få personer med långvarigt ekonomiskt bistånd till egen försörjning. Förvaltningen har även interna samverkansforum i syfte att stötta enskilda individer till egen försörjning.</p> <p>Åtgärdsplan För personer med stödbehov och som inte är arbetsföra behöver samverkan och samordning ske i syfte att främja vägen till självförsörjning. Förvaltningen fortsätter med att förbättra samverkan med långtidssökande, sjukskrivna och personer med psykisk ohälsa som syftar till att synliggöra personer i behov av ekonomiskt bistånd som är sjukskrivna, saknar sjukpenninggrundande inkomst och är i behov av rehabiliteringsinsatser. Förvaltningen har initierat en ny samverkan med en aktör som arbetar riktat mot personer med psykisk ohälsa under året. Förvaltningen ska även under 2024 ingå i pilotprojektet Stockholmskraften. Förvaltningen har implementerat arbetssätt gällande konsultation med en förtroendeläkare gällande ärende som bedöms ha behov av arbetsförmågeutredningar.</p> <p>Analys av skillnader i utfall gällande kön Andelen kvinnor är högre än män i förhållande till befolkningen som uppbar ekonomiskt bistånd i stadsdelsnämndsområdet. Fler kvinnor än män har ett långvarigt behov av ekonomiskt bistånd. Generellt är det en något större andel män som har</p>							

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
arbetslöshet som huvudsakligt försörjningshinder i jämförelse med kvinnor, som i större utsträckning har sjukdom som huvudsakligt försörjningshinder. Förvaltningen arbetar utifrån individuella behov och likställighet men även utifrån statistik som påvisar problematik eller särskilt utsatta målgrupper inom stadsdelsnämndsområdet. Utifrån detta har förvaltningen exempelvis ett fokus i att öka kvinnors möjlighet till Stockholmsjobb.							
  Antal tillhandahållna platser för feriejobb	850			750	850 st	Tas fram av nämnd/s tyrelse	VB 2023
  Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb	15			40	15 st	Tas fram av nämnd/s tyrelse	VB 2023
  Antal tillhandahållna praktikplatser för högskolestuderande samt platser för verksamhetsförlagd utbildning	46 st			43 st	42 st	Tas fram av nämnd	VB 2023
   Antal ungdomar som fått feriejobb i stadens regi	852 st	400 st	452 st	750 st	850 st	11 000	VB 2023
<p>Analys</p> <p>Analys av skillnader i utfall gällande kön</p> <p>Det är något fler flickor än pojkar som har fått feriejobb. Fördelningen av feriejobb till flickor och pojkar sker genom lottning av inkomna ansökningar som är rangordnade. Lottningen baseras på prioriterade ungdomar (behov av särskild anpassning, sociala skäl, avbruten skolgång m.m.), ungdomar som tidigare sökt men inte fått feriejobb, ungdomar som söker för första gången samt ungdomar som tidigare haft feriejobb.</p>							

Nämndmål: I Skärholmen ges alla möjlighet till ett eget jobb

 Uppfylls helt

Beskrivning

Inom ramen för målet prioriterar förvaltningen särskilt att utveckla:

- Samverkan internt och med externa aktörer för att personer som står långt från arbetsmarknaden ska nå egen försörjning
- Samordningen av stadens samlade näringslivsarbete gentemot Skärholmens stadsdelsnämndsområde
- Samarbetet med Huddinge kommun i näringslivsfrågor

Förväntat resultat

Se indikatorerna kopplade till detta mål under verksamhetsområdesmål för att se hur det förväntade resultatet följs upp.

Antal unga som fått feriejobb är högre i relation till föregående år.

Andel barn som lever i familjer med ekonomiskt bistånd minskar i relation till föregående år.

Andel vuxna som är självförsörjande är högre i relation till föregående år.

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att nämndmålet uppfylls helt. Bedömningen grundar sig på:

- utförda insatser utifrån framtagna prioriteringar
- förväntade resultat som uppnås

Jämställdhetsanalys

Se analys under ovanstående verksamhetsområdesmål.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.3 I Stockholm ska alla ha rätt till ett bra boende som de har råd med

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppfylls helt. Bedömningen grundar sig på:

- utförda insatser utifrån framtagna prioriteringar.
- utfall från kommunfullmäktiges indikatorer där tre av fyra uppnås. En indikator uppnås delvis.
- förväntade resultat kopplade till underliggande nämndmål som uppnås helt.

Förvaltningen arbetar långsiktigt och med förebyggande insatser och åtgärder för att avvärja riskerna för att personer blir bostadslösa. Långsiktiga boendelösningar prioriteras särskilt för utsatta grupper såsom barnfamiljer och personer som bor på vandrarhem/hotellhem. Förvaltningens arbete med att utveckla arbetssätt och metoder i syfte att stötta enskilda individer praktiskt till stadigvarande boende fortlöper.

Förvaltningen har arbetat för en kontinuerlig samordning internt samt regelbunden samverkan med SHIS bovärdar och chefer i syfte att upprätthålla en ändamålsenlig bostadsvägledning för nyanlända. Samordning internt och med SHIS är en viktig faktor för att nå resultat för målgruppen. I det uppsökande arbetet har förvaltningen haft 65 tillfällen med drop-in-vägledning på SHIS anläggningar i Sätra och Bredäng, dialogtorg i Bredäng, Sätra och Vårberg. Medborgarinformatörerna har även besökt vuxenutbildningen Svenska för invandrare (SFI).

Förvaltningen har under året inlett ett projekt tillsammans med Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning som riktar till att hjälpa våldsutsatta personer till stadigvarande boende. Inom projektet har en samordnare tillsatts i respektive förvaltning som arbetar med att undersöka och identifiera olika möjligheter för att våldsutsatta ska kunna få ett stadigvarande boende. Exempelvis genom att våldsutsatta ska kunna bo kvar och våldsutövare flyttar till annat boende, byta boende stadsdelar emellan samt genom att samverka med lokala hyresvärdar. Under perioden augusti 2023 till december 2023 har fem våldsutsatta kvinnor, varav fyra av dessa med barn, erbjudits förstahandskontrakt. Tre av dessa har tackat ja och gått till stadigvarande boende och två har tackat nej och löst boendesituationen på egen hand. Vidare har annat boenderelaterat stöd getts till 12 personer och två våldsutövare har erbjudits

tillfälligt boende i syfte att den våldsutsatta och barn ska kunna bo kvar i den tidigare gemensamma bostaden.

Prioriterade insatser

Arbetet för att prioriterade grupper ska ha ett stadigvarande boende

Arbetet har under året löpt enligt plan:

- *Utförda/pågående insatser:* Kartläggning av målgrupper inom försöks- och träningslägenhet i syfte att utveckla arbetssätt för att hjälpa prioriterade grupper till stadigvarande boende genomförd ☞ Medel för en bosamordnare har beviljats till Relationsvåldscentrum, i syfte att arbeta med att stötta våldsutsatta personer praktiskt till stadigvarande boende ☞ Gemensamma samverkansmöten med SHIS gällande personer som har behov av individuell bostadsvägledning genomförda och fortlöper ☞ Uppsökande arbete och bostadsvägledning på SHIS anläggningar i Sätra och Bredäng genomfört och fortlöper ☞ Metod för utvärdering av nyanländas upplevelse av temakvällar är framtagen och används vid temakvällar ☞ Enkät för att mäta nöjdheten med den individuella bostadsvägledningen framtagen och används för personer vars ärenden avslutas.

Förväntade resultat

Nedan redogörs för de förväntade resultat som är kopplade till underliggande nämndmål.

Uppnådda resultat

Antal barnfamiljer som beviljas akutboendelösning på hotell/vandrarhem är fortsatt lågt. Antalet barn som lever i familjer med ekonomiskt bistånd i stadsdelsnämndsområdet ligger fortsatt på samma nivå som föregående år och det förväntade resultatet uppnås. Utfallet för året är 17 familjer, vilket är samma utfall som för föregående år. Årsmålet för indikatorn om 15 barnfamiljer uppnås inte. Alla barnfamiljer som beviljats akutboendelösning under året har gått vidare till stadigare boendeförhållanden. Arbetet med barnfamiljer i behov av ekonomiskt bistånd prioriteras inom förvaltningen genom skyndsamt agerande och täta uppföljningar. Barnrättsperspektivet uppmärksammas och stärks i samtliga ärenden som gäller barnfamiljer genom att barnkonsekvensanalyser genomförs i alla ärenden som rör barn. För att säkerställa att barnrättsperspektivet beaktas i utredningar avseende barnfamiljer genomförs stickprovskontroll årligen på slumpmässigt utvalda ärenden. Årets granskning har utmynnat i att en ny handlingsplan upprättats för 2024. Utifrån handlingsplanen för 2023 har rutiner upprättats och kompetenshöjande insatser genomförts. Barnrättsperspektivet beaktas och omsätts till att synliggöra barnets rättigheter i alla beslut, uppdrag samt i det dagliga arbetet enligt ”Stockholms stad program för barnets rättigheter och inflytande”.

Goda exempel

Nyanlända boende hos SHIS Bostäder som går vidare till eget boende

Förvaltningen har under året gett individuell bostadsvägledning till boende i SHIS Bostäders boenden för nyanlända. Sammantaget har 32 hushåll haft kontrakt hos SHIS Bostäder som löpt ut under året. Av dessa har samtliga erbjudits stöd i hur man går vidare till eget boende, varav 25 har tagit emot det stödet. Av de som förvaltningen har kännedom om har 19 hushåll gått till ett förstahandskontrakt och nio hushåll har gått till annan boendelösning på egen hand

eller via socialtjänsten. Övriga hushåll har inte lämnat information kring hur de löst sin boendesituation.

Jämställdhetsanalys

Förvaltningens statistik visar att det är fler nyanlända kvinnor än män som tar del av bostadsvägledning och fördjupad bostadsvägledning hos medborgarinformatörerna. Fördjupad bostadsvägledning erbjuds alla vars kontrakt hos SHIS Bostäder går ut under året. Statistiken för den fördjupade bostadsvägledningen är dels en spegling av att fler kvinnor än män är kontraktsinnehavare hos SHIS Bostäder, vilket i sin tur innebär att fler kvinnor än män är i behov av fördjupad bostadsvägledning. Därutöver kan ytterligare en orsak vara att kvinnor boendes i SHIS Bostäder har hushåll med ett eller fler barn i större omfattning än män. Hushåll med barn har andra förutsättningar än ensamhushåll att hitta stadigvarande boende eller alternativa boendelösningar. Ensamhushåll, vilket i detta fall oftast är män, kan exempelvis lättare hitta ett inneboendekontrakt inom sitt nätverk. Gällande statistiken för övriga nyanlända som tar del av bostadsvägledning hos medborgarinformatörerna ser förvaltningen samma tendenser rörande kön och hushållstyp och bedömer att det sannolikt är av samma anledning som fler kvinnor med barn i hushållet som tar del av bostadsvägledning än män.

Agenda 2030

Inom ramen för Agenda 2030 kopplar arbetet framför allt till:

- Mål 1 - Ingen fattigdom
 - Förvaltningens arbete utifrån tak över huvudet garantin
 - Förvaltningens arbete med att, efter individuell bedömning, bevilja stöd till boende
 - Genomföra barnkonsekvensanalyser i samtliga bedömningar som rör boende där det finns barn i hushållet
- Mål 5 - Jämställdhet
 - Likställighet i bedömningar, beslut och stöd mellan könen
 - Förvaltningens arbete med jämställdhetsanalyser
- Mål 10 - Minskad ojämlikhet
 - Bostadsvägledning för nyanlända
- Mål 11 - Hållbara städer och samhällen
 - Förvaltningens arbete för att prioriterade grupper ska ha ett stadigvarande boende
 - Bostadsvägledning för nyanlända
- Mål 16 - Fredliga och inkluderande samhällen
 - Rättssäker myndighetsutövning

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel avhysningar som kunnat avvärjas efter inkommet meddelande till förvaltningen från hyresvärden	94,27 %				45 %	Tas fram av nämnd	VB 2023

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
   Andel personer med bostadskontrakt enligt Bostad först som behåller kontraktet efter 12 månader	100	100 %	100 %	100	100 %	Tas fram av nämnd	2023
  Antal barnfamiljer som beviljats en akutboendelösning på hotell/vandrarhem	17			17	15	Tas fram av nämnd	2023
Analys							
Förvaltningen uppnår delvis årsmålet om 15 barnfamiljer och har ett utfall för 2023 om 17 barnfamiljer med en omfattning av totalt 36 barn.							
Vanligast förekommande orsak till bostadslöshet gällande ovanstående hushåll är upphört inneboendekontrakt följt av uppnådd maximal boendetid på SHIS, övriga orsaker kan vara illegala inneboende-/andrahandskontrakt, utlandsvistelse samt relationsvåld. Majoriteten av de 17 barnfamiljerna är nya ärenden som för förvaltningen först blev kända när bostadslösheten uppstår. De bakomliggande orsakerna till att vissa barnfamiljer förlorat sitt boende och behöver placeras på vandrarhem i den akuta situationen är sällan något som socialtjänsten råder över. Vid de fall då det exempelvis rör sig om andrahandsuthyrning och en barnfamilj plötsligt är tvungen att flytta får förvaltningen information om detta först när det akuta behovet uppstår. Likaså om någon akut behöver placeras med anledning av relationsvåld. Preventiva åtgärder är därför få gånger möjliga.							
Boteamet fortsätter att prioritera arbetet med bostadslösa barnfamiljer där fokus ligger i att placeringstiden på hotell/vandrarhem ska bli så kort som möjligt. Bolots kopplas in i tidigt skede, redan i mottaget när behov uppstår. Ärenden från mottaget remitteras direkt till Boteamet för att snabbt fånga upp ärenden med boendeproblematik.							
Åtgärdsplan							
Förvaltningen planerar nya arbetssätt inför år 2024 som genom organisering av nya målgrupper kommer resultera i ett förstärkt Boteam. Fokus kommer att ligga på socialmedicinska ärenden och att arbeta med tätare uppföljningar samt mer tillgängliga socialsekreterare. Samverkansträffar mellan socialtjänst, SHIS samt bostadsvägledare från medborgarkontoret kommer fortskrida under år 2024 för att stötta barnfamiljer vars femåriga kontrakt via SHIS löper ut.							
   Antal vräkningar som berör barn	0			1	0	Tas fram av nämnd	2023

Nämndmål: I Skärholmen har alla rätt till ett bra boende

 Uppfylls helt

Beskrivning

Inom ramen för målet prioriterar förvaltningen särskilt att utveckla:

- Arbetet för att prioriterade grupper ska ha ett stadigvarande boende

Förväntat resultat

Se indikatorerna kopplade till detta mål på verksamhetsområdesmåls- och nämndmålsnivå för att se hur det förväntade resultatet följs upp.

Antal barnfamiljer som beviljas akutboendelösning på hotell/vandrarhem är fortsatt lågt.

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att nämndmålet uppfylls helt. Bedömningen grundar sig på:

- utförda insatser utifrån framtagna prioriteringar
- förväntade resultat som uppnås
- utfall från en nämndindikator som uppnås.

Jämställdhetsanalys

Se analys under ovanstående verksamhetsområdesmål.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel nyanlända hushåll i SHIS anvisningsboenden med kontrakt som går ut under året, som går vidare till stadigvarande boende	100 %			88 %	90 %		2023

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppfylls helt. Bedömningen grundar sig på:

- utförda insatser utifrån framtagna prioriteringar.
- utfall från kommunfullmäktiges indikatorer där tre av fyra uppnås. En indikator uppnås delvis.
- genomförande av kommunfullmäktiges aktiviteter.
- förväntade resultat kopplade till underliggande nämndmål som uppnås helt.

Förvaltningen bedömer att arbetet med två framtagna prioriteringar i stort löpt enligt plan. Förvaltningens samtliga indikatorer som rör sjukfrånvaro har uppfyllts. Under året har andelen arbetade timmar för timavlönade fortsatt att minska, och fram till och med oktober månad har den sjunkit till 13,6 %. Utfallet avseende AMI (81) ligger på samma nivå som föregående år, och årsmålet om 83 nås delvis.

Under året har förvaltningen arbetat med att publicera olika processer inom ledningssystemet. De publicerade processerna som nu återfinns i ledningssystemet på intranätet inkluderar följande områden: inköp (avrop befintligt ramavtal) och direktupphandling, genomföra insats, LSS och SoL boende samt hemtjänst, utföra och genomföra daglig verksamhet LSS, nämnd- och ärendehantering, risk- och sårbarhetsanalys, särskilt erbjudande om förskola, projektstöd och lokalförsörjning. Dessa publicerade processer finns nu tillgängliga för medarbetare inom förvaltningen för att underlätta och förbättra arbetsprocesserna.

Utifrån en sammantagen bedömning uppfylls verksamhetsområdesmålet helt.

Prioriterade insatser

Arbetet för att stärka cheferna i deras uppdrag och utveckla ledarskapet

Arbetet har under året i stort löpt enligt plan:

- *Utförda insatser:* Kompetensutveckling i arbetsrätt, arbetsmiljö, tjänstemannarollen samt kompetensbaserad rekrytering ☞ Riktade insatser för att stärka chefer i hantering av tillbud och olycksfall i arbetet har genomförts under hösten ☞ En digital utbildning i IA finns som en del av chefsintroduktionen ☞ En process har tagits fram och implementeras för arbete med enheter som har en hög sjukfrånvaro.
- *Planerade insatser som kvarstår till nästa år:* Fortsatt arbete med att utveckla den digitala plattformen Skärholmsakademien för digitala utbildningar ☞ Framtagande av introduktionsprogram för nya chefer är påbörjat och kommer att implementeras i början av 2024.

Arbetet med processkartläggning (ledningssystem)

Arbetet har under året i stort löpt enligt plan:

- *Utförda insatser:* Visualisering och publicering av prioriterade processer inom förvaltningen

Förväntade resultat

Nedan redogörs för de förväntade resultat som är kopplade till underliggande nämndmål.

Uppnådda resultat

Sjukfrånvaro

Utfallet uppgår till 6,9 procent och förvaltningen når årsmålet om 7,1 procent. Sjukfrånvaron har minskat med 0,2 procentenheter sedan föregående år, det är framförallt den korta sjukfrånvaron som har minskat. Förvaltningen arbetar med att ge insatser i ett tidigt skede och att genomföra hälsofrämjande och rehabiliterande åtgärder som en del i det systematiska arbetsmiljöarbetet. En process för att arbeta riktat med de enheter som har en hög sjukfrånvaro har tagits fram och implementerats under hösten.

Aktivt medskapandeindex

Utfallet uppgår till 81 % och är därmed på samma nivå som föregående år. Förvaltningens utfall gällande delindexet styrning ligger två enheter högre än stadens. Vad gäller delindex motivation ligger förvaltningens utfall en enhet högre än stadens. Vad avser indexet ledarskap är förvaltningens utfall samma som stadens. Förvaltningen bedömer att det påbörjade arbetet med särskilda satsningar på arbetsmiljö och implementeringen av stadens chefs- och ledarprofil kommer att vara en viktig del i arbetet med att nå årsmålet för AMI.

Förvaltningens bedömning är att dessa åtgärder sammantaget kommer bidra till ett högre utfall på indexet som helhet vid nästa mätning.

Goda exempel

Samverkan kring chefsutbildningar

Förvaltningen har under våren utbildat chefer inom områdena rehabilitering, kompetensbaserad rekrytering, arbetsrätt och tjänstemannarollen. Dessa utbildningar har skett

i samarbete mellan HR från Skärholmens och Hägersten-Älvsjös stadsdelsförvaltningar för ett samutnyttjande av kompetenser samt erfarenhetsutbyte mellan HR och chefer.

Jämställdhetsanalys

Av 1 100 medarbetare är 80 % kvinnor. Inför årets löneöversyn har förvaltningen inte funnit några osakliga skillnader i lön mellan kvinnor och män inom de stora yrkesgrupperna. Kvinnors sjukfrånvaro ligger däremot 3 procentenheter högre än mäns. Den stora skillnaden finns inom den längre sjukfrånvaron, den korta sjukfrånvaron upp till 14 dagar har kvinnor 0,6 procentenheter högre sjukfrånvaron än män. Att kvinnor har en högre sjukfrånvaro är gemensamt för alla branscher i landet oavsett nivå på sjukfrånvaro. På grund av den låga andelen män anställda på förvaltningen är det svårt att göra en analys av orsaker till differensen mellan män och kvinnor.

Av förvaltningens samtliga chefer är 82 % kvinnor och i förvaltningsledningen är 73 % kvinnor. Jämställdhetsarbetet är enligt stadens riktlinjer integrerat i arbetet med lika rättigheter och möjligheter samt diskriminering.

Särskilda redovisningar

Uppföljning av andel heltid och andel tillsvidareanställda

Förvaltningen erbjuder heltidsanställning till alla tillsvidareanställda medarbetare som önskar det. Inom äldreomsorgen har samtliga anställda som arbetar deltid tillfrågats om de önskar utöka sin sysselsättningsgrad i samband med att nya scheman lades under sommaren. Samtliga tillsvidareanställda som önskat har därmed erbjudits heltidsanställning. I och med detta har vissa heltidstjänster fått så kallade resurspass vilket innebär att medarbetare täcker upp för korttidsfrånvaro under vissa dagar, på detta sätt ska även andelen timanställda minskas.

Agenda 2030

Inom ramen för Agenda 2030 kopplar arbetet framför allt till:

- Mål 5 - Jämställdhet
 - Förvaltningens arbete med jämställdhetsanalyser
 - Förvaltningens arbete med lika rättigheter och möjligheter
 - Lika lön för lika arbete
 - Förvaltningens arbete utifrån arbetsmiljölagen och diskrimineringsgrunderna samt att motverka kränkande särbehandling
- Mål 8 - Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt
 - Trygga anställnings- och arbetsvillkor inom förvaltningens verksamheter
 - Heltid som norm vid nyanställning samt att ofrivilligt deltidsarbete reduceras
 - Tidsbegränsade anställningar endast på sakliga grunder
- Mål 16 - Fredliga och inkluderande samhällen
 - Förvaltningens arbete för en effektiv och väl fungerande förvaltning

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Arsmål	KF:s årsmål	Period
  Aktivt Medskapandeindex	81	82	81	81	83	83	2023

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Analys Utfallet uppgår till 81 och årsmålet om 83 uppnås delvis. Förvaltningens utfall gällande delindexet styrning ligger två enheter högre än stadens. Vad gäller delindex motivation ligger förvaltningens utfall en enhet högre än stadens. Vad avser indexet ledarskap är förvaltningens utfall samma som stadens. Förvaltningen bedömer att det påbörjade arbetet med särskilda satsningar på arbetsmiljö som till exempel utbildningar inom området och framtagande av arbetsmiljöbok samt implementeringen av stadens nya chefs- och ledarprofil kommer att vara en viktig del i arbetet med att nå årsmålet för AMI.							
Åtgärdsplan Förvaltningen fortsätter arbetet med kompetenshöjande åtgärder. Förvaltningens bedömning är att dessa åtgärder sammantaget kommer ge positiva resultat vid nästa mätning.							
 	Andelen arbetade timmar av timavlönad personal i förhållande till samtliga arbetade timmar inom vård, omsorg och pedagogiska verksamheter	13,9 %			15 %	Tas fram av nämnd	2023
  	Sjukfrånvaro	6,9 %	4,4 %	7,1 %	7,1 %	7,1 %	Tas fram av nämnd/s tyrelse
Analys För analys avseende skillnader i utfall utifrån kön, se under rubriken Jämställdhetsanalys, mål 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb.							
  	Sjukfrånvaro dag 1-14	2,5 %	2 %	2,6 %	2,85 %	2,85 %	Tas fram av nämnd/s tyrelse
Analys För analys avseende skillnader i utfall utifrån kön, se under rubriken Jämställdhetsanalys, mål 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 	Förskolenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och i samråd med kommunstyrelsen ta fram en samlad strategi för kompetensförsörjningen inom förskolan i Stockholms stad	2023-01-01	2023-12-31

Nämndmål: Medarbetare i Skärholmen ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb

 Uppfylls helt

Beskrivning

Inom ramen för målet prioriterar förvaltningen särskilt att utveckla:

- Arbetet för att stärka cheferna i deras uppdrag och utveckla ledarskapet
- Arbetet med processkartläggning

Förväntat resultat

Se indikatorerna kopplade till detta mål på verksamhetsområdesmåls för att se hur det förväntade resultatet följs upp.

AMI ligger fortsatt högt.
Sjukfrånvaron minskar i relation till föregående år.

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att nämndmålet uppfylls helt. Bedömningen grundar sig på:

- utförda insatser utifrån framtagna prioriteringar
- ett förväntade resultat som uppnås helt och ett uppnås delvis
- genomförande av nämndaktivitet.

Jämställdhetsanalys

Se analys under ovanstående verksamhetsområdesmål.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förvaltningen söker medel för utbildning i juridik i socialt arbete från Omställningsfonden.	2023-01-01	2023-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.5 Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppfylls helt. Bedömningen grundar sig på:

- utförda insatser utifrån framtagna prioriteringar.
- utfall från kommunfullmäktiges indikatorer där samtliga uppnås helt.
- genomförande av kommunfullmäktiges aktiviteter.
- förväntade resultat kopplade till underliggande nämndmål som uppnås helt

Det systematiska säkerhetsarbetet utvecklas kontinuerligt i linje med stadens säkerhetsprogram och i samverkan med relevanta aktörer, samt utifrån rådande säkerhetsläge lokalt, nationellt och internationellt. Under innevarande år har arbetet bland annat omfattat fortsatt kontinuitetsplanering, implementering av riskreducerande åtgärder och ytterligare insatser för att stärka förmågan att hantera samhällsstörningar. Förvaltningen har också aktivt deltagit i processen med att upprätta och bemanna stadens krigsorganisation och på andra sätt stärka det civila försvaret. Förvaltningen ingår därtill som en av tre utpekade stadsdelar i Stockholms stads struktur och sektorsorganisation för civil beredskap. Vidare har förvaltningen fortsatt att utveckla arbetet med informationssäkerhet, samt etableringen av de två utpekade trygghetspunkterna i stadsdelsnämndsområdet.

Prioriterade insatser

Det systematiska säkerhetsarbetet med fokus på civil beredskap och informationssäkerhet

Arbetet har under året i stort löpt enligt plan:

- *Utförda insatser civil beredskap:* Deltagande som utpekad stadsdelsförvaltning i det stadsövergripande arbetet med civil beredskap ☞ Framtagande av krigsledningsplan samt struktur för samt bemanning av krigsorganisation (inklusive krigsplacering) ☞ Utveckling av beredskapsfunktion (kontorstid) samt vidareutveckling av krisledningsplan och -organisation med fokus på hantering av skjutningar och våldsdåd ☞ Utbildning och övning av hantering av samhällsstörningar ☞ Implementering av riskreducerande åtgärder utifrån risk- och sårbarhetsanalys (RSA) ☞ Framtagande av kontinuitetsplaner för samhällsviktig verksamhet ☞ Framtagande av planer för aktivering och bemanning av trygghetspunkter
- *Utförda insatser informationssäkerhet:* Framtagande av lokalt styrande dokument med mål för arbetet med informationssäkerhet ☞ Utbildningsinsatser (två certifierade kurser) ☞ Framtagande av handlingsplan för genomförande av prioriterade åtgärder år 2024
- *Planerade insatser som kvarstår till nästa år:* Identifiering och analys av övergripande informationsrisker samt implementering av riskreducerande åtgärder

Förväntade resultat

Nedan redogörs för de förväntade resultat som är kopplade till underliggande nämndmål. Då inga indikatorer finns inom detta mål följs de förväntade resultaten upp inom ramen för arbetet med internkontroll.

Uppnådda resultat

Att övning och utbildning i krishantering är genomförd.

Att uppdaterade kontinuitetsplaner för samhällsviktig verksamhet är framtagna.

Att krigsledningsplan är beslutad.

Goda exempel

Effektiviserade inköpsprocesser

Förvaltningen har genomfört projekt för att strama åt inköpsprocesserna. En betydande andel av inköpen har nu övergått till att genomföras elektroniskt via stadens inköpssystem, vilket bedöms ha ökat effektiviteten och minimerat manuella hanteringsprocesser. En framgångsfaktor har varit fokus på tydlig kommunikation och rutiner för inköpsprocesserna. Förvaltningen har genom informationsmöten och interna platsbesök säkerställt att berörda förstår de nya riktlinjerna, vilket underlättat för alla att följa dem korrekt.

Vidare har förvaltningen implementerat ett strukturerat arbetssätt för att utvärdera och följa upp inköp. Genom systematiska kontroller har förvaltningen kunnat identifiera avvikelser och utvecklingsområden.

Förvaltningen har även deltagit vid en central inköpssamordnarträff i staden och delat med sig av erfarenheter och tips som kan vara till nytta för andra kollegor i staden.

Genom tydliga rutiner och systematiska kontroller har förvaltning inte bara effektiviserat sitt

eget arbete utan också bidragit till att höja systemnyttjande graden för inköpsprocesser inom staden som helhet. Förvaltningen har högst systemnyttjandegrad bland samtliga förvaltningar i staden, 88 %. Denna andel är högre än det genomsnittliga systemnyttjandet för hela staden, vilket är 82 %.

Jämställdhetsanalys

Jämställdhetsperspektivet är en integrerad del i verksamhetsstyrningen och därmed även i arbetet med beredskap och civilt försvar. Generellt sett bör arbetet väga in exempelvis aspekter som jämställdhet och jämlikhet i syfte att i planeringsarbetet ta höjd för olika gruppers behov.

Särskilda redovisningar

Rådighet och uppföljning av leverantörer

Under året har förvaltningen prioriterat uppföljning av lokala avtal, med särskilt fokus på förvaltningens nya ramavtal för lokalvård samt befintliga ramavtal för leveranser av måltider. Arbetet med avtalsuppföljning syftar till att säkerställa att upphandlade leverantörer levererar enligt specifikationer i avtal. Då en fungerande avtalsuppföljning kräver tydliga roller och ansvar har förvaltningen definierat och beslutat ansvarsfördelningen mellan olika roller i processen samt förankrat denna med berörda chefer. Förvaltningens verksamheter ges löpande stöd och vägledning i avtalsuppföljningen, exempelvis i form av enkäter och statusmöten. Vidare har förvaltningen fortsatt implementeringen av utvecklad avtals- och uppföljningsprocess inom socialtjänsten för att minska risken för välfärdsbrott. Därtill omförhandlas individavtal enligt befintliga rutiner och samtliga leverantörer förvaltningen har individavtal med kontrolleras. Utöver detta finns två utbildningar till medarbetare i hur välfärdsbrott kan motverkas tillgängliga på Skärholmsakademin.

Beredskapsarbete samt risk- och sårbarhetsanalys

I samtliga avdelningar med samhällsviktig verksamhet har implementering av de åtgärder som föreslogs i utförd risk- och sårbarhetsanalys pågått. I nedanstående stycke presenteras en övergripande sammanställning av framdrift i dessa åtgärder.

Förvaltningen har köpt in materiel, utrustning och livsmedel för att öka förmågan att kunna upprätthålla samhällsviktig verksamhet vid samhällsstörningar. Likaså har förvaltningen lyft avtalsrelaterade frågor kopplade till upphandlade parters ansvar vid samhällsstörningar till berörda fackförvaltningar. Arbetet med en detaljerad kartläggning av den samhällsviktiga verksamhetens och dess tillfartsvägars utsatthet för översvämning/höga flöden vid skyfall har utförts och kompletterats med en enkätundersökning. På samma sätt har en detaljerad kartläggning av den samhällsviktiga verksamhetens utsatthet för värme vid värmeböljor utförts. Arbetet med att upprätta dokumenterade kontinuitetsplaner för förvaltningens samhällsviktiga verksamhet har utförts. Dokumentationen är ett tidskrävande arbete som kommer att pågå även under nästa verksamhetsår för några av verksamheterna. Dessutom har arbetet med några av kontinuitetsplanerna pausats, då de har bedömts kunna utföras effektivare, med stöd av eller utifrån inriktning från sektorsorganisationen för civil beredskap.

Agenda 2030

Inom ramen för Agenda 2030 kopplar arbetet framför allt till:

- Mål 5 - Jämställdhet
- Förvaltningen bevakar jämställdhetsvillkoren som är aktuella när lokala upphandlingar och inköp sker
- Mål 8 - Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt
- Förvaltningens arbete med att kontrollera att leverantörerna vid införhyrning, inköp och upphandling har tillfredsställande arbetsvillkor och ekonomiskt tillväxt
- Mål 11 - Hållbara städer och samhällen
- Förvaltningens arbete med krisberedskap

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel elektroniska inköp	88,05 %				80 %	Tas fram av nämnd/s tyrelse	2023
  Andel upphandlade avtal där kontinuerlig uppföljning genomförts	100 %			100 %	100 %	80 %	2023

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Förskolenämnden ska, i samarbete med stadsdelsnämnderna och i samråd med kommunstyrelsen, planera för att stadens förskolor beredskapslagrar i egen regi för att klara ett grundläggande måltidsbehov för samtliga förskolebarn och personal under flera dygn	2023-01-01	2023-12-31	
  Nämnder och bolagsstyrelser ska säkerställa att det finns resurser och kompetens tillgängliga i den utsträckning som krävs för att möta den kraftigt ökande ambitionshöjningen i arbetet med att utveckla en sammanhållen beredskap för framtida kriser och civilt försvar, både i den egna verksamheten och inom ramen för en stadsövergripande samverkan	2023-01-01	2023-12-31	
  Nämnder och bolagsstyrelser ska under ledning av kommunstyrelsen medverka i upprättandet av stadens krigsorganisation och dess bemanning	2023-01-01	2023-12-31	
  Servicenämnden ska under ledning av kommunstyrelsen och i samarbete med förskolenämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden, äldreomsorgen och stadsdelsnämnderna utreda och påbörja etablering av ett centralt omsättningslager för vissa livsmedel och vissa förbrukningsvaror i syfte att höja stadens beredskapsförmåga	2023-01-01	2023-12-31	
  Socialnämnden, äldreomsorgen och stadsdelsnämnderna ska i samråd med kommunstyrelsen planera för att stadens boenden inom äldreomsorg och LSS beredskapslagrar i egen regi för att klara ett grundläggande måltidsbehov för brukare och personal under minst sju dygn	2023-01-01	2023-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska etablera en permanent beredskap och organisation för iordningsställande av trygghetspunkter inom sitt geografiska område	2023-01-01	2023-06-30	

Nämndmål: Hög beredskap och stark rådighet råder i Skärholmens verksamheter

● Uppfylls helt

Beskrivning

Inom ramen för målet prioriterar förvaltningen särskilt att utveckla:

- Det systematiska säkerhetsarbetet med fokus på krisberedskap, civilt försvar och informationssäkerhet

Förväntat resultat

De förväntade resultaten följs upp inom ramen för arbetet med internkontroll.

Att övning och utbildning i krishantering är genomförd.

Att uppdaterade kontinuitetsplaner för samhällsviktig verksamhet är framtagna.

Att krigsledningsplan är beslutad.

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att nämndmålet uppfylls helt. Bedömningen grundar sig på:

- utförda insatser utifrån framtagna prioriteringar
- förväntade resultat som uppnås

Jämställdhetsanalys

Se analys under ovanstående verksamhetsområdesmål.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.6 Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser

◆ Uppfylls delvis

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppfylls delvis. Bedömningen grundar sig på:

- utförda insatser utifrån framtagna prioriteringar.
- utfall från kommunfullmäktiges indikatorer där en av fyra uppnås. Tre indikatorer uppnås inte.
- genomförande av kommunfullmäktiges aktiviteter.
- förväntade resultat kopplade till underliggande nämndmål som uppnås och delvis uppnås.

Förvaltningen driver prioriterat utvecklingsarbete inom trygghetsområdet enligt plan och utifrån lokala förutsättningar. De indikatorer som mäter förväntade resultat visar inte tillräcklig önskad utveckling. *Andel invånare som upplever trygghet i*

stadsdelsnämndsområdet har dock ökat från 49 till 54 % i årets medborgarundersökning. För det förväntade resultatet *Andel invånare som är nöjda med renhållningen och städningen i stadsdelsnämndsområdet* är det en marginell ökning med en procentenhet sedan föregående år. Målvärdena för indikatorerna är på samma nivå för samtliga stadsdelsförvaltningar i staden. Utifrån lokala förutsättningar och behov i Skärholmens stadsdelsnämndsområde är förvaltningens bedömning att ett mål på denna nivå för dessa indikatorer är nåbart först över längre tid. Samtidigt pågår ett brett utvecklingsarbete inom trygghetsområdet som resulterat i att ett antal tydliga resultatmål inom ramen för prioriterat utvecklingsarbete i verksamhetsplanen nåtts.

Trygghetsarbetet återfinns under flera av verksamhetsområdesmålen och omfattar framför allt:

- Övergripande koordinering av det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet (rapporteras under detta mål).
- Samordnade åtgärder och aktiviteter för renare, trivsammare och mer levande stadsmiljöer genom platssamverkan (rapporteras under detta mål).
- Arbete mot välfärdsbrott och otillåten påverkan (rapporteras under detta mål).
- Förebyggande insatser utifrån stadens strategi för att motverka att barn, unga och utsatta grupper dras in i eller på annat sätt påverkas av kriminalitet (rapporteras under mål 1.1 *Alla barn och ungdomar ska ges möjlighet till jämlika uppväxtvillkor och trygghet samt en rik fritid*, mål 1.2 *Alla barn ska ges likvärdig möjlighet till utveckling och lärande i förskolan och skolan* samt mål 1.3 *Stockholms stad ska ge stöd och omsorg där behoven är som störst*).

Prioriterade insatser

Det förvaltningsövergripande arbetet med lägesbild och analys för effektiv och kontinuerlig styrning av trygghetsarbetet

Arbetet har under året i stort löpt enligt plan:

- *Utförda/pågående insatser:* Utveckling av arbetssätt och tillgängligt stöd för löpande, kontinuerlig och behovsstyrd informationsförmedling mellan funktioner i förvaltningen, aktörer i staden och externa aktörer samt koordinerade och behovsstyrda åtgärder ☞ Vidareutveckling av organisation och arbetssätt för effektiv identifiering och hantering av händelser med konstaterad/potentiell påverkan på tryggheten i stadsdelsnämndsområdet ☞ Regelbundna koordineringsmöten med polis utifrån samlad lägesbild ☞ Workshop tillsammans med samverkande aktörer för att sätta en långsiktig inriktning (mål och prioriterade åtgärdsområden för trygghetsarbetet) ☞ Utveckling och implementering av ytterligare funktioner i förvaltningens hantering av skjutningar och våldsdåd.

Arbetet med otillåten påverkan

Arbetet har under året i stort löpt enligt plan:

- *Utförda/pågående insatser:* Planering av utbildnings- och kommunikationsinsatser om otillåten påverkan ☞ Materialet till handlingsplan framtaget och implementering

påbörjat inom Socialtjänsten.

- *Planerade insatser som kvarstår till nästa år:* Implementeringsarbetet med handlingsplan fortsätter inom Socialtjänsten ☞ Slutföra implementeringen på samtliga avdelningar.

Arbetet mot välfärdsbrott

Arbetet har under året i stort löpt enligt plan:

- *Utförda/pågående insatser:* Introduktionsutbildning för mest berörda medarbetare i hur välfärdsbrott kan motverkas ☞ Omvärldsbevakning av goda exempel, såväl inom staden som i andra kommuner ☞ Seminarium om hur välfärdsbrott kan motverkas.
- *Planerade insatser:* Utbildningsinsatser ☞ Fortsatt omvärldsbevakning av goda exempel.

Arbetet med snabba, samordnade åtgärder i utpekade områden baserat på identifierade behov i lägesbild

Arbetet har under året i stort löpt enligt plan:

- *Utförda/pågående insatser:* Framtagande av rutiner för hur förskolepersonal ska genomsöka förskolegårdar innan öppning ☞ Tillsammans med polis och berörda fastighetsägare arbeta med förbättrat skalskydd i fastigheter utifrån behov i lägesbild ☞ Avtal tecknat med Södertörns högskola om uppföljning av genomförd insats utifrån identifierade behov i lägesbild år 2022 samt framtagande av strategi för insatser utifrån behov i lägesbild. Uppstartsmöte genomfört.
- *Planerade insatser:* Fortsatt dialog med utpekade aktörer inom platssamverkan för förstärkt inhämtning av underlag till lägesbild ☞ Genomförande av uppdrag om uppföljning och strategi i samverkan med Södertörns högskola. ☞ I samband med tertialrapport 2 söker förvaltningen budgetjustering för investering i belysning utifrån identifierat behov i lägesbild/platssamverkan samt utifrån dialog med invånare och verksamma i området.
- *Planerade insatser som kvarstår till nästa år:* Dialog med utpekade aktörer inom platssamverkan för förstärkt inhämtning av underlag till lägesbild fortsätter.

Förväntade resultat

Nedan redogörs för de förväntade resultat som är kopplade till underliggande nämndmål.

Uppnådda resultat

Andel invånare som upplever trygghet i stadsdelsnämndsområdet ökar

Förvaltningen kan se en ökning i andel invånare som upplever trygghet i stadsdelsnämndsområdet, från 49 % 2022 till 55 % 2023. Samtidigt uppnås inte årsmålet på 79 %. Förvaltningen driver utvecklingsarbete inom en rad områden kopplat till trygghet, vilket bland annat framgår av den särskilda redovisningen nedan och bedömer att ett mål på denna nivå är nåbart först över tid. Detta utifrån lokala förutsättningar och behov i Skärholmens stadsdelsnämndsområde. Förvaltningens ambition är att fortsatt driva utvecklingsarbete inom trygghetsområdet och förvaltningen ser fram emot att följa trenden över tid avseende utvecklingen av den upplevda tryggheten.

Delvis uppnådda resultat

Andel invånare som är nöjda med renhållningen och städningen i stadsdelsnämndsområdet ökar.

Resultatet för år 2023 på denna indikator är marginellt högre än föregående år, från 54 % år 2022 till 55 % år 2023. Årsmålet, med en höjd ambitionsnivå från föregående år från 56 % till 73 %, uppnås därmed inte. Som framgår av analysen under indikatorn kopplat till målet märker förvaltningens parkdrift i egen regi fortsatt ett ökat tryck på utomhusmiljöerna i stadsdelsnämndsområdet, vilket tar sig uttryck i mer skräp att hantera samt ökat slitage på anläggningar. Förvaltningens bedömning är att arbetet för ökad trygghet i stadsdelsnämndsområdet är långsiktig och att årsmålet om 73 % kan nås först över tid.

Goda exempel

Utvecklat stöd för arbete i särskild organisation med fokus på hantering av skjutningar och våldsdåd

Som en del i att öka beredskapen inför sommarperioden år 2023 utvecklade förvaltningen under våren ett särskilt stöd för att hantera konsekvenser av skjutningar och våldsdåd. Arbetet gjordes i syfte att underlätta det inledande bedömningsarbetet vid en skjutning/ett våldsdåd men också för att tydliggöra och öka samsynen kring vilka åtgärder som förvaltningen kan vidta i hanteringen och hur ansvar för samt resurssättning av dessa ser ut.

Jämställdhetsanalys

Resultaten från stadens medborgarundersökning 2023 visar en skillnad sedan föregående års undersökning avseende frågor som rör trygghet i den offentliga miljön. Genomgående svarar männen att de känner sig tryggare än kvinnorna, att jämföra med föregående år där resultaten visar det motsatta. Föregående års resultat sticker ut i relation till tidigare års resultat som flera år tillbaka visar att männen känner sig tryggare än kvinnorna.

I årets medborgarundersökning svarar männen i stadsdelsnämndsområdet att de i högre grad än kvinnor känner sig trygga i parker och grönområden. 65 procent av männen och 50 procent av kvinnorna uppger att de känner sig trygga på dessa platser. Mäns upplevda trygghet när de går ensamma hem på kvällen i den stadsdel där de bor uppges också vara högre än kvinnors.

Upplevd trygghet påverkas även av planering vilket förvaltningen beaktar i pågående och kommande stadsutveckling och upprustning av stadsmiljön samt inom arbetet med platssamverkan.

Särskilda redovisningar

Platssamverkan

Under 2023 har sammanlagt 15 platssamverkansmöten genomförts i våra fyra centrumområden varav två varit av mer platsspecifik karaktär där deltagarna representerar fastighetsägare, polisen, skolan, ordningsvakter, Skärholmens fastighetsägarförening med flera. Vid respektive möte informerar deltagarna om sitt läge och en återkoppling sker om den stadsdelsövergripande lägesbilden för att sedan fånga upp frågor som är aktuella, från stadsdelsförvaltning eller annan aktör. Under året har formerna för mötet varit upplagt lika i samtliga forum men där deltagarna har adderat olika till innehållet varpå möjligheterna till samverkan och kunskapsutbyten har sett olika ut. Fokus kvarstår på att lägga en god grund för

samverkan och att synliggöra arbetet vilket har gett resultat då det i några platssamverkansforum tillkommit deltagare.

Under samtliga möten informeras deltagarna om aktuella platsaktiveringar i sitt närområde, för att inspirera och för att uppmana till att aktivera – själva eller tillsammans med oss eller annan aktör. Målet att aktivera 40 tillfällen har under året justerats löpande uppåt och vid årets slut har 70 aktiveringar genomförts i egen regi.

Lokal samverkansöverenskommelse med polisen

Utifrån de prioriterade samverkansområdena i överenskommelsen har förvaltningen tillsammans med polisen, utbildningsförvaltningen, Trafikkontoret och Skärholmens fastighetsägarförening tagit fram en gemensam åtgärdsplan. Åtgärder som genomförts:

- Platsaktivering med syfte att skapa naturliga mötesplatser och besöksanledningar. Inom ramen för platssamverkan har förvaltningen tillsammans med samverkansaktörer ökat fokus på platsaktivering i stadsdelsnämndsområdets fyra stadsdelar. Under perioden januari till och med december har totalt 70 aktiveringar genomförts. Syftet är att öka den upplevda tryggheten på utvalda platser genom att exempelvis omvandla dem till kulturella mötesplatser där människor kan mötas över kultur- och generationsgränser. Aktiveringarna utgör också en del i arbetet med att minska den öppna droghandeln.
- Program och gestaltning av platser i samverkan med Trafikkontoret, med syfte att stärka platsers potential som trivselfrämjande målpunkter för lokalsamhället. Torgen har varit sommar- och vintertorg inom Levande Stockholm. Vinterbelysning har monterats på olika platser för att bidra till den upplevda trivseln under mörkare årstider.
- Centrumbesiktningar har tillsammans med samverkansaktörer enligt plan genomförts en gång under året i stadsdelsnämndsområdets samtliga fyra stadsdelar. Syftet är att identifiera miljöer där det är skräpigt eller trasigt för att vid behov intensifiera städning, underhåll och upprustning av utomhusmiljöerna så att områdena uppfattas som rena, snygga och trygga.
- Trygghetsvandringar har enligt plan genomförts två gånger per stadsdel under året i stadsdelsnämndsområdets fyra stadsdelar, under vår och höst. Syftet är att stödja och genomföra aktiviteter tillsammans med samverkansaktörer.
- Kommunikation och spridning av trafikkontorets Tyck till-verktyg för att snabbare kunna identifiera och åtgärda avvikelser på offentliga platser.
- Sociala insatsgrupper för stöd till unga och unga vuxna att lämna en kriminell livsstil eller unga som riskerar att dras in i kriminalitet. Antalet sociala insatsgrupper har ökat och fler unga har erbjudits stöd.
- Trefas - samverkan mellan socialtjänst, polis och kriminalvård med syfte att minska det dödliga skjutvapenvåldet. Arbetsättet startades upp under våren och flera unga som befunnit sig i allvarlig risk att utsätta sig själv eller någon annan för dödligt våld har kunnat ges skydd och stöd.
- SSPF - kontinuerliga samverkansmöten mellan skola, socialtjänst, polis och fritidsverksamhet med syfte att förhindra och tidigt förebygga att barn och unga

hamnar i kriminalitet, rekryteras till kriminella gäng och/eller inleder missbruk. Samverkansstrukturen har bidragit till ökad samsyn och delning av lägesbild avseende barn och unga, främst på ett generellt plan. För att mer effektivt fånga upp enskilda barn i riskzon finns behov att utveckla arbetssätt på individnivå, vilket är ett utvecklingsområde 2024.

- Genomförande av en tvådagars workshop inom ramen för samverkansöverenskommelsen i syfte att tillsammans med samverkande aktörer sätta långsiktiga mål utifrån nuläge och förutsättningar i Skärholmens stadsdelsnämndsområde, inleda arbetet med att justera och konkretisera arbetet utifrån den nya samverkansöverenskommelsen samt utveckla möjligheten till mätbarhet. Workshopen genomfördes i början av september och resultatet tas med i arbetet med verksamhetsplanen för 2024.

Våldsbejakande extremism

Arbetet med att implementera *handlingsplanen mot våldsbejakande extremism* har fortgått under året. Relevant personal har genomfört den webbaserade grundutbildningen samt fördjupningsutbildningen. Våldsbejakande extremism ingår som ett övergripande prioriterat samverkansområde inom samverkansöverenskommelsen med polisen. Inom ramen för samverkansöverenskommelsen har förvaltningen arbetat kontinuerligt med lokala lägesbilder.

Välfärdsbrott

Förvaltningen arbetar löpande och enligt planerat med att minimera riskerna för att nämndens verksamheter nyttjas för välfärdsbrott. Förvaltningen har tagit fram en informations- och utbildningsplan och påbörjat implementering av den gentemot prioriterade medarbetare. Syftet är att dels höja kunskap och medvetenhet om välfärdsbrott, dels öka förmågan att förebygga och tidigt identifiera välfärdsbrott. Framtagna utbildningar finns på Skärholmsakademin, förvaltningens digitala utbildningsplattform, och underlag för att cheferna ska genomföra diskussioner på arbetsplatsträffar har skickats ut.

Förvaltningens chefer har uppmanats att följa upp bisyssla med sina respektive medarbetare. Förvaltningen har även utvecklat arbete med följsamhet av ingångna lokala avtal för att tidigt upptäcka om leverantören inte agerar som utlovat. Intensifiering av förvaltningens insatser sker genom att noggrant och regelbundet följa upp de fastställda och överenskomna kraven samt säkerställa tydlig dokumentation.

Förvaltningen prioriterar omvärldsbevakning genom att aktivt delta på utbildningar, konferenser samt deltagande i SLK:s riskkategoriarbete i syfte att skaffa korrekt och aktuell kunskap.

Agenda 2030

Inom ramen för Agenda 2030 kopplar arbetet framför allt till:

- Mål 1 - Ingen fattigdom - Förvaltningens arbete enligt den lokala samverkansöverenskommelsen, som ska bidra till ökad trygghet
- Mål 3 - God hälsa och välbefinnande - Löpande insatser för att skapa trygga, tillgängliga och levande utemiljöer såsom parker, naturmiljöer och spontanidrottsplatser

- Mål 5 - Jämställdhet - Förvaltningens arbete med jämställdhetsanalyser - Förvaltningens löpande insatser för att skapa trygga, tillgängliga och levande utemiljöer främjar ett jämlikt och jämställt nyttjande för fler
- Mål 10 - Minskad ojämlikhet - Förvaltningens löpande insatser för att skapa trygga, tillgängliga och levande utemiljöer främjar ett jämlikt och jämställt nyttjande för fler
- Mål 11 - Hållbara städer och samhällen - Löpande insatser för att skapa trygga, tillgängliga och levande utemiljöer såsom parker, naturmiljöer och spontanidrottsplatser
- Mål 16 - Fredliga och inkluderande samhällen - Förvaltningens arbete utifrån den lokala samverkansöverenskommelsen - Förvaltningens arbete med samordnade åtgärder och aktiviteter för renare, trivsammare och mer levande och trygga stadsmiljöer genom platsamverkan inklusive platsaktivering

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel stockholmare som upplever trygghet i den stadsdel där man bor	54 %	59 %	51 %	49 %	79 %	79 %	2023
<p>Analys</p> <p>Utfallet uppgår till 54 % och årsmålet om 79 % uppnås inte. Resultatet från årets medborgarenkät visar dock att fler i stadsdelsnämndsområdet känner sig trygga än 2022 då utfallet var 49 %, vilket är en positiv utveckling från föregående år.</p> <p>Åtgärdsplan</p> <p>Som framgår av rapporteringen av prioriterat utvecklingsarbete pågår en rad olika typer av insatser för att stärka upplevelsen av trygghet i stadsdelsnämndsområdet. Prioriterat utvecklingsområde med bäring på trygghet är framför allt: Fritidsverksamhetens främjande arbete för barn och unga, arbetet för att öka inskrivningsgraden i förskolan, arbetet med riktade, förebyggande insatser för att förhindra skjutningar och rekrytering av barn, unga och utsatta grupper till kriminella nätverk. ; det förvaltningsövergripande arbetet med lägesbild och analys för effektiv och kontinuerlig styrning av trygghetsarbetet; arbetet mot otillåten påverkan; arbetet mot välfärdsbrott och arbetet med snabba, samordnade insatser i utpekade områden baserat på behov i lägesbild. Förvaltningens bedömning är att arbetet för ökad trygghet i stadsdelsnämndsområdet är långsiktigt och att årsmålet om 79 % kan nås först över tid.</p> <p>Analys av skillnader i utfall gällande kön</p> <p>Resultatet från årets medborgarundersökning visar att män i högre grad upplever sig trygga i stadsdelsnämndsområdet där de bor än vad kvinnorna gör. Detta till skillnad från föregående års resultat som var ett trendbrott, där kvinnorna kände sig mer trygga.</p> <p>För djupare analys avseende skillnader i utfall utifrån kön, se under rubriken <i>Jämställdhetsanalys</i> under mål 3.6 - <i>Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser</i>.</p>							
  Stockholmarnas nöjdhet med renhållning och städning	55 %	61 %	49 %	54 %	73 %	73 %	2023
<p>Analys</p> <p>Utfallet uppgår till 55 % och årsmålet om 73 % uppnås inte.</p> <p>Resultatet för år 2023 på denna indikator är marginellt högre än föregående år. Dock har mål- och därmed ambitionsnivån avsevärt höjts jämfört med föregående år, från 56 % till 73 %. Detta samtidigt som förvaltningens parkdrift i egen regi fortsatt har märkt ett ökat tryck på utomhusmiljöerna i stadsdelsnämndsområdet, vilket tar sig uttryck i mer skräp att hantera samt ökat slitage på anläggningar. Förvaltningens bedömning är att arbetet för ökad trygghet i stadsdelsnämndsområdet är långsiktigt och att årsmålet om 73 % kan nås först över tid.</p> <p>Åtgärdsplan</p> <p>Förvaltningen fortsätter prioritera skyndsamt städning och tömning av skräpkorgar samt rapportering av annan skadegörelse som exempelvis klotter till trafikkontoret. Utifrån inkomna synpunkter och klagomål om städning och renhållning ser förvaltningen vilka platser som upplevs nedskräpade och sätter där det är möjligt upp extra skräpkorgar. Detta arbete kommer att fortsätta och förvaltningen planerar för att investera i ytterligare insatser för att öka kapaciteten för bättre städning på prioriterade platser så som bad och större parker.</p>							

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period	
<p>Enheten utreder renhållningsfrågan ytterligare genom jämförelse av statistik i Tyck till, i dialog med andra stadsdelsförvaltningar gällande analys och åtgärder för att utveckla renhållningsarbetet samt genomför en enkätundersökning bland medborgare i Vårberg med fokus på renhållningsfrågan. Underlaget kommer utgöra underlag för bedömning av framtida renhållningsinsatser.</p> <p>Analys av skillnader i utfall gällande kön Resultatet från årets medborgarundersökning visar att än/pojkar i högre grad än kvinnor/flickor är nöjda med renhållning och städning av park och grönområden. Detta är i linje med en längre trend som tillfälligt bröts föregående år då flickor/kvinnor var mer nöjda.</p>								
  	Stockholmarnas nöjdhet med skötsel och städning av park och grönområden	54 %	60 %	48 %	61 %	73 %	73 %	2023
<p>Analys Utfallet uppgår till 54 %, en nedgång från föregående år då resultatet var 61 %. Årsmålet om 73 % uppnås därmed inte. Samtidigt har mål- och därmed ambitionsnivån avsevärt höjts jämfört med föregående år, från 64 % till 73 %. Förvaltningens parkdrift i egen regi har fortsatt märkt av ett ökat tryck på utomhusmiljöerna i stadsdelsnämndsområdet, vilket tar sig uttryck i mer skräp att hantera samt ökat slitage på anläggningar. Flest klagomål och synpunkter på skötsel och städning under vår- och sommarmånaderna får förvaltningen på stränder och större parker.</p> <p>Åtgärdsplan Förvaltningen fortsätter prioritera skyndsamt städning och tömning av skräpkorgar samt rapportering av annan skadegörelse som exempelvis klotter till trafikkontoret. Utifrån inkomna synpunkter och klagomål om städning och renhållning ser förvaltningen vilka platser som upplevs nedskräpade och sätter där det är möjligt upp extra skräpkorgar. Detta arbete kommer att fortsätta och förvaltningen planerar för att investera i ytterligare insatser för att öka kapaciteten för bättre städning på prioriterade platser så som bad och större parker.</p> <p>Analys av skillnader i utfall gällande kön Resultatet från årets medborgarundersökning visar att män/pojkar återigen i högre grad än kvinnor/flickor är nöjda med skötsel och städning av park och grönområden. Detta till skillnad från föregående år då kvinnor/flickor var mer nöjda, vilket då var ett trendbrott.</p>								
  	Stockholmarnas nöjdhet med stadsmiljön	75 %	78 %	73 %	74 %	75 %	Tas fram av nämnd	2023

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 	Kommunstyrelsen ska tillsammans med Rinkeby-Kista, Spånga-Tensta samt Järva stadsdelsnämnder och med stöd av Skärholmens stadsdelsnämnd pröva förutsättningarna och förbereda inför att Järva stadsdelsnämnd ska påbörja driften av natur- och parkskötsel i egen regi från 2024 i de park- och naturområden som stadsdelsnämnden svarar för	2023-01-01	2023-12-31

Nämndmål: Skärholmen är tryggt genom förebyggande insatser

 Uppfylls delvis

Beskrivning

Inom ramen för målet prioriterar förvaltningen särskilt att utveckla:

- Det förvaltningsövergripande arbetet med lägesbild och analys för effektiv och kontinuerlig styrning av trygghetsarbetet
- Arbetet mot otillåten påverkan
- Arbetet mot välfärdsbrott

- Arbetet med snabba, samordnade åtgärder i utpekade områden baserat på identifierade behov i lägesbild

Förväntat resultat

Se indikatorerna kopplade till detta mål på verksamhetsområdesmålnivå för att se hur det förväntade resultatet följs upp.

Andel invånare som upplever trygghet i stadsdelsnämndsområdet ökar.

Andel invånare som är nöjda med renhållningen och städningen i stadsdelsnämndsområdet ökar.

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att nämndmålet uppfylls delvis. Bedömningen grundar sig på:

- utförda insatser utifrån framtagna prioriteringar
- förväntade resultat som uppnås delvis
- utfall från Kommunfullmäktiges indikatorer där 1 nämndindikator uppnås. 3 indikatorer uppnås inte
- genomförande av nämndaktivitet.

Jämställdhetsanalys

Se analys under ovanstående verksamhetsområdesmål.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Förvaltningen söker budgetjustering för trygghetsskapande åtgärder vid parkleken Angen och Bredäng centrum.	2023-01-01	2023-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.7 Stockholm ska vara en öppen, jämställd och demokratisk stad som samarbetar internationellt

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppfylls helt. Bedömningen grundar sig på:

- utförda insatser utifrån framtagna prioriteringar.
- förväntade resultat kopplade till underliggande nämndmål som uppnås helt.

Förvaltningen arbetar löpande och i linje med kvalitetsprogrammet för att öka den lokala förankringen och involvera invånare, brukare, näringsidkare och föreningsliv i utvecklingen av verksamheten. Exempelvis har förskolan arbetat med drop-in för att öka deltagandet i förskoleundersökningen, där vårdnadshavare kan besvara enkäten på plats. Flera förskolor arbetar därtill fördjupat med demokrati för att se till alla barns delaktighet och möjlighet till inflytande i förskolan. Inom ramen för platssamverkan har förvaltningen utvecklat dialogen

med näringsidkare och har också arbetat för att inhämta invånarens synpunkter och förslag kring centrumområdena. Utförarverksamheten i egen regi arbetar för att öka kunskapen om äldres upplevelse i syfte att stärka möjligheten att vara delaktiga och påverka sin vardag. Ytterligare aspekter av förvaltningens demokratistärkande arbete lyfts under den särskilda redovisningen nedan. Planering för dialog kopplat till Fokus Skärholmen och för analys av lokala förutsättningar för en sammanhållen stadsutveckling pågår.

Prioriterade insatser

Lokalt utvecklingsarbete, utifrån dialog med invånare och lokala aktörer samt med koppling till Skärholmens roll i den regionala kärnan Kungens kurva - Skärholmen

Arbetet har under året i stort löpt enligt plan:

- *Utförda/pågående insatser:* Tolkning och definition av uppdrag gällande uppdatering av lokala utvecklingsprogrammen ☞ Fastställd projektorganisation för arbetet ☞ Identifiering av önskvärd statistik och annat motsvarande underlag samt inventering av tillgång till densamma ☞ Identifiering av behov och prioriteringar för stadsdelsnämndsområdet utifrån relevanta underlag ☞ Identifiering och involvering av relevanta samverkansparter i arbetet ☞ Deltagande i stadens arbete med att ge samlad input till framtagandet av ny regional utvecklingsplan. ☞ Planering av medborgardialog
- Planerade insatser som kvarstår till nästa år: Fastställa styrgrupp för arbetet

Förväntade resultat

Nedan redogörs för de förväntade resultat som är kopplade till underliggande nämndmål. Då inga indikatorer finns inom detta mål följs de förväntade resultaten upp inom ramen för arbetet med internkontroll.

Uppnådda resultat

Förvaltningen har deltagit i arbetet med medborgardialog som drivs inom ramen för Fokus Skärholmen.

Förvaltningen har deltagit i stadens arbete med att ge input till den regionala översiktsplanen under ledning av stadsbyggnadskontoret.

Goda exempel

Samarbete med Södertörns högskola om medborgardialog

Förvaltningen har under året samarbetat med forskare vid Södertörns högskola för ökad kunskap om olika former av medborgardialog samt utmaningar och framgångsfaktorer att ta med i arbetet framåt. Två workshopar genomfördes under våren. Forskare från Södertörn deltog tillsammans med representanter från förvaltningen, exploateringskontoret och stadsbyggnadskontoret. En slutsats från workshoparna är vikten av att som en del av förberedelserna för dialogen lyfta fram vad som blivit utfallet av invånarnas tidigare medverkan i olika medborgardialog. En annan att det finns lärdomar från olika forskningsfält inom demokrati och medborgardialog att ta med i planeringen, som stöd utformning av exempelvis metod och representation.

Jämställdhetsanalys

Förvaltningens jämställdhetsarbete är integrerat i den ordinarie verksamhetsstyrningen. Ett genusperspektiv finns i allt demokratifrämjande arbete och i arbetet för att genom bland annat enkäter samla in information om olika aspekter av stadsdelsnämndsområdet, där fördelningen mellan kvinnor och män kan variera. Ett exempel är medborgarundersökningen för år 2023 där majoriteten av de svarade identifierade sig som kvinnor; 51 % ställt mot andelen svarande som identifierade sig som män; 47 %.

Särskilda redovisningar

Mänskliga rättigheter och lokal demokrati

Förvaltningen utvecklar löpande det lokala demokratiarbetet genom olika typer av demokratistärkande aktiviteter. Som exempel kan nämnas;

- samarbetet med Södertörns högskola för ökad kunskap om olika former av medborgardialog samt utmaningar och framgångsfaktorer att ta med i arbetet framåt,
- medborgardialogen om upprustning av Idlekens lekplats.
- det uppsökande dialogarbetet genom dialogtorg som utökats till fler platser utöver Vårberg,
- fritidsverksamheten som utvecklas i linje med den utvecklingsplan som stadsdelsnämnden fattade beslut om år 2023, bland annat med HBTQI-certifiering och med ungas delaktighet och inflytande.
- återstarten av ungdomsrådet under 2024
- projektet om urban konst med fokus på processen att involvera lokalsamhället i problemformulering och förslag till utveckling av en central plats som är i behov av förändring
- Ungdomsmottagningens arbete med referensgrupp bestående av 20 ungdomar som synat lokalerna och lämnat sina synpunkter utifrån diskrimineringsgrunder och inkludering

En aspekt av det demokratistärkande arbetet är att utveckla hanteringen av medborgarförslag. Förvaltningen fokuserar på att utveckla strukturer för en sammanhållen, effektiv och kontinuerlig medborgardialog med en bredd av perspektiv och arbetssätt, men med fokus på det fysiska mötet mellan såväl förvaltning och invånare som invånare emellan.

Vidare säkerställer förvaltningen barns rättigheter i enlighet med Stockholms stads program för barnets rättigheter och inflytande. Inom socialtjänsten har förvaltningens barnrättsarbete fortlöp enligt plan under perioden med regelbundna träffar tillsammans med barnrättsambassadörer och utvecklingsledare. Barnrättsamordnaren representerar förvaltningen i stadens olika barnrättsnätverk vars syfte är att få en god samsyn och ett gott samarbete gällande barnrättsarbetet inom staden, att synliggöra brister, utveckla arbetet samt sprida kunskap om barnrätt och barnrättsarbetet hos medarbetarna inom förvaltningen. Barnrättsamordnaren inom förvaltningens socialtjänst har ett övergripande och samordnande ansvar för implementeringen av barnrättsperspektivet och är sammankallande till nätverket för barnrättsambassadörer inom förvaltningens socialtjänst.

Förvaltningens förskolor arbetar utifrån stadens program för barnets rättigheter och

inflytande, och arbetar på olika sätt med att öka medarbetares och barns kunskaper kring FN:s barnkonvention och barnens rätt till lika möjligheter. Flera förskolor väljer att fördjupa sig i utvalda artiklar från barnkonventionen med barnen, bland annat i projektarbeten.

Undervisningen organiseras kontinuerligt i mindre grupper så att alla barn ska kunna vara delaktiga och göra sin röst hörd. Barnen involveras också i olika beslut ur ett demokratiperspektiv.

Förvaltningen bedriver också ett arbete för nationella minoriteters rättigheter som leds av en arbetsgrupp med representanter från berörda verksamhetsområden. Arbetsgruppen rapporterar till en styrgrupp bestående av avdelningschefer. Arbetsgruppen har tagit fram en plan för verksamhetsåret 2023, där de viktigaste prioriteringarna är kompetensutveckling till medarbetare, att säkerställa tillgången till informationsmaterial och litteratur i berörda verksamheter samt att i dialog med berörda målgrupper planera och genomföra aktiviteter, främst inom ramen för förvaltningens öppna träffpunkter.

Agenda 2030

På strategisk nivå arbetar förvaltningen med Agenda 2030 genom att integrera målen i agenda 2030 i den ordinarie styrningen och uppföljningen. På så vis går att skapa en tydlighet internt i förvaltningen kring vilka mål som arbetet drivs mot och hur de olika målen relaterar till varandra. Stadens inriktningsmål är i huvudsak uppdelade inom tre områden för att nå social-, ekonomiskt och ekologisk hållbarhet. Förvaltningen bidrar till att uppfylla målen i Agenda 2030 genom insatser inom ramen för den ordinarie verksamheten såväl som en rad olika typer av prioriterat utvecklingsarbete inom ordinarie verksamhet.

Barns rättigheter, nationella minoriteters rättigheter samt öka tillgängligheten och delaktigheten för personer med funktionsnedsättning är exempel på perspektiv som präglar ovan arbete. Samverkan sker med relevanta nämnder i staden, civilsamhället, näringslivet och akademien.

Stadens inriktningsmål 1 - Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden

Mål 1 - Ingen fattigdom, 3 - God hälsa och välbefinnande, 4 - God utbildning för alla, 5 – Jämställdhet, 10 - Minskad ojämlikhet, 16 - Fredliga och inkluderande samhällen.

Prioriterade insatser:

- Fritidsverksamhetens främjande arbete för barn och unga
- Förskolans språkutvecklande arbetsätt
- Arbetet för att öka inskrivningsgraden i förskolan
- Arbetet med riktade, förebyggande insatser för att förhindra skjutningar och rekrytering av barn, unga och utsatta grupper till kriminella nätverk.
- Arbetsätt för systematiserad uppföljning och utvärdering av beviljade insatser inom socialtjänstens myndighetsutövning
- Arbetet för att förbättra hälsan för målgruppen* genom att främja motion och rörelse Inom LSS och socialpsykiatri
- Arbetet för att äldre ska uppleva att de kan vara delaktiga och påverka sin vardag
- Arbetet för att invånare ska känna till och ta del av kultur i offentlig miljö.

Stadens inriktningsmål 2 - Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning

Mål 5 – Jämställdhet, 11 - Hållbara städer och samhällen, 13 - Bekämpa klimatförändringarna.

Prioriterade insatser:

- Arbetet med energieffektivisering
- Arbetet med återbruk och recirkulation av resurser
- Arbetet med att minska matsvinn
- Arbetet för biologisk mångfald i naturreservatet och i parkmark
- Upprustning och drift av gång- och cykelbanor samt arbetet för att främja cykling för fler
- Arbetet för att minska skadliga material i verksamheter för barn, minska avfall samt förbättra avfallssortering med särskilt fokus på plast
Arbete för att öka andel ekologisk, växtbaserad lokalproducerad och säsonganpassad mat

Stadens inriktningsmål 3 - Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

Mål 5 – Jämställdhet, 16 - Fredliga och inkluderande samhällen.

Prioriterade insatser:

- Arbetet för budget i balans och en hög prognossäkerhet
- Det strategiska lokalplaneringsarbetet på förvaltningen
- Dialogen med det lokala näringslivet, inom ramen för platssamverkan
- Samarbetet med Huddinge kommun i näringslivsfrågor
- Samverkan internt och med externa aktörer för att personer som står långt från arbetsmarknaden ska nå egen försörjning
- Arbetet med att prioriterade grupper har ett stadigvarande boende
- Arbetet för att stärka cheferna i deras uppdrag och utveckla ledarskapet
- Arbetet med processkartläggning
- Det systematiska säkerhetsarbetet med fokus på krisberedskap, civilt försvar och informationssäkerhet
- Arbetet med platssamverkan och styrning av trygghetsarbete inklusive arbetssätt för effektiv informationsdelning
- Arbetet mot otillåten påverkan
- Arbetet mot välfärdsbrott
- Lokalt utvecklingsarbete, utifrån dialog med invånare och lokala aktörer samt med koppling till Skärholmens roll i den regionala kärnan Skärholmen - Kungens kurva

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna, exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och	2023-01-01	2023-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
trafiknämnden inleda arbete för att uppdatera de lokala utvecklingsprogrammen			

Nämndmål: Skärholmen är öppet, jämställt och demokratiskt

 Uppfylls helt

Beskrivning

Inom ramen för målet prioriterar förvaltningen särskilt att utveckla:

- Lokalt utvecklingsarbete, utifrån dialog med invånare och lokala aktörer samt med koppling till Skärholmens roll i den regionala kärnan Kungens kurva - Skärholmen.

Förväntat resultat

De förväntade resultaten följs upp inom ramen för arbetet med internkontroll.

Att förvaltningen deltagit i arbetet med medborgardialog som drivs inom ramen för Fokus Skärholmen.

Att förvaltningen har deltagit i stadens arbete med att ge input till den regionala översiktsplanen under ledning av stadsbyggnadskontoret.

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att nämndmålet uppfylls helt. Bedömningen grundar sig på:

- utförda insatser utifrån framtagna prioriteringar
- förväntade resultat som uppnås helt.
- utfall från en nämndindikator som uppnås helt.

Jämställdhetsanalys

Se analys under ovanstående verksamhetsområdesmål.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Antal verksamhetsprocesser där förbättringsarbetet bygger på en aktiv och målstyrd dialog med stockholmare.	15 st				15 st		2023

Uppföljning av ekonomi

Analys av resultaträkning - uppföljning av driftbudget

Budget 2023

Kommunfullmäktige tilldelade nämnden en budget om 1 325,6 mnkr för 2023. Under året har ytterligare totalt 9,0 mnkr erhållits för prestationsförändringar och budgetjusteringar. Förvaltningen har tilldelats budgetjusteringar för bland annat förstärkt tilläggsbidrag, introduktionsförskola, platssamverkan och sommarkollo. Efter budgetjusteringar uppgick nettobudgeten till 1 334,6 mnkr, vilket är 18,5 mnkr högre jämfört med 2022. Större delen av budgetökningen gick till individ- och familjeomsorg samt ökade prestationer inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning.

Bokslut 2023

Förvaltningen redovisar budget i balans före resultatöverföringar. Efter resultatöverföringar redovisar förvaltningen ett överskott om 0,2 mnkr för 2023. Resultatenheterna har en ingående resultatfond om 21,9 mnkr från år 2022 och överför till 2024 ett överskott om 21,7 mnkr. Detta innebär en minskad resultatfond med 0,1 mnkr till år 2024.

De främsta avvikelserna mot budget finns inom verksamhetsområdena nämnd och administration, stöd och service till personer med funktionsnedsättning och äldreomsorg.

Jämförelse med föregående år

Kostnaderna under 2023 uppgår till 1 602,6 mnkr och intäkterna till 268,1 mnkr, vilket ger en nettokostnad på 1 334,6 mnkr. Förvaltningens intäkter ökade med 3,7 mnkr jämfört mot 2022, vilket främst beror på ökade statsbidrag. Kostnaderna ökade med 22,3 mnkr mot föregående år. Den främsta orsaken är volymökning av insatser samt indexuppräknning.

Analys av verksamhetsområden

Förvaltningen redovisar budget i balans före resultatöverföringar och 0,2 mnkr efter resultatöverföring. Nedan redovisas resultat samt betydande händelser, uppdelat per verksamhetsområde, i enlighet med kommunfullmäktiges budgettilldelning 2023.

Mnkr	Budget 2023	Bokslut 2023	Avvikelse 2023	Bokslut 2022	Avvikelse 2022
Anslag för nämndens verksamhet (netto)	1 334,6	1 334,6	0,0	1316,0	0,1
Kostnader (+)	1 518,2	1 602,6	-84,4	1580,3	-94,5
Intäkter (-)	-183,6	-268,1	84,5	-264,36	94,7
Avvikelse före resultatdispositioner			0,0		0,1
Resultatenheternas överskott från 2022 (+)			21,9		22,2
Resultatenheternas överskott till 2024 (-)			-21,8		-21,9
Avvikelse efter resultatdispositioner			0,2		0,5

Mnkr	Budget (kostnader +)	Budget (intäkter -)	Budget (netto)	Bokslut före resultatöverföringar	Bokslut efter resultatöverföringar	Avvikelse 2023 efter resultatöverföringar	Avvikelse 2022 efter resultatöverföringar
------	----------------------	---------------------	----------------	-----------------------------------	------------------------------------	---	---

Nämnd och administration	66,1	0,0	66,1	56,1	56,1	10,0	6,8
Individ- och familjeomsorg	256,3	-26,5	229,8	229,7	229,7	0,1	-17,7
<i>varav barn och ungdom</i>	145,7	-1,5	144,2	148,4	148,4	-4,2	-26,9
<i>varav vuxen</i>	50,8	-3,1	47,7	47,6	47,6	0,1	-3,7
<i>varav socialpsykiatri</i>	44,0	-6,1	37,9	34,0	34,0	3,9	-0,4
<i>varav nyanlända</i>	8,8	-8,8	0,0	-10,4	-10,4	10,4	11,1
Stadsmiljöverksamhet	22,1	0,0	22,1	23,1	23,1	-1,0	-0,2
<i>avskrivningar</i>	11,2	0,0	11,2	11,8	11,8	-0,6	3,2
<i>internräntor</i>	2,2	0,0	2,2	2,1	2,1	0,1	0,0
Förskoleverksamhet	223,3	-19,7	203,6	203,5	203,4	0,2	6,6
Äldreomsorg	414,1	-85,2	328,9	322,7	322,7	6,2	-2,4
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	370,4	-43,9	326,5	343,5	343,5	-16,9	-9,3
Barn, kultur och fritid	37,9	0,0	37,9	35,7	35,7	2,2	5,2
Arbetsmarknadsåtgärder	20,6	-5,4	15,2	15,2	15,2	-0,0	1,0
Ekonomiskt bistånd	94,0	-2,9	91,1	91,1	91,1	-0,0	7,4
<i>varav handläggare</i>	29,0	0,0	29,0	29,0	29,0	0,0	0,0
Övrig verksamhet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,0	0,0
Totalt	1 518,2	-183,6	1 334,6	1 334,6	1 334,4	0,2	0,5

Nämnd och administration

För verksamhetsområdet redovisas ett överskott om 10,0 mkr jämfört mot budget.

Föregående år redovisades ett överskott om 6,8 mkr jämfört mot budget. Överskottet 2023 beror främst på att lokalkostnader blivit lägre än uppbokningen vid förra bokslutet. En del av överskottet beror på vakanser och lägre driftkostnader.

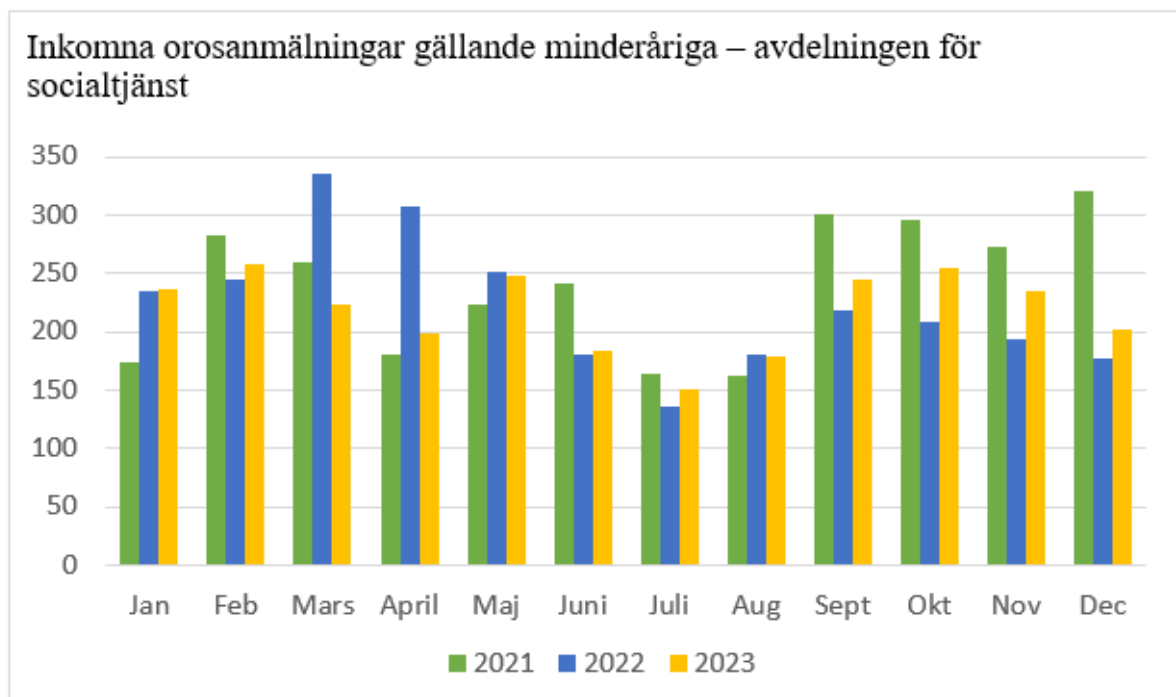
Individ- och familjeomsorg

Verksamhetsområdet redovisar ett överskott om 0,1 mkr jämfört med budget. Föregående år redovisades ett underskott om 17,7 mkr jämfört mot budget.

Barn och Unga redovisar ett underskott om 4,2 mkr jämfört mot budget. Föregående år redovisades ett underskott om 26,9 mkr jämfört mot budget. Underskottet beror främst på placeringskostnader för externt köpt verksamhet. För att minska dessa har förvaltningen under

året genomfört flera åtgärder, exempelvis avtalsuppföljning med externa leverantörer. Vidare har arbetet med att minska andelen konsulentstödda familjehem och istället använda sig av familjehem i egen regi fortsatt under 2023.

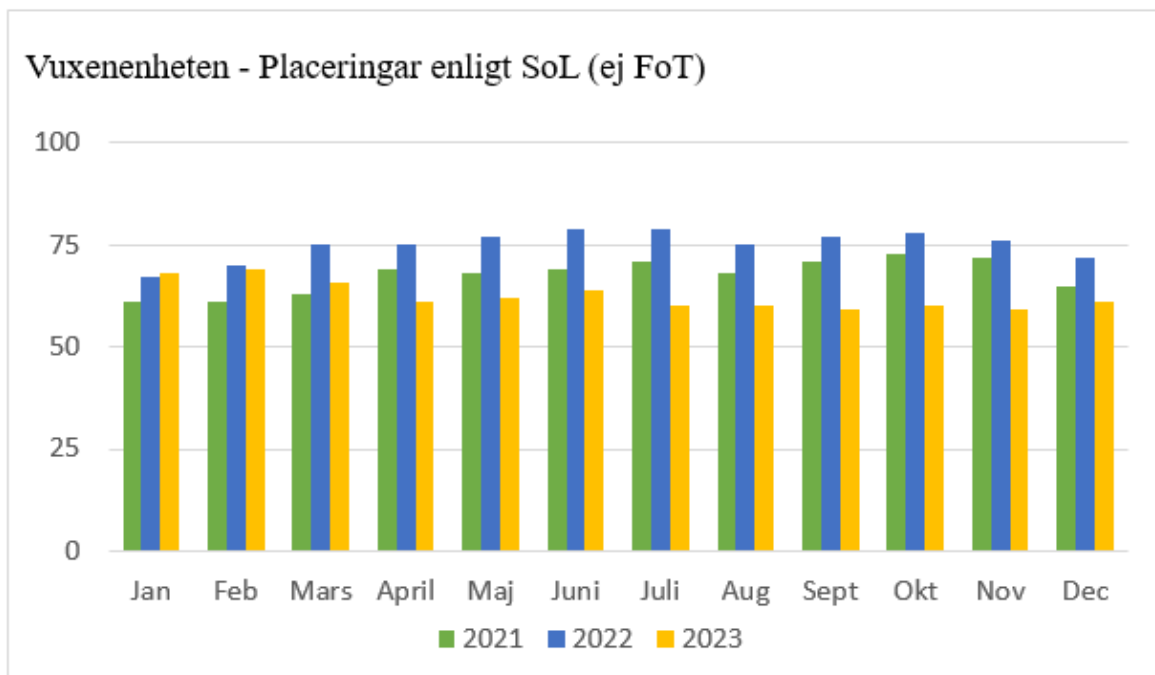
Under perioden 1 januari till och med 31 december 2023 har 2613 orosanmälningar inkommit, jämfört med 2668 för samma period 2022. Under perioden 1 januari till och med 31 december 2023 inleddes utredning i 654 unika ärenden (Sociala system), jämfört med 785 inledda utredningar för samma period 2022.

Sedan årets början ingår förvaltningen i ett stadsgemensamt samverkansprojekt med polisen och kriminalvården kallat Trefas. Förvaltningen har under perioden maj till december haft kostnader om 8,7 mnkr för Trefas. Målet med samverkan är att förhindra nyrekrytering, arbeta mot nätverkskriminalitet och förhindra skjutvapenvåld.

Enheten vuxna redovisar ett överskott om 0,1 mnkr i jämförelse med budget. Föregående år redovisades ett underskott om 3,7 mnkr jämfört mot budget.

Verksamheten har under året arbetat för att minska kostnader som är knutna till externa placeringar samt försöks- och träningslägenheter. Verksamheten arbetar även med att motverka tvångsåtgärder i de ärenden det är möjligt genom motiverande samtal, i syfte att kunna erbjuda och bevilja insatser på frivillig väg. Under 2023 har verksamheten haft vakanta tjänster som bidragit till lägre personalkostnader.

Socialpsykiatri redovisar ett överskott på 3,9 mnkr i jämförelse mot budget. Föregående år redovisades ett underskott om 0,4 mnkr jämfört mot budget. Överskottet 2023 återfinns inom beställarenheten.

Beställarenheten redovisar ett överskott om 1,7 mnkr i jämförelse mot budget. Föregående år redovisades ett underskott om 1,1 mnkr jämfört mot budget. Överskottet 2023 härleds till lägre kostnader för externa boenden samt för insatsen boendestöd.

Utförarverksamheterna i egen regi inom socialpsykiatri och övergripande verksamhet redovisar ett samlat överskott om 2,2 mnkr. Föregående år redovisades ett överskott om 0,6 mnkr jämfört mot budget. Överskottet 2023 beror på en ökad beläggningsgrad och ökade hyresintäkter.

Stadsmiljö

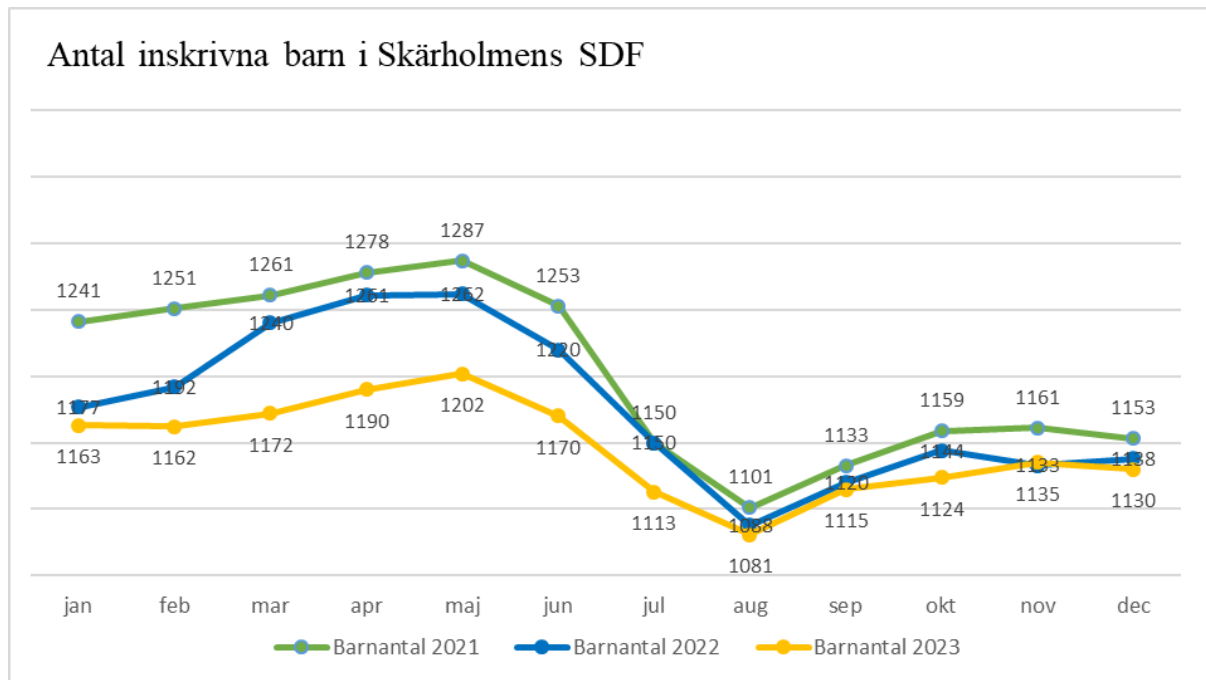
För verksamhetsområdet redovisas ett underskott om 1,0 mnkr. Föregående år redovisades ett underskott om 0,2 mnkr. Underskottet 2023 beror delvis på att kostnaderna för vinterväghållning överskrider budget, men huvudsakligen på att förvaltningen under hösten gjort extra satsningar på drift och underhåll av park och naturmark. Underskottet för detta verksamhetsområde är enligt beslut och vägs upp av överskott inom andra verksamhetsområden.

Förskola

För verksamhetsområdet redovisas ett överskott om 0,1 mnkr före resultatdispositioner och 0,2 mnkr efter resultatdispositioner. Föregående år redovisades ett överskott om 6,2 mnkr, efter resultatöverföringar.

Resultatenheterna har en ingående resultatfond om 21,9 mnkr från 2022 och överför till 2023

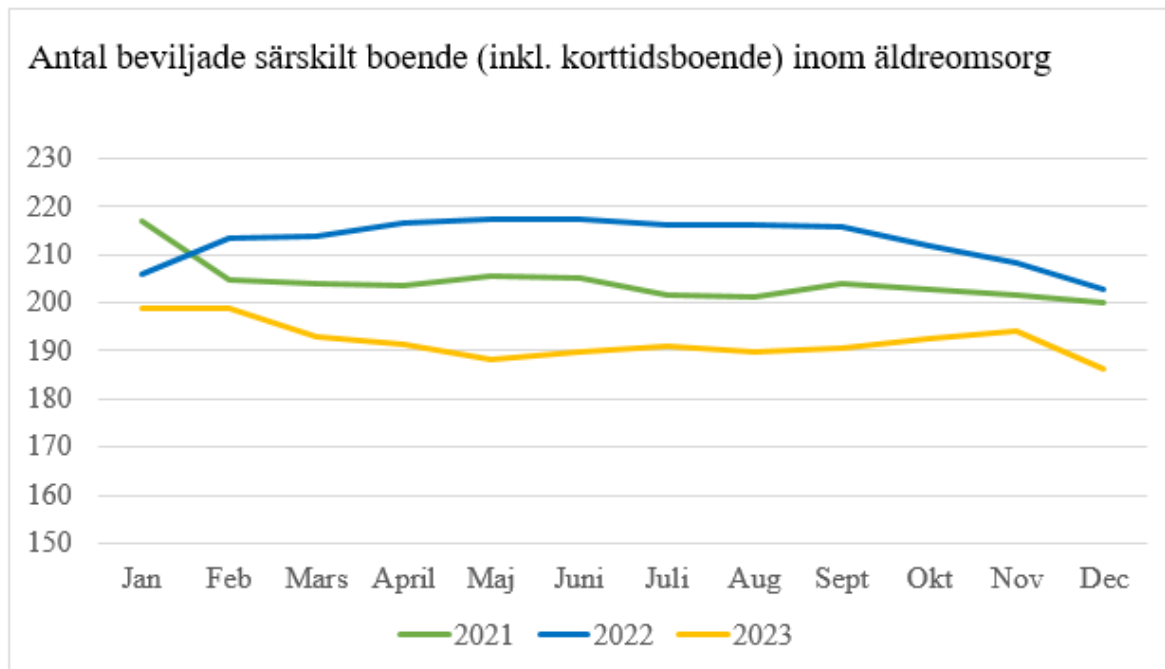
ett överskott om 21,8 mnkr. Det innebär en minskad resultatfond med 0,1 mnkr till 2024. Insatserna för barn med behov av särskilt stöd ryms inom avsatt ram på 21,9 mnkr. Kostnaderna för hyror och drift är 1,6 mnkr högre än budgeterat.

Äldreomsorg

För verksamhetsområdet redovisas ett överskott om 6,2 mnkr jämfört mot budget. Föregående år redovisades ett underskott om 2,4 mnkr jämfört mot budget. Överskottet 2023 återfinns inom beställarenheten.

För beställarenheten redovisas ett överskott om 5,2 mnkr jämfört mot budget. Överskottet kan i huvudsak härledas till lägre kostnader för särskilt boende jämfört mot budget. Hemtjänstens beviljade timmar har varit konstanta under hela verksamhetsåret.

De utförande verksamheterna i egen regi redovisar ett samlat överskott om 1,0 mnkr jämfört mot budget. Föregående år redovisades ett överskott om 5,1 mnkr jämfört mot budget.

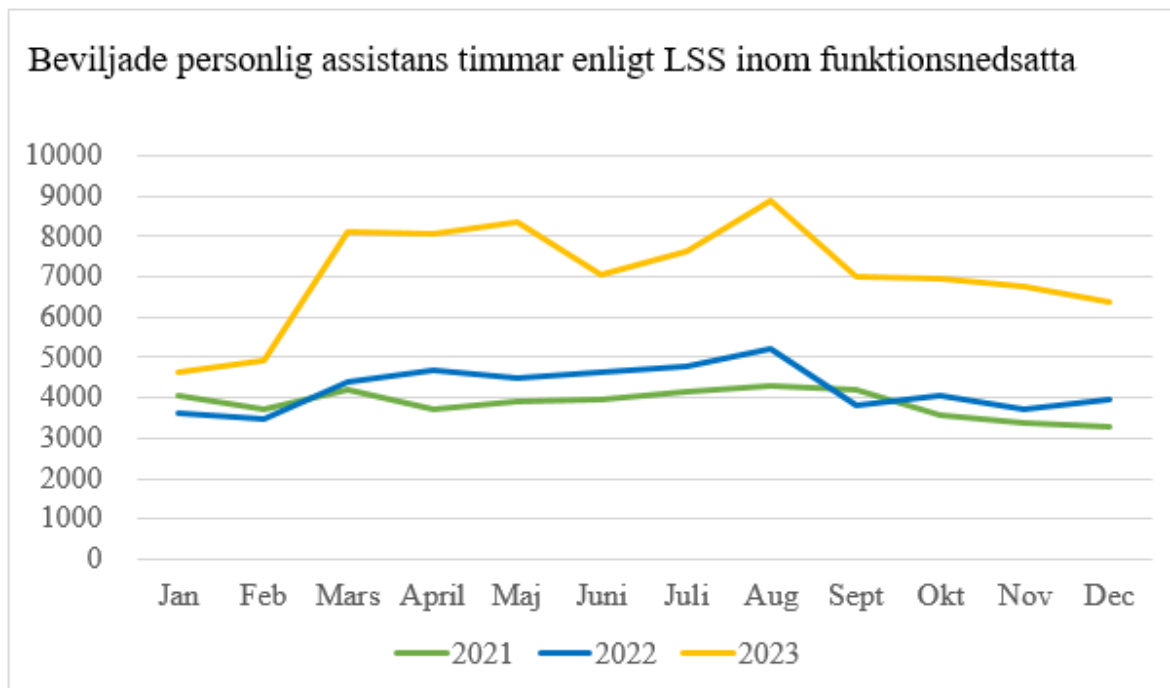
Äldreomsorg ledning och gemensamt redovisar ett överskott om 2,7 mnkr, vilket främst beror på lägre hyreskostnader än budgeterat samt statsbidrag. Sätra vård- och omsorgsboende, inklusive förebyggande verksamhet i egen regi, redovisar ett överskott om 0,3 mnkr jämfört mot budget. Överskottet beror på högre statsbidragsintäkter. Hemtjänst i egen regi redovisar ett underskott om 2,0 mnkr jämfört mot budget. Underskottet beror på högre personalkostnader i förhållande till intäkter samt kostnader som uppstod i samband med ny lokal.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

För verksamhetsområdet redovisas ett underskott om 16,9 mnkr jämfört mot budget.

Föregående år redovisades ett underskott om 9,3 mnkr jämfört mot budget. Underskottet 2023 återfinns främst inom beställarenheten.

För beställarenheten redovisas ett underskott om 16,0 mnkr jämfört mot budget. Underskottet härleds främst till ökade kostnader för personlig assistans enligt LSS. Beviljade hemtjänststimmar har minskat marginellt men snittet av beviljade timmar per kund ligger däremot över stadens genomsnitt. Boendeplaceringar enligt SoL har varit stabil. Trenden avseende placeringar enligt LSS utanför LOV har varit nedgående som ett resultat av upprättad handlingsplan.

Utförarenheterna inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning redovisar ett samlat underskott om 0,9 mnkr jämfört mot budget. Föregående år redovisades ett överskott om 4,8 mnkr. Underskottet 2023 beror på ökade hyreskostnader, nystartade verksamheter samt nedläggning av gamla verksamheter. En del av underskottet härleds även till extra satsningar inom driftbudgeten och vägs upp av överskott inom andra verksamhetsområden.

Barn, kultur och fritid

För verksamhetsområdet redovisas ett överskott om 2,2 mnkr jämfört mot budget. Föregående år redovisades ett överskott om 5,2 mnkr. Överskottet 2023 beror på högre statsbidrag än prognostiserat samt lägre personalkostnader till följd av vakanser.

Arbetsmarknadsåtgärder

För verksamhetsområdet redovisas budget i balans jämfört mot budget. Föregående år redovisades ett överskott om 1,0 mnkr jämfört mot budget.

Ekonomiskt bistånd

För verksamhetsområdet redovisas budget i balans jämfört mot budget. Föregående år redovisades ett överskott om 7,4 mnkr jämfört mot budget.

Verksamheten har i snitt för 2023 haft 511 aktuella bidragshushåll i jämförelse mot budget (500 hushåll). Under 2023 har trenden för antal hushåll som söker ekonomiskt bistånd varit nedgående. Trots att ett färre antal personer erhåller försörjningsstöd under 2023 så har utbetalt försörjningsstöd per hushåll varit högre jämfört mot 2022.

Resultatenheter

Resultatenhetens namn	Resultat- enhetens bruttobudget 2023	Resultatöver- föring från 2022 Överskott (-) Underskott (+)	Resultat 2023 Överskott (-) Underskott (+)	Resultat- överföring till 2024 Överskott (+) Underskott (-)
Förskoleenhet 1	35 899	-3 879	-143	3 590
Förskoleenhet 2	35 666	-3 685	-158	3 567
Förskoleenhet 3	32 702	-3 165	41	3 124
Förskoleenhet 4	45 639	-4 137	-39	4 176
Förskoleenhet 5	37 468	-3 529	-209	3 738
Förskoleenhet 6	35 560	-3 478	-209	3 556
Summa resultatenheter	222 935	-21 873	-717	21 750

Investeringar

Mnkr	Budget 2023	Bokslut 2023	Avvikelse 2023	Avvikelse mellan prognos T2 och bokslut 2023
Parkinvesteringar	3,0	2,9	0,1	0,1
Parkreinvesteringar	2,0	2,0	0	0
Nycklade medel Stadsmiljö	4,4	4,4	0	0
Klimatinvesteringar	7,7	7,4	0,3	0,3
Trygghetsinvesteringar	2,0	1,2	0,8	0,8
Övriga investeringsmedel	1,6	1,4	0,2	0,2
Maskiner & inventarier	10	8,6	1,4	1,4
Totalt investeringar	30,7	27,9	2,8	2,8

Förvaltningen har sammanlagt 20,7 mnkr i budget för parkinvesteringar, klimatinvesteringar, trygghetsinvesteringar och övriga investeringar genom beviljade budgetjusteringar. Därtill har förvaltningen 10,0 mnkr för investeringar av maskiner och inventarier.

Förvaltningen har driften och skötseln av parkmark i egen regi, något förvaltningen är ensam om i staden. Detta innebär att förvaltningen själv ansvarar för inköp och underhåll av maskiner.

Parkinvesteringar

I budget tilldelades förvaltningen totalt 9,4 mnkr i parkinvesteringsmedel, vilket innefattar

posterna parkinvestering 3,0 mnkr, reinvestering 2,0 mnkr och investeringar med nycklade medel 4,4 mnkr. Planerade investeringar för 2023:

- Parkinvestering Sättradalsparken (pågår 2018-2023 och finansieras med parkinvesteringsmedel och reinvesteringsmedel som tilldelas från trafiknämnden).
- Investering i byte av ett antal stolpar Skärholmens- och Bredängs motionsspår, i enlighet med investeringsplan för elanläggningar, baserat på besiktning som görs var fjärde år.
- Investering i utbyte av utegym.
- Investering i plantering träd Sättrastrandsbadet enligt medborgarförslag.
- Löpande upprustning/utbyte av förvaltningens anläggningar såsom parkbänkar, skräpkorgar, lekutrustning, markbeläggning, parkvägar, trappor och övrig parkutrustning finansieras av nyckelinvesteringsmedel, samt reinvesteringsmedel som tilldelas från trafiknämnden

Klimatinvesteringar

Förvaltningen sökte och beviljades i verksamhetsplan 2023 investeringsmedel för klimatinvesteringar 7,7 mnkr. Förvaltningen har ett utfall om 7,4 mnkr avseende utbyte av belysning i förskolorna och plantering av träd vid Lillholmsskolan.

Trygghetsinvesteringar

Förvaltningen sökte och beviljades i verksamhetsplan 2023 investeringsmedel för trygghetsinvesteringar 1,3 mnkr. Förvaltningen har ett utfall om 1,2 mnkr avseende projekt växtbäddsrenovering i Bredängs centrum samt effektbelysning parkleken Ängen. I samband med tertial 2 sökte förvaltningen trygghetsinvesteringsmedel för Muralmålning och effektbelysning i tunnel under Skärholmensvägen mot Kungens kurva. På grund av långa leveranstider har arbetet fördröjts och förvaltningen begär därför ombudgetering för hela summan (för mer information se rubriken Ombudgeteringar).

Övriga investeringar

Förvaltningen sökte och beviljades i verksamhetsplan 2023 investeringsmedel för Stockholm vid vatten 0,3 mnkr, naturreservatinvesteringar 0,4 mnkr samt biologisk mångfald 0,3 mnkr i investering. Efter T1 tilldelades förvaltningen 0,6 mnkr i naturreservatsinvesteringar. Förvaltningen har genomfört samtliga planerade investeringar och har ett utfall totalt om 1,4 mnkr.

Inventarier och maskiner

I budgeten tilldelades förvaltningen totalt 1,3 mnkr för inventarier och maskiner. I början av 2023 har förvaltningen fått budgetjustering om 10 mnkr avseende inköp av inventarier och dylikt till nya förvaltningskontoret samt 0,7 mnkr avseende inköp av elbil till parkdriften. I samband med tertial 2 begärde förvaltningen en budgetminskning om 2 mnkr avseende maskiner och inventarier, då medlen inte skulle förbrukas fullt ut. Förvaltningen har genomfört samtliga planerade inköp och har ett utfall totalt om 8,6 mnkr.

Försäljningar av anläggningstillgångar

Förvaltningen har inte gjort några försäljningar.

Verksamhetsprojekt (driftprojekt)

Förvaltningen har inga stora projekt som inte är investeringar.

Ombudgeteringar

Ombudgetering av Trygghetsinvesteringsmedel (Muralmålning och effektbelysning Kungens kurva)

Förvaltningen sökte i samband med tertial 2 2023 trygghetsinvesteringsmedel för Muralmålning och effektbelysning Kungens kurva. Ansökan på 0,7 mnkr beviljades. Arbetet påbörjades under tertial 3 och förvaltningen har haft dialog med ansvarig belysningsingenjör vid trafikkontoret. Under perioden har möten med bygglidare och projektör genomförts men på grund av långa leveranstider blir projektering och montering klart efter årsskiftet 2023/2024. Med anledning av detta begär förvaltningen ombudgetering av 0,7 mnkr till 2024.

Medel för lokaländamål

Förvaltningen ansöker inte om medel för lokaländamål.

Analys av balansräkning

Tillgångar (mnkr)	2022-12-31	2023-12-31
Anläggningstillgångar	109,2	122,8
Kundfordringar	19,5	21,8
Diverse kortfristiga fordringar	-0,8	2,8
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	31,6	37,8
Kassa och bank	0,2	0,1
Summa tillgångar	159,7	185,3
Skulder och eget kapital (mnkr)	2022-12-31	2023-12-31
Eget kapital	-14,2	-63,1
Långfristiga skulder	-0,8	-0,7
Kortfristiga skulder till kreditinstitut och kunder	-0,2	0,0
Leverantörsskulder	-96,2	-67,0
Övriga kortfristiga skulder	-5,7	-5,4
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	-42,6	-49,1
Summa skulder och eget kapital	-159,7	-185,3

Förvaltningens balansomslutning har ökat med 25,6 mnkr jämfört med ingående balans.

Tillgångar

- **Anläggningstillgångar** har ökat med anledning av investeringar inom stadsmiljö och förskolor samt nytt förvaltningskontor.
- **Kundfordringar** har ökat med anledning av ökad fakturering mot externa motparter.
- **Diverse kortfristiga fordringar** har ökat mot Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Migrationsverket för diverse insatser.
- **Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter** har ökat med anledning av förväntade intäkter från Hägersten-Älvsjö sdf avseende jan-dec gällande RVC och RVT.
- **Kassa och bank** har minskat marginellt.

Skulder och eget kapital

- **Eget kapital** har förändrats som ett resultat av förändringarna i balansräkningen.
- **Långfristiga skulder** har minskat något genom årets upplösning av investeringsbidrag.
- **Kortfristiga skulder till kreditinstitut och kunder** har minskat med anledning av minskade lönereturer.
- **Leverantörsskulder** har minskat med anledning av färre inköp avseende nytt förvaltningskontor samt minskad kredittid med fem dagar.
- **Övriga kortfristiga skulder** har minskat mot Försäkringskassan för LASS.
- **Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter** har ökat för vårdkostnader och personlig assistans.

Övrigt

Förvaltningen har inget övrigt att redovisa gällande ekonomin.

Särskilda redovisningar

Bedömning av nämndens interna kontroll

 Delvis tillräcklig

Analys

Skärholmens stadsdelsnämnd bedömer att den interna kontrollen under år 2023 varit delvis tillräcklig.

Förvaltningen kan konstatera att arbetet med intern kontroll har förbättrats sedan föregående år. Ett utvecklingsarbete har bedrivits som utgått från revisorernas årsrapport och identifierade behov inom förvaltningen. Arbetet innebar bland annat att väsentliga processer och arbetsätt definierades tydligare och att de angivna kontrollerna är mer adekvata än tidigare. En kriteriemodell har tagits fram för att vara stöd i att sätta riskvärden.

Förvaltningen har även tagit fram en systematik kring dokumentation av utförda kontroller och åtgärder samt att en funktion för att stödja arbetet med uppföljningen infördes.

Funktionen påminner samtliga verksamheter om vilka kontroller som ska utföras utifrån ett upprättat årshjul. Uppföljning av utförda kontroller och åtgärder genomförs vid tertial 1, tertial 2 och verksamhetsberättelsen.

I samband med uppföljningen under våren identifierades det att vissa kontroller inte genomfördes som beskrivits i väsentlighets- och riskanalysen med tillhörande internkontrollplan samt att vissa kontroller och åtgärder inte var helt adekvata. I samband med tertialrapport ett genomfördes därför ett antal ändringar som har resulterat i förbättringar i samband med verksamhetsberättelsen.

Förvaltningens utvecklingsarbete avseende internkontroll fortsätter under 2024.

Bedömningen att den interna kontrollen varit delvis tillräcklig under året grundar sig på att:

- Av 96 systematiska kontrollerna i väsentlighets- och riskanalysen är det en systematiskt kontroll som inte har genomförts.

- Mål 3.6, process: Renhållning och städning, arbetssätt: Parkdriften säkerställer att felanmälningar rörande renhållning och städning tas om hand inom 24 timmar, Kontroll: Att felanmälningar om renhållning och städning tas om hand inom avsatt tid.

- Av 96 systematiska kontrollerna i väsentlighets- och riskanalysen är det 26 kontroller som har identifierats med avvikelser varav 22 med mindre avvikelser och fyra med större avvikelser:

- Stöd och insatser till personer under 65 år (exklusive ekonomiskt bistånd) Beställarenheten Funktionsnedsättning, Dokumentation motsvarar de krav som finns i lagstiftning,

- Systematiskt informationssäkerhetsarbete, Implementering av lokal anvisning.

- Systematiskt informationssäkerhetsarbete, Genomgång av utförda riskbedömningar och stickprov utifrån listan över förvaltningens samlade informationstillgångar.

- Renhållning och städning, Parkdriften säkerställer att felanmälningar kring renhållning och städning tas om hand inom 24 timmar.

- Av 44 åtgärder i väsentlighets- och riskanalysen är samtliga genomförda, varav tre visat större avvikelser

- Kvalitetssäkring av overtidsjournal. Vissa enheter har medarbetare som överstiger eller ligger nära gränsen på 200 timmar över/mertid per kalenderår. Under 2024 kommer riktlinjer och förfaranden för förhandlingar vid overtid och mertid förtydligas.

- Systematiskt informationssäkerhetsarbete, Incidenthantering, Ingen lokal rutin finns tillgänglig. Stadsövergripande rutin finns på intranätet. Fortsatt utvecklingsarbete är att se över behov och revidera den lokala processen för hantering av informationssäkerhetsincidenter.

- Systematiskt informationssäkerhetsarbete, Riskbedömning av de viktigaste (ur informationssäkerhetssynpunkt) informationsmängderna, Genomgång av utförda riskbedömningar och stickprov utifrån listan över förvaltningens samlade informationstillgångar. Kontroll visade att riskbedömningar inte är genomförda. Arbete med

att genomföra riskbedömningar kommer att pågå under 2024.

- Av 8 kontrollaktiviteter är samtliga genomförda, varav 2 visat större avvikelser

- Systematiskt informationssäkerhetsarbete, Incidenthantering, Ingen lokal rutin finns tillgänglig. Stadsövergripande rutin finns på intranätet.

- Systematiskt informationssäkerhetsarbete, Riskbedömning av de viktigaste (ur informationssäkerhetssynpunkt) informationsmängderna, Genomgång av utförda riskbedömningar och stickprov utifrån listan över förvaltningens samlade informationstillgångar. Kontroll visade att riskbedömningar inte är genomförda. Arbete med att genomföra riskbedömningar kommer att pågå under 2024.

Systematiskt kvalitetsarbete

I förvaltningen pågår ett systematiskt kvalitetsarbete som utgår från *Stockholms stads kvalitetsprogram med utveckling genom ständiga förbättringar, innovation och digitalisering*. Av de sex förhållningssätten för kvalitet som framgår av programmet har förvaltningen det senaste året fokuserat på förhållningssättet *helhetssyn*.

Fokusområden i programmet som stärker kvalitetsutvecklingen

En aktiv och målstyrd dialog

Förvaltningen arbetar på olika sätt för ökad kunskap om invånarnas/brukarnas behov.

Exempel är kvalitetsuppföljningar, självvärderingar samt olika typer av undersökningar. I kvalitetsuppföljningar identifieras fungerande arbetssätt samt utvecklingsområden baserat på input från exempelvis systematiska kontroller i väsentlighets- och riskanalysen, brukarundersökningar och olika typer av utvärderingar och uppföljningar.

Förvaltningen har under året samarbetat med forskare vid Södertörns högskola för ökad kunskap om olika former av medborgardialog samt utmaningar och framgångsfaktorer att ta med i arbetet framåt. Två workshopar genomfördes under våren. Forskare från Södertörn deltog tillsammans med representanter från förvaltningen, exploateringskontoret och stadsbyggnadskontoret. En slutsats från workshoparna är vikten av att som en del av förberedelserna för dialogen lyfta fram vad som blivit utfallet av invånarnas tidigare medverkan i olika medborgardialoger. En annan att det finns lärdomar från olika forskningsfält inom demokrati och medborgardialog att ta med i planeringen, som stöd utformning av exempelvis metod och representation.

Förvaltningen har genomfört dialog i samband med de investeringar i parken Idleken som planeras för 2024 och har tillsammans med Trafikkontorets landskapsarkitekter genomfört platsbesök och tagit fram en inbjudan till dialog riktad till medborgare. Olika verksamheter inom förvaltningen involverades för att organisera spridningen av dialoginbjudan till olika grupper. I september genomfördes tre dialogtillfällen med totalt 162 stycken deltagare.

För att utveckla dialogen med brukare i verksamheter inom LSS deltar förvaltningen i projektet KomBo som är ett kommunikationsstöd till personer med kommunikativa svårigheter i boende och daglig verksamhet. KomBo-projektet drivs av Dart kommunikations- och dataresurscenter vid Sahlgrenska universitetssjukhuset, FUB (föreningen för barn, unga

och vuxna med utvecklingsstörning) samt Autism- och Aspergerförbundet, i samarbete med andra aktörer. Projektet utvecklar en modell för implementeringen av evidensbaserat kommunikationsstöd och AKK (alternativ och kompletterande kommunikation) i LSS-verksamheter. Syftet är att öka möjligheterna för personer med nedsatt kommunikationsförmåga att få sina rättigheter tillgodosedda i sitt boende eller vid sin dagliga verksamhet. Projektet startades 2021 och pågår till hösten 2024.

Tillvarata leverantörernas och utförarnas potential

Förvaltningen arbetar kontinuerligt för att stärka uppföljning av de lokala avtalen. Resursförstärkning för detta ändamål har tillsatts i syfte att stötta avtalsansvariga chefer med det praktiska genomförandet. Ett arbete har också bedrivits för att beställningar ej ska ske utanför ramavtal.

Utveckling i strategiska partnerskap

Exempel på strategiska partnerskap som förvaltningen driver är inom ramen för samverkansavtalet med Södertörns högskola. Områden som förvaltningen arbetar inom i dessa partnerskap och samarbeten är trygghet, socialtjänst och förskola. Ett annat strategiskt partnerskap för utveckling som förvaltningen har är det samarbetsavtal med Huddinge kommun som tecknades år 2022 och som omfattar näringsliv, fritid och trygghet.

Verksamhetsuppföljningar externa utförare samt egen regi

Förvaltningen följer upp verksamheter som är upphandlade enligt LOV (lagen om valfrihetssystem) på uppdrag av äldre- och socialförvaltningen. Förvaltningen följer även från och med i år upp verksamheter inom LSS (lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade i egen regi). Syftet med uppföljningarna är att bedöma respektive verksamhets sammantagna kvalitet samt följsamhet till lagar, författningar och avtal. Under 2023 har verksamhetsuppföljningar av vård- och omsorgsboenden och dagverksamheter genomförts vars resultat sammanställts och redovisats av äldreförvaltningen, av dagliga verksamheter vars resultat sammanställts och redovisats av socialförvaltningen samt 15 verksamheter i egen regi inom LSS; dagliga verksamheter och gruppboende, stödboende och boendestöd. Sammantaget visar uppföljningarna att samtliga verksamheter har de förutsättningar som krävs för att ge omsorg med hög kvalitet. Verksamheterna har upprättade kvalitetsledningssystem som beskriver viktiga processer och till dem kopplade aktiviteter och rutiner. Vid några uppföljningar identifierades åtgärder som verksamheten behöver vidta. Det gäller exempelvis hur arbetet med social dokumentation och genomförandeplaner kan utvecklas.

Synpunkter och klagomål

Avdelning socialtjänst

Avdelningen har fått in 10 klagomål och en synpunkt. Samtliga klagomål är kopplade till missnöje med handläggning, sju av dessa klagomål rör även missnöje med handläggare/biståndsbedömare. Synpunkten rör frågor rörande handläggning och handläggare. Samtliga ärenden hanteras enligt rutin för synpunkter och klagomål.

Avdelning stöd och service i egen regi

Avdelningen har fått in fem klagomål. Samtliga klagomål är riktade till avdelningens utförarverksamheter. Två av klagomålen är riktade till personlig assistans och rör brister i

bemötande, informationsöverföring och återkoppling. Ett klagomål är riktat till vård- och omsorgsboende och handlar om dåligt bemötande samt brister i handledning vid feriearbete. Ett klagomål är riktat till daglig verksamhet där brukaren är understimulerad på sin dagliga verksamhet. Ett klagomål är riktat till hemtjänsten gällande brister i nyckelhantering och trygghetslarm. Samtliga klagomål är hanterade och eller under utredning.

Avdelning förskola

Avdelningen har under perioden tagit emot tio klagomål. På samtliga förskolor arbetar de med kränkande behandling och diskuterar ämnet i olika forum till exempel på planeringsdagar och arbetsplatsträffar. Det finns skrivna upparbetade dokument och rutiner inom området.

Avdelning medborgarservice och stadsmiljö

Staden har under tertial 2 bytt synpunktshanteringsystem Artwise. Avdelningen har åtgärdat de synpunkter som inkommit, men kan ännu inte plocka ut data ur det nya systemet. De synpunkter som inkommit efter bytet saknas därför i sammanställningen.

Avdelningen har fått in 57 klagomål, 12 synpunkter, 36 frågor, 24 idéer och 2 beröm.

De beröm som inkommit gäller utförd vinterväghållning och Vårbergstoppen. Frågorna handlar exempelvis om platser inom stadsdelsområdet, växtlighet och vinterväghållning. Idéerna handlar i huvudsak om utveckling av platser inom stadsdelsområdet. Klagomålen handlar i huvudsak om renhållning och skötsel samt vinterväghållning. Det finns även ett enstaka klagomål gällande miljön i Vårbergs centrumområde.

Avdelning nämnd och verksamhetsstöd

Avdelningen har fått in ett klagomål och en synpunkt. Klagomålet har mottagits och besvarats till klagomålsställaren att förvaltningen har vidarebefordrat synpunkterna till Spånga-Tensta SDF som arrangerat festivalen.

Uppföljning av åtgärder enligt Lex Sarah

Arbetet med att utreda lex Sarah-rapporter är en del i det systematiska kvalitetsarbetet som bedrivs av förvaltningen. Därför är uppföljning åtgärder efter avslutad utredning en central del i arbetet. Förvaltningen har fortsatt arbetet med uppföljning av beslutade åtgärder vid missförhållanden enligt lex Sarah. Uppföljningsfil och mall har tagits fram i syfte att stödja arbetet med uppföljning samt att kunna få en överblick. Lex Sarah-utredare ansvarar för att tillsammans med enhetschef följa upp de beslutade åtgärderna. I utredningen föreslås åtgärder samt tidsram för uppföljning av åtgärder. Efter beslut i nämnd görs en plan för genomförande av åtgärder samt sätts datum för uppföljning. Under året har några Lex Sarah-utredare deltagit vid fördjupad utbildning i Lex Sarah som anordnats via social- och äldreförvaltningen.

Lex Maria

Under året har inte några rapporter enligt lex Maria inlämnats i den verksamhet där personal med rapporteringsskyldighet enligt lex Maria är anställda.

Innovationssatsningar

Hub i Skärholmen

Syftet med en hub i Skärholmen är att skapa en arena för samverkan, utveckling och innovation. Inom hubben kan olika parter utbyta erfarenheter och kunskap, bygga relationer och mer samlat möta samhällsliga behov och utmaningar, exempelvis genom att se hur behov

kan mötas som kanske faller mellan organisatoriska uppdrag. Förvaltningen har haft ett stort antal aktiviteter/seminarier/workshops och utbildningar i hubben under året. Aktiviteterna har inkluderat olika typer av aktörer, inom och utanför staden (exempelvis Polisen, Södertörns högskola, Visit Stockholm, Stockholmshem, Skafast) samt för invånare i Skärholmens stadsdelsnämndsområde. Förvaltningen ser effekter av satsningen, bland annat genom:

- Utveckling av arbetssätt för samverkan samt kunskapshöjning, bland annat inom barn och unga i riskzon, hantering av oönskade händelser, välfärdsbrott, platsutveckling och platsaktivering samt inriktning för utveckling av trygghetsarbetet.
- Nätverksbyggande
- Kunskapshöjning och bättre motståndskraft mot bedrägeribrott hos äldre

Verktyg för språkanalys i förskolan

Under hösten har förskolan formulerat en projektplan och upphandlat ett AI-verktyg för språkanalys. Under våren 2024 kommer sex av förvaltningens förskolor prova verktyget i ett pilotprojekt. AI-verktyget ska stödja pedagogerna i att se hur undervisningen gynnat barnens språkutveckling och hur undervisningen kan utvecklas. Förvaltningen presenterade projektet på stadens digitala AI-seminarium som sändes på intranätet.

Systematiskt arbetsmiljöarbete

Checklista för årlig uppföljning

Förbättringsområden - analys av utfall

Förvaltningen behöver förankra rutiner för arbetet med löpande riskbedömningar. Detta fungerar väl inom vissa delar av verksamheten men inte inom hela förvaltningen.

Utredningar av tillbud och olycksfall i arbetet behöver fortsatt förbättras. Ett arbete med riktade utbildningsinsatser pågår och en digital utbildning finns för introduktion.

Uppföljningen av vidtagna åtgärder i det systematiska arbetsmiljöarbetet måste förbättras. Förvaltningen är positiv till att dessa nu hanteras i ILS och på så sätt finns samlade och mer överblickbara, ett problem har varit att dessa inte finns samlade i ett system.

Arbetsmiljöutbildning för nya chefer och skyddsombud behövs för att öka kompetensen och kvaliteten i arbetet.

Framgångsfaktorer-analys av utfall

En god dialog och gott samarbete finns i förvaltningens samverkansgrupper samt mellan arbetsgivare och skyddsombud vilket skapar förutsättningar för ett systematiskt och förebyggande arbete.

Förvaltningen har rutiner för det systematiska arbetsmiljöarbetet och risk och konsekvensanalyser i samband med organisationsförändringar fungerar väl. De brister som finns i det systematiska arbetsmiljöarbetet, är i flera fall brister inom delar av förvaltningen, där det även finns verksamheter där arbetet fungerar väl och som därför kan bidra med goda exempel för att utveckla arbetet.

Föregående års aktiviteter från årlig uppföljning-analys av utfall

Under hösten har ett riktat arbetet gjorts för att stötta chefer i analys och arbete med anmälda arbetsskador och tillbud. En digital utbildning i IA ingår i chefsintroduktionen.

Övrigt

Kompetensutvecklingssatsningen

Språkutveckling på arbetsplatsen

Medel från kompetensutvecklingssatsningen användes under året för vikarietäckning inom förskolan.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Lisa Kinnari, Stadsdelsdirektör	2024-02-08
Stefano Prestinoni, Ansvarig	2024-02-08